

«Нұрбанк» АҚ

**Шоғырландырылған қаржылық
есептілік**

*2022 жылдың 31 желтоқсанында
аяқталған жыл үшін*

МАЗМҰНЫ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУҒА ЖӘНЕ БЕКІТУГЕ ЖАУАПТЫ ЕКЕНІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚТЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІ

Пайданың немесе шығын мен басқа да жиынтық кірістің шоғырландырылған есебі	1–2
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	3
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	4–5
Жеке капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	6
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертулер	7–88

«НҰРБАНК» АҚ

БАСШЫЛЫҚТЫҢ 2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫМЕН АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУҒА ЖӘНЕ БЕКІТУГЕ ЖАУАПТЫ ЕКЕНІ ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕМЕСІ

Басшылық «Нұрбанк» Акционерлік қоғамы мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан былай – «Топ») 2022 жылдың 31 желтоқсаны күнгі күй-жайы бойынша Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан былай – «ҚЕХС») сәйкес, шынайы қаржылық жағдайын көрсететін шоғырландырылған қаржылық есептілікті әзірлеуге, сондай-ақ аталған күні аяқталған жыл ішіндегі оның қызметінің нәтижелері, ақша қаражаттарының қозғалысы мен капиталының өзгерістерінің дұрыс берілуі үшін жауап береді.

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептілікті әзірлеу кезінде төмендегідей істер үшін жауапкершілікке тартылады:

- есептік саясатты дұрыс таңдау мен ұстанымдарының қолдануын қамтамасыз ету;
- ақпаратты, соның ішінде есептік саясат туралы мәліметтерді, мұндай ақпараттың реттілігін, шынайылығын, салыстырылуы мен түсініктілігін қамтамасыз ететін формада берілуі;
- ҚЕХС талаптарын орындау қандайда бір мәмілелер, сондай-ақ басқа да оқиғалар немесе шарттар Топ қызметінің қаржылық жағдайы мен қаржылық нәтижелеріне әсер ететін ықпалды есептілікті қолданушылардың түсінуі үшін жеткіліксіз болған жағдайларда, қосымша ақпараттарды ашу;
- Топтың жақын келешектегі қызметін жалғастыруға қабілеттілігін бағалау тәсілін.

Басшылық төмендегідей істер үшін де жауапкершілікке тартылады:

- Топтың ішкі бақылау жүйелерін әзірлеу, енгізу және олардың тиімділігі мен сенімділігін қолдау;
- Топтың мәмілелерін ашу мен түсіндіруге, сондай-ақ беруге мүмкіндік беретін формада, Топтың қаржылық жағдайы туралы кез келген күнгі ақпараттың есебін жүргізуді, қаржылық есептіліктің ҚЕХС талаптарына сәйкестігінің жеткілікті дәлдікте болуын қамтамасыз ету;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есепті жүргізу туралы заңнамалары мен стандарттарына сәйкес жүргізу;
- Топ активтерінің сақталуын қамтамасыз етуге қатысты ақылға қонымды мүмкін болған шаралардың барлығын жасау; және
- қаржылық және басқа да теріс пайдалану деректерін анықтау мен алдын алу.

2022 жылдың 31 желтоқсаны аяқталған жылғы бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікті Топ басшылығы 2023 жылдың 28 сәуірінде бекітті.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

Ибраева Е.С.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОКСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ТАБЫСТАР НЕМЕСЕ ШЫҒЫНДАР МЕН БАСҚА ДА ТАБЫС ЖИЙНТЫҒЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

<i>Мың теңге</i>	Ескерту	2022 жыл	2021 жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер	4	42,911,759	33,987,217
Басқа да пайыздық кірістер	4	672	1,696
Пайыздық шығыстар	4	(22,700,074)	(19,918,012)
Таза пайыздық кіріс		20,212,357	14,070,901
Күтілген кредиттік залалдар бойынша шығыстар	5	(14,875,311)	(8,437,832)
Күтілген кредиттік залалдар бойынша шығындардан кейінгі таза пайыздық кірістер		5,337,046	5,633,069
Комиссиялық кірістер	6	14,382,700	12,322,190
Комиссиялық шығыстар	6	(8,564,287)	(7,596,483)
Таза комиссиялық кіріс		5,818,413	4,725,707
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтермен жасалған операциялардан түскен таза табыс	7	4,311,408	814,285
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза табыс	8	3,456,602	1,545,390
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланған қаржылық активтерді мойындауды тоқтату нәтижесінде алынған таза кірістер		267,876	352,283
Басқа да операциялық кірістер, нетто	9	1,390,223	1,016,225
Таза операциялық кірістер		20,581,568	14,086,959
Қызметкерлердің шығыстары	10	(7,206,071)	(6,395,518)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	11	(5,493,884)	(5,349,108)
Қорларды құру және құнсыздану бойынша (шығындар) қалпына келтіру	19,20	361,912	(433,327)
Корпоративтік табыс салығын есептен шығарғанға дейінгі табыс		8,243,524	1,909,006
Корпоративтік табыс салығы бойынша экономия/(шығыстар)	12	(2,586,879)	106,063
Жыл ішіндегі табыс		5,656,645	2,015,069

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ТАБЫСТАР НЕМЕСЕ ШЫҒЫНДАР МЕН БАСҚА ДА ТАБЫС ЖИЫНТЫҒЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ)

Мың теңге	Ескерту	2022 жыл	2021 жыл
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған немесе кейінірек қайта сыныпталуы мүмкін баптар:</i>			
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдарға жасалған әділ құнның таза өзгерістері		(3,356,678)	607,339
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтердің күтілген кредиттік шығындарындағы бағалаушы қорларының өзгеру шамасы		(343,567)	(36,602)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдарды шығару нәтижесіндегі пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған сома		(267,876)	(352,283)
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған немесе кейінірек қайта сыныпталуы мүмкін баптардың барлығы</i>		(3,968,121)	218,454
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына кейінірек қайта сыныптала алмайтын баптар:</i>			
Жер учаскелері мен ғимараттарды қайта бағалау (кейінге қалған корпоративтік табыс салығын есепке алмағанда – 640,863 мың теңге)		2,563,450	—
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына кейінірек қайта сыныптала алмайтын баптардың барлығы:</i>		2,563,450	—
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық (шығын)/кіріс		(1,404,671)	218,454
Жыл ішіндегі жиынтық кірістің барлығы		4,251,974	2,233,523
Жиынтық кірістердің барлығы, тиесілі:			
— Топтың акционерлеріне		4,251,974	2,233,523
— бақыланбайтын үлесімен қатысушыларға		—	—
Жыл ішіндегі жиынтық кірістердің барлығы		4,251,974	2,233,523
Қарапайым акцияларға табыс:			
Жыл ішіндегі қарапайым акцияларды ұстаушыларға тиесілі табысқа қатысты базалық, теңгеде	28	419.19	149.33
Жыл ішіндегі қарапайым акцияларды ұстаушыларға тиесілі табысқа қатысты бытыраңқы, теңгеде	28	219.05	75.04

7-ші беттен 88-ші бетке дейін қосымшада берілген ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Мусатаева А. А.

Ибраева Е. С.

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НУРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНА ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңге	Ескерту	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
АКТИВТЕР			
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	43,804,414	88,750,354
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер		10,132	12,035
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	14	36,937,055	—
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	104,046,854	121,386,003
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	3,685,369	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	17	242,159,857	215,026,967
Негізгі құралдар	18	9,660,443	6,434,511
Инвестициялық мүліктер	19	11,565,769	9,068,394
Кейінге қалдырылған салықтық актив	12	784	493
Басқа да активтер	20	13,328,161	13,873,846
Активтердің барлығы		465,198,838	457,773,239
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	21	6,404,233	11,094,842
Клиенттердің қаражаты	22	338,589,029	340,496,805
Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар	23	25,351,013	25,148,565
Дәрежеленген борыш	24	30,538,659	29,196,318
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	12	5,814,702	2,593,694
Жалдау бойынша міндеттемелер	25	764,275	838,077
Басқа да міндеттемелер	26	10,557,020	5,477,005
Міндеттемелердің барлығы		418,018,931	414,845,306
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	27	147,649,693	147,649,693
Жеке сатып алынған акциялар		(280,212)	(280,212)
Әділ құнның қоры		(881,313)	3,086,808
Жер учаскелері мен ғимараттарды қайта бағалау қоры		5,158,978	2,652,533
Жинақталған шығындар		(104,467,239)	(110,180,889)
Капиталдың барлығы		47,179,907	42,927,933
Міндеттер мен капиталдың барлығы		465,198,838	457,773,239

7-ші беттен 88-ші бетке дейін қосымшада берілген ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл

Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫҢДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ АҚШАЛАЙ ҚАРЖЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

<i>Мың теңге</i>	2022 ЖЫЛ	2021 ЖЫЛ
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРЖЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Алынған пайыздық кірістер	40,340,349	30,461,359
Төленген пайыздық шығыстар	(20,688,187)	(18,686,502)
Алынған комиссиялық кірістер	14,388,714	12,268,012
Төленген комиссиялық шығыстар	(8,331,799)	(7,233,435)
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын операциялар жасалған қаржылық активтерден таза (төлемдер)/түсімдер	—	(32)
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза іске асырылған кіріс	7,371,378	2,026,591
Басқа операциялық кірістерден түскен түсім	1,409,706	1,013,759
Қызметкерлерге төленген шығыстар	(7,088,009)	(6,391,867)
Төленген басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(7,070,106)	(4,382,039)
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгергенге дейін операциялық қызметтен түскен ақша ағымдары	20,332,046	9,075,846
Операциялық активтерді (өсіру)/төмендету		
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	4,973,079	813,842
Кредиттік мекемелердегі қаражат	(285,872)	12,748,391
Клиенттерге берілген кредиттер	(39,424,958)	(31,164,530)
Басқа да активтер	(1,430,735)	(3,597,069)
Операциялық міндеттемелерді өсіру/(төмендету)		
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	(4,664,534)	(25,781,602)
Клиенттердің қаражаты	(11,610,330)	54,712,932
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	—	(3,500,086)
Жалдау бойынша міндеттемелер	75,413	475,388
Басқа да міндеттемелер	2,020,112	1,228,057
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейін операциялық қызметтен түсетін ақша қаражаттарының таза (төмендеуі)/өсуі		
Төленген корпоративтік табыс салығы	(30,015,779)	15,011,169
	(149,227)	(31,457)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарын таза (пайдалану)/түсім	(30,165,006)	14,979,712
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРЖЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сатып алу	(454,839,393)	(304,637,743)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сату мен өтеуден түскен түсім	441,681,704	287,952,982
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(588,734)	(1,207,048)
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарын таза пайдалану	(13,746,423)	(17,891,809)

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ АҚШАЛАЙ ҚАРЖЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (ЖАЛҒАСЫ)

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл	2021 жыл
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚШАЛАЙ ҚАРЖЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелердің негізгі сомасын төлеу	(583,719)	(519,886)
Қаржылық қызметтен түскен ақшалай қаржының таза пайдаланылуы	(583,719)	(519,886)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза азайуы	(44,495,148)	(3,431,983)
Ақша қаражаттары мен баламаларының шамасындағы валюталық бағамдардың өзгеруінің ықпалы	(449,418)	562,660
Күтілген кредиттік шығындардың ақша қаражаттары мен оның баламаларына әсері (құру)/ қорын қалпына келтіру	(1,374)	1,338
Жыл басындағы ақшалай қаражат пен олардың баламалары	88,750,354	91,618,339
Жыл аяғындағы ақшалай қаражат пен олардың баламалары (13-Ескерту)	43,804,414	88,750,354

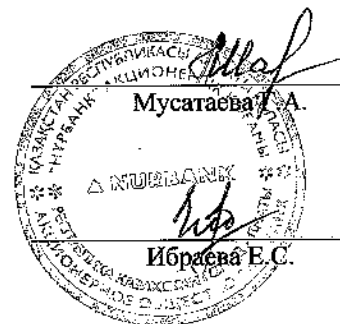
7-ші беттен 88-ші бетке дейін қосымшада берілген ескертулер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл

Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ІШІНДЕ МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР
ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Мың теңге	Меншікті сатып алынған			Жер учаскелері мен ғимараттарды қайта бағалау бойынша		
	Акциялар	құнының қоры	Әділ қоры	қор	шығындар	Барлығы
2021 жылдың 1 қаңтарындағы қалдығы	147,649,693	(280,212)	2,868,354	2,689,521	(112,232,946)	40,694,410
Жыл ішіндегі жиынтық кірістің барлығы						
Жыл ішіндегі кіріс	-	-	-	-	2,015,069	2,015,069
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс	-	-	218,454	-	-	218,454
Басқа жиынтық шығыстың барлығы	-	-	218,454	-	-	-
Меншікті капиталдағы басқа өзгерістер						
Амортизация мен шығару нәтижесіне қайта бағалаудан түскен мүлік құны сомасының өсімін көшіру	-	-	-	(36,988)	36,988	-
Меншікті капиталдағы басқа өзгерістердің барлығы	-	-	-	(36,988)	36,988	-
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	147,649,693	(280,212)	3,086,808	2,652,533	(110,180,889)	42,927,933
Жиынтық кірістің барлығы						
Жыл ішіндегі табыс	-	-	-	-	-	-
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық (шығыс)/ кіріс	-	-	(3,968,121)	2,563,450	5,656,645	5,656,645
Басқа жиынтық (шығыстың)/ кірістің барлығы	-	-	(3,968,121)	2,563,450	-	(1,404,671)
Меншікті капиталдағы басқа да өзгерістер	-	-	-	2,563,450	5,656,645	4,251,974
Амортизация мен шығару нәтижесіне қайта бағалаудан түскен мүлік құны сомасының өсімін көшіру	-	-	-	(57,005)	57,005	-
Меншікті капиталдағы басқа да өзгерістердің барлығы	-	-	-	(57,005)	57,005	-
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдық	147,649,693	(280,212)	(881,313)	5,158,978	(104,467,239)	47,179,907

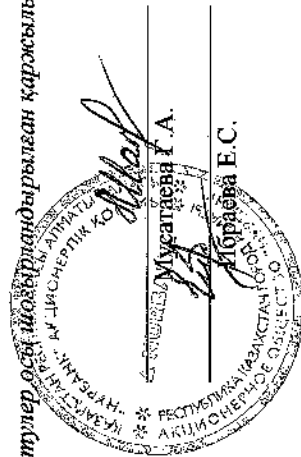
7-ші беттен 88-ші бетке дейін қосымшада берілген ескертулермен толықтырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

28 сәуір 2023 жыл

Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Ұйымдық құрылым мен негізгі қызмет

Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілік «Нұрбанк» АҚ (бұдан былай – «Банк») мен оның еншілес ұйымының (бұдан былай бірге – «Топ») қаржылық есептіліктерінен тұрады. Негізгі еншілес ұйымдары лизингілік, брокерлік компаниялар мен құнсызданған кредиттерді басқарушы Компаниясы болып табылады.

Банк Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес 1992 жылы құрылды. Қызметтің депозиттер тарту, клиенттердің шоттарын ашу мен жүргізу, кредиттер мен кепілдіктер беру, есеп-қасалық қызмет көрсету, бағалы қағаздармен мен шетел валютасында операциялар жүргізу сияқты негізгі түрлерімен айналысады.

Банк пен оның еншілес кәсіпорындарының қызметін Қазақстан Республикасының Қаржылық нарықты реттеу және дамыту агенттігі (бұдан былай – «Агенттік») реттейді. Банк өз қызметін 2020 жылдың 3 ақпанындағы №1.2.15/193 бас лицензиясы негізінде жүргізеді және Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады. Банк келесі мекенжайда тіркелген: Қазақстан Республикасы, А15Е2D3, Алматы қ., Абай даңғ. 10В.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің құрамына 17 филиал мен 96 есеп-қасалық бөлімше кіреді (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 17 филиал мен 98 есеп-қасалық бөлімше). Банк активтері мен міндеттерінің басым бөлігі Қазақстан Республикасы аумағында орналасқан.

Еншілес ұйымдар келесі үлгіде берілген:

Атауы	Қызмет жүргізілетін мемлекет	Негізгі қызмет түрі	Қатысу үлесі, %	
			31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
«Нұр-Лизинг» Лизингілік Компаниясы» ЖШС	Қазақстан	Лизинг	100.00	100.00
«Money Experts» АҚ	Қазақстан	Брокерлік қызмет	100.00	100.00
«ҰБ кұмәнді активтерін басқару жөнiндегі ұйым» ЖШС	Қазақстан	Банктің күйзелісті активтерін басқару	100.00	100.00

Акционерлер

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша келесі акционерлер Банктің шығарылған дауыс беретін акцияларының 5%-ын немесе одан көп пайызын иеленді:

Атауы	Қатысу үлесі, %	
	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
«J. P. Finance Group» ЖШС	87.87	87.87
«JA Collection Company» ЖШС	5.97	—
«Кастинг» ЖШС	—	5.97
Әрқайсысы 5%-дан кемін иеленетін басқа да акционерлер	6.16	6.16
	100.00	100.00

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанының күй-жайы бойынша Э.Р. Сарсенов мырза Банктің жай акциясының 87.87%-ның бенефициарлық иесі және Топтың соңғы бақылаушысы болып табылады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Қазақстан Республикасында қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Топ өз қызметін көбіне Қазақстан аумағында жүргізеді. Осы себептен Топ дамушы нарықтарға тән сипаттамалық ерекшеліктерде көрсетіледі. Қазақстан нарығындағы экономикалық және қаржылық тәуекелдерге ұрынады. Нормативтік құқықтық база мен салықтық заңнама жетілдіріліп келеді, бірақ жиі енгізілетін өзгерістер әртүрлі ұғым беруі мүмкін екенін жоққа шығармайды және жүйелер соған ұшырайды, бұл басқа құқықтық және фискалдық кемшіліктермен қосыла отырып, өз қызметін Қазақстанда жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиыншылықтар туындатады. Сонымен қатар, жақындағы қазақстандық теңгенің біршама құнсыздануы шаруашылық қызметтерін жүзеге асыру шарттарының белгісіздік деңгейінің көтерілуіне алып келді.

Берілін отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының Топтың қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықпал ету мүмкіндігіне берілген басшылықтың бағалауын қамтиды. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарын кейінгі дамыту сипаты басшылық берген бағадан өзгеше болуы мүмкін.

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӘЗІРЛЕУДІҢ ЕСЕПТЕРІ МЕН ҰСТАНЫМДАРЫНЫҢ НЕГІЗДЕРІ

ҚЕХС сәйкестігі туралы мәлімдеме

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан былай – «ҚЕХС») сәйкес әзірленді.

Құнды анықтау базасы

Шоғырландырылған қаржылық есептілік, кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында, әділ құны көрініс тапқан қолда бар сатуға арналған қаржылық активтердің және жер учаскелері мен ғимараттарға қайта бағалау қорында көрініс тапқан құрамында жер учаскелері мен ғимараттардың өзгерістері көрсетіледі, әділ құны бойынша бағаланған қаржылық құралдарды есепке алмағанда, нақты шығындар бойынша есеп жүргізу ұстанымдарына сәйкес әзірленді.

Атқарымдық валютасы мен есептілікте берілген валюта

Қазақстандық теңге Топ пен оның еншілес кәсіпорындарының атқарымдық валютасы болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Топ жүргізетін көптеген операциялардың және Топтың қызметіне әсер ететін шарттарда онымен байланысқан жағдайлардың мәнін ең жақсы экономикалық тәсілмен қамтиды.

Қазақстандық теңге осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі мәліметтер беруде де валюта болып табылады. Шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі барлық мәліметтер асқан дәлдікпен бүтін мың теңгеге дейін дөңгелендірілген.

Есептік бағалары мен кәсіптік пайымдауларды пайдалану

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ҚЕХС сәйкес әзірлеуде басшылықтың кәсіптік пайымдауды, есептік саясат ережелерінің қалай қолданылуына және активтер, міндеттер, кірістер мен шығыстардың қандай сомада көрсетілуіне ықпал ететін жорамалдар мен есептік бағалардың қолдануын талап етеді. Нақты нәтижелер осы бағалаудан өзгеше болуы мүмкін.

Бағалау мен соның негізінде жасалатын жорамалдар жүйелі түрде қайта қарастырылып отырады. Бағалауға енгізілген түзетулер сәйкесті бағалау қай есептік кезеңде қайта қарастырылған және кез келген келесі кезеңдердің қайсысына қатысты қолданы сол кезеңдерде мойындалады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӘЗІРЛЕУДІҢ ЕСЕПТЕРІ МЕН ҰСТАНЫМДАРЫНЫҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік бағалары мен кәсіптік пайымдауларды пайдалану (жалғасы)

Қаржылық құралдардың әділ құны

Егер қаржылық активтер мен қаржылық міндеттердің қаржылық жағдай туралы шоғырланған есепте көрсетілген әділ құны белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаған жағдайда, оны анықтауда құрамына математикалық моделдер кіретін бағалаудың әртүрлі моделдері қолданылады. Мұндай моделдердің бастапқы мәліметтері егер мұндай мүмкін болса, бақылауға алынған нарықтың негізінде анықталады; әйтпегенде, әділ құнды анықтау үшін, маңызды пайымдауларды қолдану қажет болады.

Кепілзаттық қамтаманы бағалау

Боп басшылығы жүйелі түрде кепілзаттық қамтамаға мониторингі жүргізеді. Топ басшылығы бағалауда нарықтағы ағымдағы жағдайды ескере отырып, кепілзаттық қамтаманың құнын түзету үшін ішкі көзқарастарды немесе халықаралық талаптарға негізделген көзқарастарды пайдаланады.

Күтілген кредиттік шығындар (ККШ)

Шығындарды қаржылық активтердің барлық санаттары бойынша бағалауда пайымдауларды қолдану талап етіледі, атап айтқанда, ККШ анықтаған және кредиттік тәуекелдердің кәдімгідей өсуіне баға берген кезде, келешектегі ақша ағымдарының туындау шамасы мен мерзімін, құны мен қамтамасын бағалау қажет. Мұндай есептік бағалау бірқатар деректерге тәуелді, оған өзгерістер жасау құнсыздануға қатысты бағалаушы қорлардың әртүрлі сомаларына әкелуі мүмкін. Топтың ККШ есептемесі бастапқы мәліметтер мен олардың өзара тәуелділігін таңдаудағы өзгермелікке қатыстылығы бар бір қатар базалық болжамдар кіретін күрделі моделдердің нәтижесі болып табылады. Пайымдау мен есептік бағалау болып есептелетін ККШ есебі моделінің элементтеріне кіреді:

- дефолт ықтималдығын анықтау үшін Топ қолданатын ішкі кредиттік рейтингті тағайындау жүйесі (PD);
- кредиттік тәуекелдер мен оның кәдімгідей өсуі орын алуын бағалауда Топ қолданатын өлшемдер, соның нәтижесінде қаржылық активтер бойынша құнсыздануды бағалаушы қор бүкіл мерзім мен сапалы бағалауға тең келетін ККШ сомасында бағалануы тиіс;
- ККШ топтық негізде бағаланған кезде, қаржылық активтерді топтарға біріктіру;
- әртүрлі формулалар мен бастапқы мәліметтерді таңдауды қосқанда, ККШ есебінің моделдерін әзірлеу;
- макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық мәліметтер арасындағы өзара байланысты анықтау, мысалы, жұмыссыздық деңгейі мен қамтама құнын, сондай-ақ дефолт ықтималдығы көрсеткішіне ықпалы (PD), дефолтқа ұшырау тәуекелінің шамасы (EAD) мен дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD);
- болжамдық макроэкономикалық сценарийлерді таңдау мен ККШ бағалау моделіне арналған экономикалық бастапқы мәліметтерді алу ықтималдығын есепке ала отырып, оларды салмақтау.

Бұдан былай аталатын Ескертулер есептік саясаттың шарттарын қолданған кездегі, маңызды анықталмаған бағалар мен сыни уәждепелген пайымдауға қатысты ақпаратты береді:

- корпоративтік табыс салығы бойынша шығын – 12-Ескерту;
- ККШ бағалау – 5-Ескерту;
- жер учаскелері мен ғимараттарды және инвестициялық жылжымайтын мүліктерді қайта бағалау – 17 және 18-Ескертулер;
- қаржылық активтер мен міндеттердің әділ құны – 34-Ескерту.

2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӘЗІРЛЕУДІҢ ЕСЕПТЕРІ МЕН ҰСТАНЫМДАРЫНЫҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік саясаттағы өзгерістер

Топ бірінші рет Банк 2022 жылдың 1 қаңтары немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енетін стандартқа жасалған түзетулерді де қолданды. Топ шығарылған, бірақ күшіне енген қандайда бір басқа стандарттарды, түсініктемелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданысқа алмады.

БЕХС (IAS) 37-ге түзетулер – «Ауыртпалықты келісімшарттар – келісімшартты орындау шығындары»

Ауыртпалықты келісімшарт – келісімшарт бойынша міндеттемелерді орындауға болатын шығындары (яғни кәсіпорын құтыла алмайтын шығындар) одан түсетін экономикалық пайдадан асатын келісімшарт болып табылады.

Түзетулер келісімшарттың ауыртпалықты немесе шығынды екенін бағалау кезінде ұйым қосымша шығындарды (мысалы, тікелей еңбек төлемдерінің шығындары мен материалдар) және келісімшартты орындауға тікелей байланысты бөлінген шығындарды (мысалы, осы келісімшартты орындау үшін пайдаланылатын жабдықты амортизациялау бойынша шығындарды, сондай-ақ келісімшарттың орындалуын сүйемелдеу және бақылау шығындарын) қамтитын тауарлар немесе қызметтер көрсету келісімшартына тікелей қатысты шығындарды ескеруі тиіс екенін түсіндіреді. Жалпы және әкімшілік шығындар оларды келісімшарт бойынша контрагент нақты өтейтін жағдайларды қоспағанда, келісімшартқа тікелей байланысты емес және есепке алынбайды. Топ есепті кезеңнің басындағы барлық міндеттемелерін орындамаған шарттарға түзетулерді қолданды.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

ҚЕХС (IFRS) 3-ке түзетулер – «Концептуалды негіздерге сілтемелер»

Түзету ҚЕХСК Концептуалды негіздемесінің алдыңғы нұсқасына сілтемені оның талаптарын елеулі түрде өзгертпей, 2018 жылдың наурызында шығарылған ағымдағы нұсқаға сілтемемен ауыстырады.

Түзету, егер олар бөлек келтірілген болса, «Резервтер, шартты міндеттемелер және шартты активтер» БЕХС (IAS) 37-нің немесе «Міндетті төлемдер» ХҚЕТК (IFRIC) 21-дің күшіне кіретін міндеттемелер мен шартты міндеттемелерден туындайтын «2-ші күнгі» ықтимал кірістер немесе залалдар шығындар туралы мәселені болдырмау үшін «Бизнесті біріктіру» ҚЕХС (IFRS) 3-ті тану принципіне ерекшелік қосады. Ерекшелік ұйымдарды сатып алу күнінде ағымдағы міндеттеменің бар-жоғын анықтау үшін концептуалды негіздің орнына сәйкесінше БЕХС (IAS) 37-де немесе ХҚЕТК (IFRIC) 21-де критерийлерді қолдануды талап етеді.

Түзету сондай-ақ ҚЕХС (IFRS) 3-ке шартты активтер сатып алу күнінде танылмайтынын түсіндіретін жаңа тармақты қосады.

Өтпелі ережелерге сәйкес Топ түзетулерді перспективалық түрде қолданады, яғни ол түзетулерді алғаш рет қолданатын жылдық есепті кезең басталғаннан кейін болатын бизнесті біріктірулерге (алғашқы қолдану күні).

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені есепті кезеңде осы түзетудің қолданылу аясына жататын шартты активтер, міндеттемелер немесе шартты міндеттемелер болған жоқ.

**2. ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӨЗІРЛЕУДІҢ ЕСЕПТЕРІ МЕН
ҰСТАНЫМДАРЫНЫҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)**

Есептік саясаттағы өзгерістер (жалғасы)

БЕХС (IAS) 16-ға түзету – «Негізгі құралдар: мақсатына сай пайдалануға дейінгі түсімдер»

Түзету ұйымдарға негізгі құралдар объектісінің құнынан өндірілген тауарларды сатудан түскен кез келген түсімдерді активті басқару мақсатына сай жұмыс істеуі үшін қажетті орынға және жағдайға келтірген кезде шегеруге тыйым салады. Оның орнына кәсіпорын осы тауарларды сатудан түскен табысты және осы тауарларды өндіруге кеткен шығындарды пайда немесе залал құрамына есептейді.

Бұл түзету Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені бұрын ұсынылған кезеңдердің басында немесе одан кейін пайдалануға берілген негізгі құралдар арқылы өндірілген тауарларды сату болмаған.

ҚЕХС (IFRS) 9-ға түзету «Қаржы құралдары» – қаржылық міндеттемелерді мойындау тоқтатылған жағдайда «10% тестті» жүргізу кезіндегі комиссиялық сыйақы

Түзету жаңа немесе түзетілген қаржылық міндеттеме шарттарының бастапқы қаржылық міндеттеменің шарттарынан айтарлықтай айырмашылығы бар-жоғын бағалау кезінде кәсіпорын енгізетін комиссияларды түсіндіреді. Бұл алымдарға тек қарыз алушы мен кредитор арасында төленген немесе алынған, оның ішінде басқа тұлғаның атынан қарыз алушы немесе кредитор төлеген немесе алған алымдар кіреді. Ұқсас түзету «Қаржы құралдары: тану және бағалау» БЕХС (IAS) 39 үшін ұсынылмайды.

Топ өтпелі ережелерге сәйкес, ұйым түзетуді бірінші рет қолданған (алғашқы қолдану күні) жылдық есепті кезеңнің басында немесе одан кейін өзгертілген немесе айырбасталған қаржылық міндеттемелерге түзетуді қолданады.

Бұл түзету Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені қарастырылып отырған кезеңде Топтың қаржы құралдарына ешқандай өзгерістер болған жоқ.

БЕХС (IAS) 41-ге түзету «Ауыл шаруашылығы» – әділ құнды бағалау кезіндегі салық салу

Түзету БЕХС (IAS) 41 стандартының 22-тармағындағы кәсіпорындар БЕХС (IAS) 41-дің шеңберінде активтердің әділ құнын бағалау кезінде салық салу мақсатында ақша ағындарын алып тастайтын талапты жояды. Бұл түзету Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсер еткен жоқ, өйткені есеп беру күніндегі күй-жайы бойынша Топтың БЕХС (IAS) 41 қолдану шегінде активтері болмаған.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Осы шоғырланған қаржылық есептілікте берілген есептік саясаттың бұдан былай сипатталған ережелерін, 2-Ескертуде көрсетілген есептік саясаттың өзгерістеріне қатысты белгілі бір ерекшеліктерді қоспағанда, Топ бұдан кейінгі барлық есептік кезеңдерде қолданды.

Шоғырландыру ұстанымдары

Еншілес ұйымдар

Топ бақылайтын ұйым еншілес болып табылады. Топ инвестициялық нысанға қатысуға байланысты немесе мұндай кіріс алуға құқығы пайда болудан тұрақсыз кірістер тәуекелдеріне ұрынуы мүмкін болған кезде Топ еншілес ұйымдарына бақылау жүргізеді және осы кірістің шамасына ықпал ету мақсатында осы Кәсіпорындарға қатысты өзінің өкілеттігін қолдануына мүмкіндігі бар. Атап айтқанда, Топ өзі де-факто бақылау жүргізетін нысандардың инвестицияларын шоғырландырады. Еншілес ұйымдардың қаржылық есептіліктерінің көрсеткіштері бақылау алынған күннен бастап ол тоқтатылған күнге дейінгі шоғырландырылған қаржылық есептіліктің құрамынан көрсетіледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Шоғырландыру ұстанымдары (жалғасы)

Бақыламайтын акционерлердің үлестерін сатып алу мен сату

Топ шоғырландырылған қаржылық есептілікте акционерлермен жасалған операциялар ретінде бақыламайтын акционерлердің үлестерін сатып алу мен шығару істерін қамтиды. Соған қарай бақыламайтын акционерлердің үлестері түзетілген күн мен төленген немесе өтеу ретінде алынған әділ құн арасындағы қандай да бір айырмашылық тікелей капитал құрамынан орын алады және Бас Банк меншік иесі ретінде саналады.

Шоғырландыру кезінде алынып тасталатын операциялар

Топтың қатысушылары арасындағы операциялар, осындай операциялардың берешек қалдықтары, сондай-ақ аталған операцияларды жасау үдерісінде туындайтын іске аспаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептілік әзірлеу үдерісі кезінде алынып тасталады. Бірлескен ұйымдармен жасалған операциялар кезінде жүзеге аспаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептіліктен Топтың сол ұйымдардағы үлесіне тең көлемде шығарылады. Бірлескен ұйымдармен жасалған операциялар кезінде жүзеге аспаған пайда шоғырландырылған қаржылық есептіліктен сол ұйымдардың инвестициялық шоты көрсетілген корреспонденциялардан шығарылады. Құнсыздану белгілерінің пайда болуы жағдайын есепке алмағанда, жүзеге аспаған шығындар шоғырландырылған қаржылық есептіліктен пайда шығарылған үлгіде шығарылады.

Бақыламайтын акционерлердің үлесі

Бақыламайтын акционерлердің үлесі Топқа тікелей немесе тікелей емес сыпатта тиесілі болмайтын еншілес ұйымдағы капитал түрінде беріледі.

Бақыламайтын акционерлердің үлесі шоғырландырылған қаржылық есептілікте Топтың акционерлеріне тиесілі капиталдан бөлек капитал құрамында көрсетіледі. Бақыламайтын акционерлердің пайданың немесе шығынның құрамындағы және жалпы жиынтық кірістегі үлесі шоғырландырылған есептің пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы жеке баптарда көрсетіледі.

Шетелдік валюта

Шетел валютасындағы операциялар Топтың сәйкесті атқарымдық валютасына операциялар жасалған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша аударылады.

Есеп берілген күндегі жай-күй бойынша шетел валютасында қамтылған монетарлық активтер мен міндеттер есеп күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша атқарымдық валютаға аударылады. Монетарлық активтермен және міндеттермен жасалған операцияларда, шетел валютасында көрініс тапқан табыс немесе шығын кезеңнің басындағы жай-күй бойынша атқарымдық валютадағы, кезең ішіндегі тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген сыйақы мен төлем шамасына қарай түзетілген амортизацияланған күн мен есептік кезеңнің аяғындағы жай-күй бойынша, валюталық бағамда атқарымдық валютаға аударылған шетел валютасында амортизацияланған күн арасындағы айырмашылық түрінде беріледі.

Шетел валютасында қамтылған, әділ құн бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттер әділ құн анықталған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша атқарымдық валютаға аударылады. Шетел валютасында қамтылған және нақты шығындар бойынша көрініс тапқан монетарлық емес активтер мен міндеттер операция жасалған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша атқарымдық валютаға аударылады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Шетелдік валюта (жалғасы)

Айырмашылық құнсыздану себебінен туындаған жағдайларды есепке алмағанда, сатуға арналған шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмашылықтар пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі, мұндай жағдайда, басқа жиынтық кірістердің құрамында көрініс тапқан бағамдық айырмашылық пайданың немесе шығынның құрамына; хеджирлеу тиімді болған жағдайда шетелдік операцияларға таза инвестициялар ретінде хеджирленген қаржылық міндеттер; немесе басқа жиынтық кірістердің құрамында көрініс тапқан хеджирлеу тиімді болған жағдайда, ақша қаражаттарының ағымдарын хеджирлеу операцияларының талаптарына сәйкес қайтадан сыныпталады. Қазақстандық қор биржасы (бұдан былай – «ҚКБ») белгілеген және аталған қаржы есептілікте пайдаланылған айырбас бағамы төменде көрсетіледі:

	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Жыл соңындағы айырбас бағамы		
Теңге/1 АҚШ доллары	462.65	431.80
Теңге/1 еуро	492.86	489.10
Теңге/1 рубль	6.43	5.76

Қаржылық активтер мен міндеттемелер

Бастапқы мойындау

Мойындалған күн

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді стандартты шарттарда сатып алу немесе сату мәмілелер жасалған күні, яғни Топ активтерді немесе міндеттерді сатып алу міндеттерін өзіне алған күні көрсетіледі. Стандартты шарттарда сатып алуға немесе сатуға қаржылық активтер мен міндеттемелерді келісімшарт шеңберінде сатып алу немесе сату жатқызылады, келісімшарттың шарттарында аясында ережелерде белгіленген немесе нарықта қабылданған келісімдерде қабылданған мерзімдер активтер мен міндеттемелерді жеткізу талап етіледі.

Бастапқы бағалау

Бастапқы мойындау кезінде қаржылық құралдарды сыныптау келісілген шарттар мен басқару құралдары үшін қолданылатын бизнес-моделдерге байланысты болады. Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланған жағдайларды қоспағанда, қаржылық құралдар, мәміле бойынша шығындарды қосқанда алдымен әділ құн бойынша бағаланады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары

Топ өзінің барлық қаржылық активтерін, активтерді басқаруда қолданылатын бизнес-моделдер мен активтерді бағалаудың келісілген төмендегі шарттары негізінде сыныптайды:

- амортизацияланған құны;
- басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн (БЖКӨҚ);
- пайда немесе шығындар арқылы әділ құн (ПШӨҚ).

Топ туынды құралдар мен саудаға арналған құралдарды ПШӨҚ бойынша сыныптайды және бағалайды. Топ өз қалауымен қаржылық құралдарды ПШӨҚ бойынша бағаланушы ретінде сыныптауы мүмкін, егер мұндай сыныптау бағалау немесе мойындау ұстанымдары қолданудағы жүйесіздікті жоюға немесе кәдімгідей азайтуға мүмкіндік беретін болса.

Қарыздар мен қаржылық кепілдіктер беру жөніндегі міндеттерді қоспағанда, қаржылық міндеттер амортизацияланған құн немесе ПШӨҚ бағаланады, егер олар саудаға арналған және туынды құралдар болып табылса немесе Топтың қалауымен әділ құн бойынша бағаланушы ретінде сыныпталса.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын кредиттік ұйымдардағы қаражаттар, клиенттердің кредиттері, инвестициялық бағалы қағаздар

Топ келесі екі шарттың екеуі де орындалған жағдайларда ғана кредиттік ұйымдардағы қаражаттарды, клиенттердің кредиттері мен басқа да қаржылық инвестицияларды амортизацияланған құн бойынша бағалайды:

- келісімшартта қарастырылған ақша ағымдарын алу үшін қаржылық активтерді ұстау мақсаты болып табылатын бизнес–модельдер шеңберінде қаржылық активтер ұсталады;
- қаржылық активтердің келісілген шарттары, қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының (SPPI) жабылмаған бөлігі пайыздар шотына ғана жасалатын төлемде болып табылатын ақша ағымдарының көрсетілген құн алуды шарт етіп қояды.

Бұл шарттар төменде толығырақ қарастырылады.

Бизнес–модельдерді бағалау

Топ бизнесте белгілі бір мақсатқа жету үшін топтарға бірлескен қаржылық активтерді басқару қандай деңгейді жүргізіліп жатқанын дәл көрсететін деңгейдегі бизнес–модельді анықтайды.

Топтың бизнес–модельі жекелеген құралдардың деңгейінде емес, қоржындарды біріктіру мен бақыланатын төмендегідей деректерге сүйенген жоғарырақ деңгейде бағаланады:

- бизнес–модельдердің нәтижелілігі мен осы бизнес–модельдің шеңберінде ұсталатын қаржылық активтердің кірістілігі қалай бағаланады және мұндай ақпарат ұйымның басқарушы қызметкерлеріне хабарланады;
- бизнес–модельдердің нәтижелілігіне (осы бизнес–модельдің шеңберінде ұсталатын қаржылық активтердің кірістілігіне) ықпал ететін тәуекелдер, атап айтқанда, осы тәуекелдерді басқару тәсілі;
- бизнесті басқаратын менеджерлер қалай марапатталады (мысалы, сыйақы активтерді басқаратын әділ құннан, әлде қарастырылған келісімшартта ақша ағымдарынан алынған ақшаға ма);
- Топтың бизнес–модельдерін бағалауда сатылымның күтілген жиілігі, көлемі мен мерзімдері де маңызды аспекті болып табылады.

Бизнес–модельдерді бағалау туындауына күмән болмайтын «ең нашар» немесе «стрессті» сценарийлері есепке алынбаған негіздерге сүйенеді». Егер ақша ағымдары бастапқы мойындаудан кейін Топ күткеннен басқа тәсілмен жүзеге асырылған болса, онда Топ осы бизнес–модельдің шеңберінде ұсталатын қалған қаржылық активтердің сыныптауын өзгертпейді, бұдан ары қарай ол мұндай ақпаратты жақында жасалған немесе жақында сатып алынған қаржылық активтерді бағалау кезінде назарға алатын болады.

«Қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының жабылмаған бөлігіне есептелген пайыздар есебіне ғана жасалатын төлемдер (SPPI тесті)»

Сыныптау үдерісінің екінші кезеңі шеңберінде Топ келісімшартта қарастырылған актив бойынша ақша ағымдарының қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының (яғни SPPI тест жүргізеді) жабылмаған бөлігі пайыздар шотына ғана төленеді.

Осы тесттің мақсатындағы «қарыздың негізгі сомасы» бастапқы мойындау кезіндегі қаржылық активтердің әділ құны ретінде беріледі және ол осы қаржылық активтер әрекет ететін мерзім барысында өзгеруі мүмкін (мысалы, егер қарыздың негізгі сомасы немесе сыйлықақы /дисконттың амортизациясын өтеу шотына төлем жасалса).

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

«Қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының жабылмаған бөлігіне есептелген пайыздар есебіне ғана жасалатын төлемдер (SPPI тесті) (жалғасы)»

Әдеттегі ақшаның уақытша құны үшін өтем мен кредиттік тәуекел үшін өтем кредиттік келісімшарт шеңберіндегі пайыздардың ең маңызды элементтері болып табылады. SPPI тестін жүргізу үшін Топ орынды деректерге, мысалы, қаржылық активтер қандай валютада берілгеніне және пайыздық мөлшерлеме белгіленген кезең туралы пайым жасалады және талданады.

Тәуекелдерге немесе келісімшартта қарастырылған, базалық кредиттік келісімдермен байланысы жоқ ақша ағымдарының құбылуына байқауға мүмкін емес өте төмен ықпал ететін келісілген шарттар бір мезгілде келісімшартта қарастырылған, қарыздың негізгі сомасының және қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздар шотына ғана жасалатын төлемдер болып табылатын ақша ағымдарының туындауына жол ашпайды. Мұндай жағдайларда, қаржылық активтерді ПШӨҚ бойынша бағалау қажет.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар

Топ келесі екі шарттың екеуі де орындалған жағдайларда ғана БӨКӨҚ бойынша борыштық құралдарды бағалайды:

- келісімшартта қарастырылған ақша ағымдарын алу үшін қаржылық активтерді сату арқылы да жетуге болатын бизнес-моделдер шеңберінде ұсталады;
- қаржылық активтердің келісілген шарттары SPPI тестінің өлшемдерін ұстанады.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар кейінірек әділ құн бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі нәтижесінде туындайтын пайда немесе шығындар, БЖК құрамында мойындалады. Пайыздық түсім мен валюталық бағамдардың өзгеруінен келетін пайда немесе шығындар амортизацияланған құн бойынша бағаланған қаржылық активтер мойындалғаны секілді үлгіде пайда немесе шығынның құрамында мойындалады. Мойындау тоқтатылғанда, ертерек БЖК құрамында танылған, жинақталған табыс немесе шығын, БЖК құрамынан шығып, пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдардың күтілген кредиттік шығындары (ККШ) әділ құн бойынша бұл қаржылық бағалануы жалғаса беретін активтердің қаржылық жағдайы туралы есептегі баланстық құнын түсірмейді. Күтілген шығындардың бағалау қорына тең келетін, активті амортизацияланған құн бойынша бағалау кезінде жасалған осы сома орнына жинақталған соманың құнсыздану ретінде басқа да жинақталған кіріс құрамында танылады, пайданың немесе шығынның құрамындағы сәйкесті сомалармен бірге мойындалады. БЖК құрамында танылған шығындардың жинақталған сомасы, активтерді мойындау кезінде тоқтатылған пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

Долевые инструменты, оцениваемые по СППСД

Кей кезде Топ үлестік құралдарға жасалған кейбір инвестицияларды бастапқы мойындау кезінде, кейін күшін жою құқығын берместен, оларды БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдар ретінде сыныптау туралы шешім қабылдайды, егер олар БЕХС (IAS) 32 «Қаржылық құралдар: берілуі» сәйкес үлестік құралдардың анықтамасына сай келетін болса және саудаға арналмаған болса. Мұндай сыныптау туралы шешім әр құралға жеке-жеке қабылданады.

Мұндай үлестік құралдардың пайдалары немесе шығындары пайданың немесе шығынның құрамына ешқашан қайта сыныпталмайды. Дивидендтері басқа кіріс ретінде пайданың немесе шығынның құрамында мойындалады, алайда дивидендтер алу құқығы белгіленіп қойған, бұған Топ мұндай құралдардың бастапқы құнына қатысты өтеме ретінде мұндай түсімдерден пайда көрген жағдайлары кірмейді. Мұндай жағдайдағы табыс БЖК құрамында танылады. БЖКӨҚ бойынша бағаланатын үлестік құралдар құнсыздануға қатысты бағалаудан өткізілмейді. Мұндай құралдарды есептен шығарғанда, қайта бағалауда жиналған қор белгіленбеген пайданың құрамына аударылады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

Кредиттер беруге қатысты қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер мен міндеттемелер

Топ қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер мен кредиттер беруге қатысты міндеттер шығарады.

Қаржылық кепілдіктер алдымен алынған сыйлықақы сомасында, әділ құны бойынша жасалған қаржылық есептілікте мойындалады. Бастапқы мойындаудан кейін Топ әрбір кепілдікке қатысты өз міндеттерін пайданың немесе шығын туралы шоғырланған есепте танылған жинақталған амортизацияны есепке алмағанда, бастапқы мойындалған соманың ең жоғарғы шамасы деңгейімен – БЕХС (IAS) 37 – қаржылық міндеттерді реттеуге қажетті, кепілдіктер нәтижесінде туындайтын шығынды бағалаудың ең жақсы есептемесіне сәйкес немесе – ҚЕХС (IFRS) 9 – ККШ бағалаушы қорға сәйкес бағалайды.

Кредиттер мен аккредитивтер беру жөніндегі міндеттер келісілген міндеттер болып табылады, соның шарттары бойынша міндеттер әрекет ететін мерзімі ішінде Топ ертерек келісілген шарттарда клиентке кредит беруге міндетті.

Топ кей кезде нарықтан төменгі пайыздық мөлшерлемеде кредиттер беру туралы міндеттер шығарады. Мұндай міндеттер алдымен әділ құн бойынша мойындалады және мойындалған кірістің жинақталған сомасын есепке алмағанда, алдымен мойындалған сомасында, кейінірек ККШ сәйкес бағалаушы қор сомасының ең жоғарғы шамасында бағаланады.

Орындау кепілдіктері

Орындау кепілдіктері – егер басқа тарап келісімшартта қарастырылған міндеттерін орындамайтын болса, өтемақы ұсынатын келісімшарттар. Орындау кепілдіктері кредиттік тәуекелдерге өткізілмейді. Орындау кепілдігі енгізілген келісімшарт бойынша тәуекел екінші тараптың келісімшартта қарастырылған міндеттерін орындамауы мүмкін екенін қарайды. Сәйкесінше, орындау кепілдіктері қаржылық құралдар қатарына кірмейді.

Ақшалай қаражат пен олардың баламалары

Ақшалай қаражат пен олардың баламаларының құрамына қолма-қол ақшалай қаражаттары, ҚРҰБ қаражаттары мен кредиттік ұйымдардағы туындаған күннен бастап тоқсан күн ішінде өтелуі тиіс мерзімі көрсетілген, қандай да бір келісілген міндеттермен ауыртпалықтар салынбаған қаражаттар кіреді. Ақшалай қаражат пен олардың баламалары амортизацияланған күн бойынша көрсетіледі.

Репо мен кері репо келісімшарттары

Бағалы қағаздарды сату мен кері сатып алу келісімшарттары (репо келісімшарттары) қаржыландыру операциялар қамтамалары ретінде қаржылық есептілікте көрсетіледі. Репо келісімшарттары бойынша сатылған бағалы қағаздар шоғырланған есепте көрсетілуін жалғастыра береді және контрагентте өзара шарттың немесе жалпы қабылданған тәжірибенің шарттарынан туындаған бағалы қағаздарды сату немесе қайтара кепілге қою құқығы болған жағдайда, репо келісімшарттары бойынша кепіл заты ретінде берілген бағалы қағаздар санатына аударылады. Сәйкесті міндеттер кредиттік ұйымдардың немесе клиенттердің қаражаттарының құрамына енгізіледі. Кері сату келісімшарттары бойынша бағалы қағаздарды сатып алу (кері репо) жағдайға қарай ақша қаражаттары мен олардың баламалары, кредиттік ұйымдардағы немесе клиенттердің кредиттер қаражаттары құрамында қамтылады. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырмашылық пайыздар ретінде қарастырылады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша репо келісімшарттары әрекет еткен мерзім ішінде есептеледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

Туынды қаржылық құралдар

Топ өзінің әдеттегі қызметі барысында валюталық нарықтар мен капитал нарықтарында әртүрлі туынды қаржылық құралдарды (қысқамерзімді своптарды қосқанда) қолданады. Бұл қаржылық құралдар саудаға арналады және алдымен әділ құн бойынша көрсетіледі. Әділ құн базалық құралдар мен басқа да деректерге сәйкес келетін ағымдағы нарықтық және келісілген құнның негізінде анықталады. Оң әділ құндағы туынды қаржылық құралдар активтердің құрамында, ал теріс әділ құнмен – міндеттердің құрамында көрсетіледі. Көрсетілген құралдармен жасалған операциялар бойынша пайдалар мен шығындар туынды қаржылық құралдармен жасалған операциялар бойынша таза кірістер/(шығындар) құрамындағы пайда немесе шығын туралы есепте көрсетіледі.

Қарыз қаражаттары

Егер келісілген келісімдер нәтижесінде Топ ақшалай қаражатты немесе басқа қаржылық активтерді жеткізуге, әлде міндеттерді ақша қаражаттарының немесе басқа қаржылық активтердің тіркелген сомаларын өзіндік үлестік құралдардың тіркелген санына алмастырғаннан басқаша тәсілмен орындауға міндетті болса, онда шығарылған қаржылық құралдар немесе оның құрамдастары міндеттер сияқты сыныпталады. Мұндай құралдардың құрамына ҚРҰБ мен Үкімет алдындағы берешек, Кредиттік ұйымдардың қаражаты, Клиенттердің қаражаты, шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар кіреді. Бастапқы мойындаудан кейін қарыз қаражаттары тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Кірістер мен шығыстар міндеттерді мойындау тоқтатылғанда, сондай-ақ амортизация үдерісіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі.

Қаржылық активтерді өзара есепке алу

Өзара есепке алуды жүргізу мен бір мезгілде міндеттерді реттей отырып, активті сату ниетіне қатысты заңды түрде бекітілген құқығы болғанда ғана, қаржылық активтер мен міндеттерді өзара есепке алу ісі қаржылық жағдай туралы есепте таза сальдоны ғана көрсете отырып, жүргізіледі.

Есепке алу ісін жүргізу құқығы келешектегі оқиғаға қатысты болмауы тиіс және келесі жағдайлардың барлығында заңдық күшін сақтауы тиіс:

- әдеттегі қызмет барысында;
- міндеттер орындалмаған жағдайда;
- ұйымның немесе контрагенттерінің бірі қабілетсіз немесе банкрот жағдайда.

Әдетте, бұл шарттар, өзара есепке алысу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және сәйкесті активтер мен міндеттер қаржылық жағдайы туралы шоғырланған есепте толық сомасында көрсетіледі.

Кредиттерді қайта құрылымдау

Топ қарыз алушының қаржылық жағдайына қарай уақытша қаржылық қиындыққа тап болған қарыз алушыларға жеке-жеке жол табуға тырысады, мысалы, төлемдері келісілген мерзімін ұзарту және кредиттеудің жаңа шарттарына келісім алу. Клиент кредитті мойындауды тоқтатуға тиіс екендігіне бағалау кезінде Топ басқалармен қатар келесі деректерді де қарастыруға тиіс:

- кредит валютасын өзгерту;
- контрагентті өзгерту;
- түрленуі бұдан былай құралдың SPPI тестінің өлшемдеріне жауап бермейтіндей деңгейге жеткізе ме.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Кредиттерді қайта құрылымдау (жалғасы)

Егер түрленім ақша ағымдарының өзгерістеріне алып келмейтін болса, түрленімді мойындауды тоқтатпайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағымдарының өзгерістеріне сүйене отырып, құнсызданудан келген шығын ретінде танылғанға дейін пайда немесе шығын туралы шоғырланған есептегі түрленімнен келген шығындарды есепке алмағанда, Топ модификациядан келген табыс немесе шығынды мойындайды.

Мойындаудың тоқтауына алып келмейтін модификация жағдайында, Топ сондай-ақ кредиттік тәуекелдер кәдімгідей өсуінің болғанын немесе активтерді кредиттік-құнсызданған ретінде сыныптау қажеттігін қайтадан бағалайды. Активтерді модификация нәтижесінде кредиттік-құнсызданған ретінде сыныптағаннан кейін, ол тұрақтандыру кезеңі аяқталғанға дейін 3-Кезең құрамында қалады. Тұрақтандыру кезеңі – Топ қарыз алушыға, қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қайта құрылымдау берілгеннен кейін қарыз алушының кредиттік пәнін қадағалайтын кезең. Қайта құрылымданған қарызды 3-Кезеңнен аудару үшін төлемдердің модификацияланған кестесі аясында тәртіптелген 2 төлем жасау қажет.

Құнсыздануды бағалау

Топ тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе соған жақын мәнді қолдана отырып дисконтталатын күтілген, алынып бітпеген ақша қаражаттарын бағалау үшін ықтималдықты есепке ала отырып таразыланған бірнеше сценарийлер негізінде ККШ есептейді. Ақша қаражаттарын толық алмау – бұл келісімшартқа сәйкес ұйым алуы тиіс ақша ағымдары мен ұйым алуды күтіп отырған ақша ағымдары арасындағы айырмашылық.

ККШ есептеу механикасы төменде сипатталған, оның негізгі элементтері төмендегідей болып келеді:

Дефолттың ықтималдығы (PD)	Дефолттың ықтималдығы белгіленген уақыт кезеңі барысындағы дефолттың орын алу ықтималдығын бағалау түрінде беріледі. Дефолт қарастырылған кезең ішінде белгілі бір уақыт сәтінде ғана орын алуы мүмкін, егер активті мойындау тоқтатылмаған болса, онда ол бұрынғысынша қоржынның бөлігі болып табылады.
Дефолт тәуекеліне ұрынған шама (EAD)	Дефолт тәуекеліне ұрынған шама, келісімшартта немесе басқаша қарастырылған, берілген қарыздар мен пайыздар өтеу күтілген, төлемдерді кешіктіру нәтижесінде есептелген қарыздың негізгі сомалары мен пайыздарының төлемдерін қосқанда, есеп күнінен кейін осы шаманың күтілген өзгерістерін есепке алғандағы, келешекте қандай да бір күні дефолтқа ұрынған шамаларды есептік бағалау түрінде беріледі.
Дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD)	Дефолт кезіндегі шығын деңгейі белгілі бір уақыт сәтіндегі дефолт орын алған жағдайда туындайтын шығындарды бағалау түрінде беріледі. Бұл көрсеткіш келісімшартта қарастырылған ақша ағымдары мен кредитор алуды күткен, соның ішінде қамтаманы сату нәтижесінде алынған ақша ағымдары арасындағы айырмашылықтарды ескере отырып есептеледі. Әдетте EAD қатысты пайыздық мәнде беріледі.

ККШ бағалаушы қоры бастапқы мойындалған сәттен бастап кредиттік тәуекелдер кәдімгідей өскен болса, актив әрекет еткен мерзім ішінде туындайды деп күтілген кредиттік шығындардың (бүкіл мерзімде немесе ККШ бүкіл мерзімдегі күтілген кредиттік шығындар) негізінде есептеледі, әйтпегенде бағалаушы қор 12 айлық күтілген кредиттік шығынға (12 айлық ККШ) тең сомда есептеледі. 12 айлық ККШ – бұл есеп күнінен кейінгі мүмкін болған 12 ай ішінде, қаржылық құралдардың дефолттары себебінен туындайтын, бүкіл мерзімде ККШ түрінде берілетін ККШ-ның бөлігі. Бүкіл мерзімдік ККШ мен 12 айлық ККШ қаржылық құралдардың базалық қоржындарының сипатына қарай әлде дербес негізде немесе топтық негізде есептеледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау (жалғасы)

Топ қаржылық құралдың әрекет етуінің қалған мерзімінде дефолттың орын алу тәуекелінің өзгеруін тіркеу арқылы бастапқы мойындау сәтінен бастап қаржылық құрал бойынша кредиттік тәуекел айтарлықтай өсуіне қарай әрбір есеп айының аяғында бағалау жүргізу мақсатындағы саясатын әзірледі. жоғарыда баяндалған үдерістер негізінде Топ берілген кредиттерді келесі топтарға біріктіреді:

1-Кезең:	Кредитті бастапқы мойындау кезінде Топ бағалаушы қорды 12 айлық ККШ тең сомада мойындайды. 1-Кезеңге сондай-ақ кредиттік тәуекелдері 2-Кезеңнен аударылатындай деңгейге дейін төмендеген кредиттер мен басқа да кредиттік желілер кіреді.
2-Кезең:	Бастапқы мойындау сәтінен бастап кредит бойынша кредиттік тәуекел кәдімгідей өссе, Топ бағалаушы қор бүкіл мерзімде ККШ тең сомада мойындайды. 2-Кезеңге сондай-ақ кредиттік тәуекелдері 3-Кезеңнен аударылатындай деңгейге дейін төмендеген кредиттер мен басқа да кредиттік желілер кіреді.
3-Кезең:	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер. Топ бағалаушы қорды бүкіл мерзімде ККШ тең сомада мойындайды.
Кредиттік – құнсызданған, сатып алған немесе жасалған (бұдан былай – «КҚСЖ») активтер:	КҚСЖ активтер – бұл бастапқы мойындау кезінде кредиттік құнсыздану болған қаржылық активтер. Бастапқы мойындау кезінде КҚСЖ активтер әділ құн бойынша бағаланады, кейінірек кредиттік тәуекелдерді есепке ала отырып есептелген, түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелген пайыздық түсім бойынша танылады. ККШ бағалаушы қоры бүкіл мерзімдегі күтілген кредиттік шығындар сомасының өзгеруі кейінірек орын алған көлемде ғана танылады немесе танылуы тоқтатылады.

Дефолтты анықтау мен сауықтыру

Шағын, орта және корпоративтік бизнесті кредиттеу сегментінде қарыздар бойынша дефолт деректеріне осы қарыздар бойынша есептелген келешектегі ақша ағымдарына жағымсыз ықпал ететін бір немесе бірнеше оқиғалар кіреді (3-Кезеңге көшу өлшемдері):

- бастапқы мойындау сәтінен бастап қарыз алушының ішкі кредиттік рейтингін СС деңгейіне төмендету;
- қарыз алушының Топ алдындағы міндеттерінің көлемі талаптардан асып кеткен жағдайда, Топта ашылған төлемдік талап-талсырмаларды қарыз алушының/ контрагенттің шоттарына қою;
- негізгі қарыз және/немесе сыйақы бойынша 60 және одан көп күнтізбелік күнге мерзімі өткен берешектер болған;
- қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарыз бойынша сыйақы есептеуді уақытша тоқтату;
- кейінгі жиырма ай ішінде бір және бірнеше рет қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарызды қайта құрылымдау;
- қарыз берілген сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен қарыз алушы берешегінің бөлігін немесе барлық сомасын есептен шығару;
- айтарлықтай дисконтпен қарыздарды сату;
- қарыз алушыға/контрагентке кәдімгідей материалдық залал келген немесе оның өз қызметін жалғастыруына мүмкіндік бермеген, мысалы, қызметін жүзеге асыру лицензиясының алыну секілді форс-мажор, сондай-ақ басқа да жағдайлардың болғаны туралы Топтың ақпараттар алуы;
- ҚР заңнамасына сәйкес қарыз алушыны банкрот деп мойындау туралы арыздың берілуі;
- ҚР заңнамасына сәйкес қарыз алушы оны банкрот деп мойындау туралы арызбен сотқа жүгінуі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Дефолтты анықтау мен сауықтыру (жалғасы)

Занды және жеке тұлғалардың кредиттері мен кредиттік сипаттағы міндеттерін есепке алмағанда, басқа қаржылық құралдар бойынша:

- Контрагенттің сыртқы кредиттік рейтингін «Дефолт» деңгейіне дейін төмендету (Standard&Poor's, Moody's, Fitch халықаралық рейтингтік агенттіктер белгілеген);
- Банк-контрагенттер мен қаржылық институттарға мониторинг жүргізуді реттейтін Топтың ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес контрагенттің қаржылық жағдайын «сыни» санатына дейін айтарлықтай нашарлауы;
- Топта үш күннен артық мерзімге негізгі қарыз және/немесе пайыздық кіріс бойынша мерзімі өткен берешектің болуы.

Топтың саясатына сәйкес қаржылық актив бір санаттан екіншісіне ауыстырылған кезде, дефолттың орын алуының бірде бір өлшемі байқалмаса және қорлар (қор) құрылған күні контрагент қаржылық активтің жалпы баланстық құнының төмендеуіне алып келетіндей берешектерді өтеген кезде қаржылық құралдар «сауықтырылған» болып есептеледі, және сәйкесінше 3-Кезеңге ауыстырылады.

Ішкі рейтинг тағайындау және дефолттың ықтималдығын бағалау үдерісі

Ішкі рейтинг деңгейін тағайындау моделін Топтың тәуелсіз тәуекелдер департаменті әзірлейді және қолданады. Моделдерде қарыз алушының өзіндік ақпараттарынан басқа сандық, сонымен қатар сапалық ақпараттар қолданылады, сондай-ақ сыртқы көздерден қарыз алушыға ықпал жүргізуі мүмкін қосымша ақпараттар есепке алынады. Пайдалануға болатын жерлердің барлығында, сондай-ақ ұлттық және халықаралық рейтингтік агенттіктердің ақпараттары қолданылады.

Мойындауды тоқтату

Топ осы қаржылық активке қатысты келісімшартта қарастырылған ақша қаражаттарының ағымына қатысты құқықтарын жоғалтқан кезден бастап, әлде екінші тарапқа осы қаржылық активтің меншік құқығына қатысты барлық тәуекелдер мен пайда түтелімен дерлік өткізілетін немесе осы қаржылық активтің меншік құқығына қатысты барлық тәуекелдер мен пайданың басым бөлігін Топ өткізбеген, сақтамаған, бірақ қаржылық активтерге бақылау жүргізу құқығын сақтамайтын мәмілелерді жүзеге асыру нәтижесінде қаржылық активті басқа тарапқа өткізген кезде, қаржылық активті мойындауды тоқтатады. Қаржылық активтерге өткізілген қатысудың кез келген үлесіне қатысты, Топ жасаған немесе өзінде сақтап қалған мойындауды тоқтату талаптары сақталатын болса, онда ол қаржылық жағдай туралы жасалған шоғырланған есепте жеке актив немесе міндет ретінде мойындалады.

Қаржылық міндеттерге қатысты келісілген міндеттер орындалса, жоққа шығарылса немесе тоқтатылса, Топ қаржылық міндеттерді мойындауды тоқтатады.

Егер Топ өзіндік борыштық міндеттерді алатын болса, онда ол қаржылық жағдайы туралы шоғырланған есептен шығарылады және айырмашылық міндеттердің баланстық құны мен төленген өтемдер арасындағы айырмашылық міндеттерді мерзімінен бұрын өтеуден келетін пайданың немесе шығынның құрамына енгізіледі.

Жалдау

Топ жалгер ретінде

Топ қысқа мерзімдік жалдау мен құны төмен активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау келісімшарттарын мойындау мен бағалауда бірыңғай тәсілді қолданады. Топ базалық актив құқығын беретін төлемдер мен активтерді пайдалану құқығына қатысты міндеттерді мойындайды.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жалдау (жалғасы)

Пайдалану құқығы формасындағы активтер

Топ жалдау басталған күні (яғни базалық актив қолдануға қол жетімді болған күні) пайдалану құқығы формасындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы формасындағы активтер, жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған шығындарды алып тастап, жалдау бойынша міндеттерді қайта бағалауға түзетулер жасай отырып, бастапқы күн бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы формасындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді алып тастағанда, жалдау басталған күні немесе сол күнге дейін жасалған бастапқы тікелей шығындар мен жалгерлік төлемдер бойынша мойындалған жалдау міндеттерінің көлемі кіреді. Егер жалдау мерзімінің соңында Топтың жалға алынған активті жеке меншік құқығына алатындығына сенімсіздеу болса, онда пайдалану құқығы формасында мойындалған актив келесі кезеңдердің ең қысқа мерзіміне арналған сызықтық әдіспен амортизация жасалады: активті табысты қолданудың болжанған мерзімі немесе жалдау мерзімі. Пайдалану құқығы формасындағы активтердің құнсыздануы тексерілетін болады.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні Топ жалдау мерзімі кезінде жүргізілетін жалгерлік ақылардың берілген бағасы бойынша бағаланатын жалдау міндеттерін мойындайды. Жалгерлік ақының құрамына жоюға бекітілген кепілдіктер бойынша төленетін индекске немесе мөлшерлеме мен сомаға тәуелді құбылмалы жалгерлік төлемдерді жалдауға қойылған ынталандырығыш кез келген төлемді алып тастағандағы тіркелген төлемдер (соның ішінде шын мәнінде тіркелген төлемдер) кіреді. Сондай-ақ, Топтың опционды орындайтынына және жалдау мерзімі Топтың жалдауды тоқтатуға бағытталған опционды орындауға әлеуетті екенін көрсететін жалдау мерзімі белгіленсе, жалдауды тоқтатқаны үшін айыппұлдар төлейтініне жеткілікті түрде сенімділік болса, сатып алу опционын орындау құны жалгерлік ақының құрамына кіргізіледі. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес құбылмалы жалгерлік ақы, мұндай төлемдердің орындалуына алып келетін оқиға немесе жағдай орын алған кезеңде шығындар ретінде мойындалады.

Егер жалдау келісімшартында қойылған пайыздық мөлшерлемені анықтау оңай болмаса, берілген жалгерлік ақылардың құнын есептеу үшін Топ жалдау басталған күнгі қарыз қаражаттарын тартуға белгіленген мөлшерлемені қолданады. Жалдау басталған күн аяқталғаннан кейін, пайыздарды есептеуді көрсету үшін жалдау міндеттерінің көлемі артады және жалгерлік ақылардың жасалғанын көрсету үшін төмендейді. Сонымен қатар жалдау мерзіміне модификация, өзгерістер, тіркелген жалгерлік ақының мәніне өзгерістер немесе базалық активті сатып алудағы опционның құнына өзгерістер жасалғанда, жалдау жөніндегі міндеттердің баланстық құнына қайта бағалау жасалады.

Краткосрочная аренда и аренда активов с низкой стоимостью

Топ қысқа мерзімді келісімшарттарды (жалдау мерзімі басталған күнгі қарастырылған жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын және сатып алуға опцион қарастырылмаған келісімшарттар) қысқа мерзімге жалдауына қатысты мойындаудан босатады. Топ сондай-ақ құны төмен деп есептелетін (2,159 мың теңгеге дейін) офистік жабдықтарды жалдау келісімшарттарын мойындаудан босатады. Қысқа мерзімдік жалдау және құны төмен активтерді жалдау бойынша жалгерлік төлемдер жалдау мерзімі барысындағы желілік әдіспен жалдау шығындары ретінде мойындалады.

Операциялық жалдау – Топ жалға беруі ретінде

Топ активтерді иеленуге қатысты барлық шығындар мен пайданы мүлдем өткізбейтін жалдау – операциялық жалдау ретінде сыныпталыды. Жалдаудан түскен кіріс жалдау мерзімі барысындағы желілік әдіспен есептеледі және өзінің операциялық сипатына қарай табыс немесе шығын туралы есептегі пайда құрамына енгізіледі. Операциялық жалдау келісімшарттарын келісу және жасау барысында жұмсалған бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына қосылады және жалдау мерзімінің барысында жалдаудан түскен кіріс сияқты негізде мойындалады. Шартты жалгерлік төлемдер, олар алынған кезең ішіндегі түсім ретінде мойындалады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жалдау (жалғасы)

Қаржылық жалдау – Топ жалға беруші ретінде

Топ жалдау мерзімі басталатын күннен бастап жалдаудағы таза инвестицияларға тең келетін сомадағы жалдау төлемдерінің дебиторлық берешектерін көрсетеді. Қаржылық кіріс таза инвестициялардың баланстық сомасының табыстылық нормасын үнемі жүйелі түрде көрсететін схема бойынша есептеледі. Тікелей бастапқы шығындар жалдау төлемдерінің дебиторлық берешектерінің бастапқы сомасының құрамында есептеледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың нысандары шоғырландырылған қаржылық есептілікте, қайта бағалау құны бойынша бұдан былай көрсетілетін, жинақталған амортизацияны және жер учаскелері мен ғимараттарды есепке алмағандағы құнсызданудан келген шығындарды қоспағанда нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдардың нысаны қолданудың әртүрлі пайдалы мерзімдеріне есептелген бірнеше құрамдастардан құралған жағдайда, мұндай құрамдастар негізгі құралдардың жеке нысандары ретінде көрсетіледі.

Қайта бағалау

Жер учаскелері мен ғимараттар жүйелі түрде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау кезеңділігі қайта бағалануы тиіс ғимараттардың әділ құнының өзгерістеріне қарай жасалады. Пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген нысандарды құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы өтемдерді есепке алмағанда, «Жер учаскелері мен ғимарат» санатына жататын жер учаскелері мен ғимараттардың қайта бағалау құнын өсіру нәтижесі басқа жиынтық кіріс құрамында қамтылады. Мұндай жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген нысандардың құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы артық төлемдерді есептен шығару жағдайларын қоспағанда, «Жер учаскелері мен ғимарат» санатына жататын жер учаскелері мен ғимараттардың қайта бағалау құнын төмендетілген нәтижесі басқа да жиынтық кірістің құрамында қамтылады. Мұндай жағдайда қайта бағалау басқа да жиынтық кірістің құрамында қамтылады.

Амортизация

Негізгі қаражаттар бойынша амортизация болжанған тиімді қолдану мерзімі ішінде тура сызықты әдіспен есептеледі және ол пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Амортизация нысанды алған күннен, ал негізгі құралдардың шаруашылық тәсілмен тұрғызылған нысандары – нысанның құрылысы аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді.

Негізгі құралдардың әртүрлі нысандар пайдалы қолдану мерзімі келесі үлгіде берілуі мүмкін:

Ғимарат	67 жыл
Көлік құралдары	7 жыл
Компьютерлік жабдықтар	4 жылдан 10 жылға дейін
Басқасы	5 жылдан 20 жылға дейін

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер⁶ жинақталған амортизация мен құнсызданудан келген шығындарды есептен шығарып, нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамалардың лицензияларын сатып алу мен оларды енгізуге жұмсалған шығындар сәйкесті материалдық активтер емес құнына капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация болжанған мерзім ішіндегі ескіруді теңдей есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Материалдық емес активтерді пайдалы қолдану мерзімі 1 жылдан 10 жылға дейін құбылады.

Сату үшін ұсталатын активтер

Ұзақ мерзімдік активтер, құрамға кіретін активтер мен міндеттердің өтем құны бәрінен бұрын ұзақ мерзім қолданудан емес, сату есебінен келеді, олар сату үшін ұсталатын активтер санатқа анықталады. Сату үшін ұсталатын активтер санатына жатқызбас бұрын Банктің есептік саясатына сәйкес активтерге немесе топтан шығу құрамдастарына қайта бағалау жүргізіледі. Сәйкесінше, активтерге немесе шығу тобына бағалау аз дегенде екі шама бойынша жасалады: баланстық құн немесе сатылым шығындарын есепке алмағандағы әділ құн.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік капиталды өсіру немесе басқа да жағдайлардағы жалдау ақысын алу үшін қолданылатын нысандардан тұрады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктердің нысандары алдымен сатып алу шығындарын қосқандағы, сатып алу құны бойынша есептеледі. Осыдан кейін олар әділ құн бойынша көрсетіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктердің әділ құнына жасалған өзгерістер, олар туындайтын кезең ішіндегі пайданың немесе шығындардың құрамына қосылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктер шығарылғанда немесе пайдаланудан мүлдем алынғанда және сонымен байланысты экономикалық пайда көру тоқтатылғанда, инвестициялық жылжымайтын мүліктердің нысандары есептен шығарылады. Нысанды шығарудан келген кез келген кіріс немесе шығын (шығарудан келген таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырмашылық) есептен шығару кезең ішіндегі шығын немесе табыстың құрамына енгізіледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік санатына аудару немесе одан шығару жылжымайтын мүлікті қолданудың сипаты өзгерген кезде ғана жүргізіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен иелері тұратын жылжымайтын мүлік нысанына аударған кезде, бұдан былай тіркеу мақсатындағы шартты бастапқы құн пайдалану мақсатын өзгерту сәтіндегі әділ құн ретінде алынады. Иесі орналасқан жылжымайтын мүлік нысаны инвестициялық жылжымайтын мүлік нысанына айналған кезде, Топ мұндай жылжымайтын мүлікті, пайдалану мақсаты өзгерген сәтке дейін негізгі құралдарды есепке алу саясатына сәйкес есепке алады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Кейінге қалдырылған салықтарға ұқсамайтын қаржылық емес активтер құнсыздану белгілердің болуына қарай әрбір есеп күніндегі жай-күй бойынша бағаланады. Өтелетін гудвил құны әрбір есеп күніндегі жай-күй бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны, сатылым шығындары мен қолданудан келген құндылықты есепке алмағанда, әділ құнының ең жоғарғы шамасы болып табылады. Келешекте түсуі болжанған ақша қаражаттарының ағымын қолданудан келген құнды анықтаған кезде, осы активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша ағымдағы нарықтық құнын бағалауды қамтитын, салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып, анықталған құнның ағымдағы сәтіне дисконтталады. Басқа активтермен түрленетін ақша қаражаттарының ағымдарынан белгілі бір деңгейде тәуелсіз ақша қаражаттарының ағымын түрлендірмейтін активтер үшін өтелетін құн құрамына актив кіретін ақша қаражаттарын түрлендіретін активтердің тобы бойынша анықталады. Ақша қаражаттарын түрлендіретін активтің немесе активтер тобының баланстық құны оның өтелетін құнынан асып түскенде, құнсызданудан келген шығын мойындалады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан келген барлық шығындар пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі және өтелетін құнды анықтаған кезде қолданылған бағалауға өзгерістер жасалған жағдайда ғана қалпына келтірілуі тиіс. Активтің құнсыздануынан келген кез келген шығын, шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілмеген құнсызданудан құралған баланстық құннан (амортизация мен ескіруді есепке алмағанда) асып кетпейтін көлемдегі активтің баланстық құнының көлемінде қалпына келтірілуі тиіс.

Қорлар

Орын алған оқиғалар нәтижесінде Топ алдында заңдық немесе негізделген міндеттер туындаған жағдайда қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қор қамтылады және аталған міндеттерді орындау үшін қаражаттар қарастырылуы керек болуы ықтимал. Егер мұндай міндеттердің сомасы айтарлықтай болса, онда қорлар салық салынғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып, ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін және осы міндеттерге тән тәуекелдерді қамтитын келешекте болуы ықтимал ақша қаражаттарының ағымдарын дисконттау арқылы анықталады.

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттер

Топ ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында, құрамына қолданылмаған кредиттік желілер, аккредитивтер мен кепілдіктер кіретін кредиттік сипаттағы шартты міндеттерді қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа да формаларын көрсетеді.

Қаржылық кепілдіктер – бұл белгілі бір дебитор қарызгерлік құралдың шарттарында белгіленген мерзімде төлем жасай алмау нәтижесінде келген шығындарға жасалған қаржылық кепілдіктерді ұстаушыға компенсациялау мақсатындағы белгілі бір төлемдер жасауды Топқа міндеттейтін келісімшарттар.

Қаржылық кепілдіктерге қатысты міндеттер алдымен мәмілеге шығындарын есепке алмағандағы әділ құн бойынша танылады және ол кейінірек ең жоғарғы келесі екі шамада бағаланады: осы кепілдіктер бойынша ықтимал шығындарға есептелген жинақталған амортизацияны немесе қордың шамасын есепке алмағандағы бастапқы деп танылған сомада. Шығынның туындау ықтималдығы жоғары болғанда және мұндай шығын көлемі сенімділіктің жеткілікті деңгейінде өлшенуі ықтимал болғанда ықтимал қаржылық кепілдіктер мен басқа кредиттік сипаттағы міндеттердің шығындарына есептелген қорлар мойындалады.

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттер мен кредиттік сипаттағы басқа міндеттерге жасалған қорлар басқа да міндеттердің құрамына енгізіледі.

Келесі жағдайларды есепке алмағанда, кредиттер беруге қатысты міндеттер мойындалмайды:

- Топ әділ құн бойынша бағаланған қаржылық міндеттердің санатында анықтаған, кредиттерді беруге қатысты міндеттерді, кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген өзгерістер;
- Топта кредиттерді беруге қатысты міндеттер туындағаннан кейін сатып алынған активтерді бұрын сатқан, туынды қаржылық құралдар ретінде қарастырылатын аспаптар сыныбына жататын кредиттерді беруге қатысты тәжірибесі болған жағдайда;
- нетто-шама келісімшарты сәйкес есептелетін кредиттерді беруге қатысты міндеттер, ақша қаражаттары немесе басқа қаржылық құралдарды өткізу немесе шығару;
- нарықтан төмен мөлшерлемеді кредиттер бойынша міндеттер.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Акционерлік капитал

Жай акциялар

Жай акциялар капитал сияқты сыныпталады. Жай акциялар мен акциялардың опциондарын шығаруға тікелей байланысты шығындар, кез келген салықтық әсерді есепке алмағанда, капиталдың төмендету ретінде мойындалады.

Артықшылық берілген акциялар

Сатып алынбайтын және дивидендтер төленуі міндетті емес артықшылық берілген акциялар капитал құрамында көрсетіледі.

Мәміле бойынша шығындарды есепке алмағандағы міндеттердің сипатындағы шоғырланбалы артықшылық берілген акциялардың бөліктері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте міндеттер ретінде қамтылады. Мұндай акциялардың сәйкесті шоғырланбалы дивидендтері пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы шоғырланған есепте пайыздық шығыстар ретінде мойындалады. Артықшылық берілген шоғырланбалы акцияларды шығарған кезде, міндеттер бөліктерінің әділ құнын анықтауда баламалы айырбасталмайтын облигацияларға арналған нарықтық мөлшерлеме қолданылады; бұл сома сатып алу кезіндегі ұзақ мерзімдік міндеттердің өтеу жасалғанға дейінгі амортизацияланған құн негізінде анықталады.

Өз акцияларын сатып алу

Топ өз акцияларын сатып алған жағдайда, осы сатып алумен тікелей байланысқан шығындарды қоса есептегендегі төленген сома шоғырландырылған қаржылық есептілікте капиталдың төмендеуі ретінде қамтылады.

Дивидендтер

Топтың дивидендтерді жариялауы және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында реттеледі.

Жай акциялар бойынша дивидендтер жариялануына қарай, шоғырландырылған қаржылық есептілікте белгіленбеген пайданы қолдану ретінде көрсетіледі.

Салық салу

Корпоративтік табыс салығының сомасына ағымдағы корпоративтік салық сомасы мен кейінге қалған салық сомасы кіреді. Корпоративтік табыс салығы, сомаларды есепке алмағанда, басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетілетін операцияларға жататын немесе басқа жиынтық кірістер құрамында немесе тікелей капитал шоттарында сәйкесінше пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін операцияларда толық көлемде қамтылады.

Ағымдағы корпоративтік табыс салығының шығынына жыл ішіндегі салық салынатын пайдаға немесе салықтық залалға қатысты төленетін және қолданыстағы немесе есеп берілген күнгі қолданыста болған, сондай-ақ өткен жылғы табыс салығына жасалған түзетулермен қоса, салықтық мөлшерлемелер негізінде есептелген салық сомасы кіреді.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Салық салу (жалғасы)

Кейінге қалдырылған салықтық активтердің және кейінге қалдырылған салықтық міндеттердің есебі Топтың активтер мен міндеттердің баланстық құнын өтеуге немесе жабуға есептік кезеңнің аяғына жоспарлаған тәсілдерге тәуелді болып келетін салықтық салдарды қамтиды.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттер, олардың салықтық базасында және шоғырланған қаржылық есептілікте көрсету мақсатында анықталатын активтер мен міндеттердің баланстық құндары арасында туындайтын мезгілдік айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттер келесі мезгілдік айырмаларға қатысты мойындалмайды: гудвил мен төмендетілмейтін салық салу базасын қайтаруға қатысты, активтер мен міндеттерге қатысты айырмашылықтар, алдымен бухгалтерлік және де салық салу табысына әсер етпейтін деректерді қайтару; сондай-ақ бас кәсіпорын аталған айырмашылықтардың жүзеге асу уақытын бақылауға мүмкіндігі болған және осы мезгілдік айырмалардың жақын келешекте жүзеге аспайтынына сенімділік болған жағдайда, инвестициямен және еншілес кәсіпорындармен байланысты мезгілдік айырмалар.

Кейінге қалдырылған салықтық активтердің және кейінге қалдырылған салықтық міндеттердің шамасы, мерзімдік айырма қалыпына келтірілген кезде келешекте қолданылатын салықтық мөлшерлемелер ескеріле отырып, есеп күніндегі күй-жайы бойынша қолданыста болған немесе қолданысқа енгізіліп қойған заңдарға сүйене отырып, анықталады.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер, мезгілдік айырмаларды, салыққа қатысты қабылданбаған шығындар мен пайдаланылмаған салықтық жеңілдіктерді жабуға жеткілікті болатын келешекте табыс салығын алуға мүмкіндік беретіндей шамада көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтық активтердің көлемі есептен шығарылған мезгілдік айырмаларды қолдануға мүмкіндік беретін, табыс салығы алынбауы ықтимал деңгейге төмендетіледі.

Кірістер мен шығындарды мойындау

Топ экономикалық пайда алатыны және сенімді бағалануы мүмкін болатын болса, түсім танылады. Түсімдерді қаржылық есептілікте мойындау үшін сондай-ақ келесі өлшемдер орындалуы тиіс.

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Топ кредиттік-құнсызданған қаржылық активтерден басқа қаржылық активтердің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып, Амортизацияланған құнмен немесе БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтер бойынша пайыздық пайданы есептейді. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл келешек ақша төлемдері немесе қаржылық құралды қолданған кездегі болжанған мерзім немесе одан қысқа мерзім ішіндегі түсімдерді дисконттау кезіндегі мөлшерлеме, ол қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттердің таза баланстық құнына дәлдікпен алып келеді.

Есептеу кезінде қаржылық құралға (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) қатысты келісілген барлық шарттар және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлшегі болып табылатын құралға тікелей қатысы бар комиссиялық немесе қосымша шығындар есепке алынады, бірақ келешектегі кредиттік залалдар есептелмейді. Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттердің баланстық құны Топ төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, баланстық құнның өзгерісі пайыздық түсім немесе шығыстар ретінде қамтылады.

Кредиттік-құнсызданған активке айналған қаржылық актив жағдайында Топ осы қаржылық активтің таза амортизацияланған құнының тиімді пайыздық мөлшерлемелерін қолдана отырып, пайыздық түсімді есептейді. Егер қаржылық актив бойынша дефолт жойылатын болса және ол бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын болса, Топ жалпы құн негізіндегі пайыздық түсімдер есебіне қайта оралады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кірістер мен шығындарды мойындау (жалғасы)

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Топтың қаржылық активтердің ҚҚСЖ жағдайында, кредиттік тәуекелдерді есептей отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы қаржылық активтің амортизацияланған құнына пайыздық түсім есептеледі. Кредиттік тәуекелдерді есептей отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл бастапқы мойындау кезіндегі есептелген келешектегі ақша ағымдарын (кредиттік шығындарды қосқанда) ҚҚСЖ активтерді амортизацияланған құнға дейін дисконттайтын мөлшерлеме.

ПШӨҚ бойынша бағаланатын барлық қаржылық активтердің пайыздық түсімі «Басқа пайыздық кірістер» бабының құрамындағы пайда немесе шығын жайлы шоғырланған есепте келісілген пайыздық мөлшерлеме баптарға қолданыла отырып, танылады.

Комиссиялық кірістер

Топ клиенттерге көрсетіп отырған әртүрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады. Комиссиялық кірістер төмендегідей екі санатқа бөлінуі мүмкін:

Белгілі бір кезең ішінде қызметтер көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер

Белгілі бір кезең ішінде қызметтер көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер сәйкесті міндеттер орындалуына қарай осы кезең ішіндегі есептеледі. Мұндай баптарға комиссиялық кірістер мен басқарушылық және кеңестік активтер кіреді. Кредиттің қолдану ықтималдығы сенімді болған жағдайда кредиттерді беруге қатысты комиссиялар мен басқа комиссиялар келешек кезеңдерге (қосымша шығындармен бірге) жатқызылады және кредиттің тиімді пайыздық мөлшерлемесінің түзетулері ретінде мойындалады.

Операциялар жүргізу жөніндегі қызметтерден комиссиялық кірістер

Операциялар жүргізгені немесе үшінші тараптың атынан келіссөздерге қатысқаны үшін алынатын комиссиялар, мысалы акцияларды немесе бағалы қағаздарды сату немесе бизнесті сату немесе сатып алу кезінде Топтың міндетіне келісім жасау жатқызылған кезде осындай операциядан кейін мойындалады. Белгілі бір орындалуы тиіс міндеттерге байланысты комиссиялық төлемдер (немесе комиссиялардың бөлігі) сәйкесті өлшемдер орындалғаннан кейін мойындалады. Келісімшартта аралық өтеу қарастырылған болса, онда комиссиялық кірістер аралық өтеуге тән болып келетін белгісіздік шешім жасалған кездегі ең жоғарғы деңгейге сәйкес келетін деңгейде ғана мойындалады, түсімнің жинақталған сомасында мойындалған сома айтарлықтай төмендетілмейді.

Басқа да кірістер

Дивидендтер формасындағы кіріс дивидендтер жарияланған күнгі пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Жалдау операцияларының келісімшарттары бойынша төлемдер жалдау әрекет еткен бүкіл мерзімі бойындағы кезең үшін теңдей үлеспен пайданың немесе шығынның құрамында мойындалады. Алынған жеңілдіктер жалдау әрекет еткен бүкіл мерзімі бойындағы сомасы жалдауға жұмсалған шығынның жалпы сомасын төмендетеді.

Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент коммерциялық қызметке тартылған, Топ пайда табатын, әлде шығындар көтеретін (Топтың басқа құрамдастарымен жасалған операцияларға қатысты пайда мен шығындарды қосқанда Топтың құрамдас бөлігін құрайды), сегменттер арасында ресурстарды бөлген кезде және оның қызметінің қаржылық нәтижелеріне баға берген кезде және қаржылық ақпарат оған қолжетімді болған жағдайларда, операциялық шешімдер қабылдауға жауапты тұлға талдау жүргізетін қызмет нәтижелері көрсетілетін коммерциялық қызмет түрінде болады. Топтың қызметі жоғары интегралданған болып табылады және ҚЕХС (IFRS) 8 «Операциялық сегменттер» талаптарына сәйкес операциялық бизнес-сегменттен тұрады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер

Төменде шығарылғанымен, Топтың шоғырланған қаржылық есептілігі жарияланған күнге дейін күшіне еңбеген стандарттар мен түсіндірмелер берілген. Топ аталған стандарттарды күшіне енгізілген сәттен бастап қолдануды жоспарлап отыр.

ҚЕХС (IFRS) 17 «Келісімшартты сақтандыру»

2017 жылдың мамырында ҚЕХС жөніндегі Кеңес ҚЕХС (IFRS) 17 «Келісімшартты сақтандыру» - ақпараттарды мойындау мен бағалау, беру мен ашу мәселелерін қарастыратын сақтандыру келісімшарттарына арналған қаржылық есептіліктің жан-жақты жаңа стандартын шығарды.

ҚЕХС (IFRS) 17 күшіне енген кезде, ол 2005 жылы шығарылған ҚЕХС (IFRS) 4 «Келісімшартты сақтандыру» алмастырады. ҚЕХС (IFRS) 17 сақтандыру түрлерін шығарып отырған ұйымның түріне қарамастан, сақтандыру келісімшарттарының барлық түріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан басқа тікелей сақтандыру мен қайта сақтандыру) сондай-ақ дискрециялық қатысу шарттарындағы белгілі бір кепілдіктер мен қаржылық құралдарға қатысты қолданылады. Стандартты қолдану аясынан тыс бірнеше ескертулер бар. ҚЕХС (IFRS) 17 сақтандыру келісімшарттарының сипаттамаларымен банктік өнімдері үшін жаңа есептік талаптар енгізеді, ол қандай құралдар немесе компоненттер ҚЕХС (IFRS) 9 немесе ҚЕХС (IFRS) 17-ні қолдану саласына жатқызуды белгілеуге әсер етеді.

Сақтандыру өтемі ретіндегі кредиттік карталар мен ұқсас өнімдер: ондай өнімдердің эмитенттері есеп жүргізудің тиісті тәртібін жалғастыра береді де ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес қаржы құралы ретінде де есепке ала береді. ҚЕХС (IFRS) 17 өзінің ортасынан, клиентпен келісімшарттың құнын белгілеу кезінде, егер ондай жеке клиентке байланысты сақтандыру тәуекелінің бағасын ұйым көрсетпеген жағдайда ғана сақтандыру келісімшартының белгілеріне сай келетін кредиттік карта келісімшарттарын (немесе кредиттік келісімдерді немесе төлемдерге қызмет көрсету келісімдерін бекітетін ұқсас келісімшарттарды) қолданыстан шығарып тастайды.

Сақтандыру өтемі кредит картасының келісілген шарттарының шеңберінде берілген жағдайда эмитент мыналарды атқаруы тиіс:

- ▶ сақтандыру өтемінің компонентін бөліп шығарып, оған ҚЕХС (IFRS) 17-ні қолдану;
- ▶ басқа компоненттерге басқа стандарттарды (мысалы ҚЕХС (IFRS) 9, ҚЕХС (IFRS) 15 «Сатып алушылармен жасалған келісімшарттардан түсім» немесе БЕХС (IAS) 37 «Бағаланатын міндеттемелер, шартты міндеттемелер, шартты активтер» қолдану.

Сақтандыру келісімшартының белгілеріне сай келетін, бірақ сақтандыру оқиғасы бойынша компенсация сомасын сол келісімшартпен құрылған полис ұстаушының міндеттерін реттеу үшін талап етілетін сомамен шектелмейтін қарыз келісімшарттары: ондай қарыздардың (мысалы, қарыз алушы қайтыс болған жағдайда өтеуден босатуды көздейтін қарыздар) эмитенттерінің ҚЕХС (IFRS) 9 немесе ҚЕХС (IFRS) 17-ні қолдануды тандау құқығы бар. Ондай шешім қоржын деңгейінде қабылданып, қайта қарауға жатпайды.

ҚЕХС (IFRS) 17 2021 жыл 1-қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді, бұл орайда, салыстырмалы ақпаратты беру талап етіледі. Қолданудың бірінші күні ұйым сонымен қатар ҚЕХС (IFRS) 9 және ҚЕХС (IFRS) 15-ті қолданған болса, онда мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат. Бұл стандарт Топтың шоғырланған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп күтіледі.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

БЕХС (IAS) 1 – «Міндеттерді қысқа мерзімдік немесе ұзақ мерзімдік ретінде сыныптауға» түзетулер

2020 жылдың қаңтарында ҚЕХС жөніндегі Кеңес ПИОБ (IAS) 1 69-76 тармақтарына түзетулер жасады, онда міндеттерді қысқа мерзімдік немесе ұзақ мерзімдік ретінде сыныптауға қатысты талаптарға түсініктеме беріледі. Түсініктемелер төмендегідей тақырыптарды қамтиды:

- міндеттерді реттеу мерзімдерін шегеру құқығын қалай түсінуге болады;
- міндеттерді реттеу мерзімдерін шегеру құқығы есеп кезеңінің аяғында жүзеге асырылуы тиіс;
- ұйым міндеттерді реттеу мерзімдерін шегерудегі өз құқығын орындау ықтималдығы міндеттерді сыныптауға ықпал етпейді;
- айырбасталатын міндетке енгізілген туынды құрал өздігінен үлестік құрал болып есептелген жағдайда ғана міндеттердің шарттары оны сыныптауға ықпал етпейді.

Бұл түзетулер 2023 жылдың 1 қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді және ол ретроспективті сипатта қолданылады. Қазіргі кезде Топ бұл түзетулердің міндеттерге ағымдағы сыныптау жасауға ықпал ету мүмкіндігіне талдау жүргізуде.

ҚЕХС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдарға» түзетулер – қаржылық міндеттерді мойындау тоқтатылған жағдайда, «10% тест» жүргізген кездегі комиссиялық сыйақы

2018-2020 жылдар кезеңінде ҚЕХС-ті жыл сайын жетілдіру үдерісінің аясында ҚЕХС жөніндегі Кеңес ҚЕХС (IFRS) 9-ға түзету шығарды. Түзетуде бастапқы қаржылық міндеттердің шарттарынан айтарлықтай айырмашылығы бар жаңа немесе түрленген қаржылық міндеттердің шарттары болып табылатындығына қатысты бағалау жасағанда ұйым есепке алатын комиссиялық сыйақының сомасына түсініктеме беріледі. Мұндай сомаларға белгілі бір кредиторлар мен қарыз алушы арасында төленген немесе алынған комиссиялық сыйақылар ғана жатады, оған басқа тараптың атынан кредитор немесе қарыз алушы төлеген немесе алған комиссиялық сыйақы кіреді. Ұйым бұл түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есеп кезеңі басталған күні (немесе одан кейінгі) түрленген қаржылық міндеттерге қатысты ұйым бұл түзетуді қолдануы тиіс.

Аталған түзетулер 2022 жылдың 1 қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді. Мерзімінен ерте қолдануға рұқсат етіледі. Ұйым бұл түзетуді алғаш рет қолданатын жылдық есеп кезеңі басталған күні (немесе одан кейінгі) түрленген қаржылық міндеттерге қатысты ұйым бұл түзетуді қолданатын болады. Бұл түзетулер Топтың шоғырланған қаржылық есептілігіне айтарлықтай ықпал етпейді деп күтілуде.

БЕХС (IAS) 8 – «Бухгалтерлік бағалаулардың анықтамаларына» түзетулер

2021 жылдың ақпанында ҚЕХС жөніндегі Кеңес БЕХС (IAS) 8-ге түзетулер шығарды, мұнда «бухгалтерлік бағалау» анықтамасы енгізіледі. Түзетулерде бухгалтерлік бағалаулардағы өзгертулер мен қателерді түзетумен есептік саясаттағы өзгертулер айырмашылығын түсіндіреді. Оған қоса, құжатта ұйым бухгалтерлік бағалауларды әзірлеу үшін өлшеу әдістері мен бастапқы деректерді қалай пайдаланылатынын түсіндіреді.

Аталған түзетулер 2023 жылдың 1 қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді және аталған кезеңінің басындағы күні немесе одан кейін болған есептік саясаттағы өзгертулер мен бухгалтерлік бағалаулардағы өзгертулерге қолданылады. Осы фактіні ашылған жағдайда мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай ықпал етпейді деп күтілуде.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер (жалғасы)

БЕХС (IAS) 1-ге және ҚЕХС – «Есептік саясат туралы ақпаратты ашу» қолдану бойынша №2 Практикалық ұсыныстарға түзетулер

2021 жылдың ақпанында ҚЕХС жөніндегі Кеңес БЕХС (IAS) 1-ге және ҚЕХС – «Есептік саясат туралы ақпаратты ашу» қолдану бойынша №2 Практикалық ұсыныстарға түзетулер шығарды, мұнда ұйымға есептік саясат туралы ақпаратты ашқан кездегі маңыздылығы туралы пайымдауларды қолдануға көмектесетін нұсқаулықтар мен мысалдар қамтылған. Түзетулер ұйымдарға ұйымдар есептік саясаттың «маңызды ережелерін» ашуы туралы талапты есептік саясат туралы маңызды» ақпарат» ашу туралы талапқа, сондай-ақ ұйымдар есептік саясат туралы ашу туралы шепім қабылдар кезде маңыздылық ұғымын қалай қолданылатынына қатысты нұсқаулықты қосу есебінен есептік саясат туралы пайдалырақ ақпаратты ашуға көмектесуі тиіс.

БЕХС (IAS) 1-ге түзетулер, мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен, 2023 жылдың 1-қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты қолданылатын күшіне енеді. ҚЕХС қолдану бойынша №2 Практикалық ұсыныстарға түзетулерде есептік саясат туралы ақпаратқа маңыздылық анықтамасын қолдануға қатысты орындалуы міндетті емес нұсқаулықтар қамтылғандықтан аталған түзетулер күшіне енетін міндетті күн аталмаған.

Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай ықпал етпейді деп күтілуде.

БЕХС (IAS) 12-ге түзетулер – «Бір операциядан туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салық»

2021 жылдың мамыр айында Баскарма БЕХС (IAS) 12-ге сәйкес бастапқы мойындаудан ерекшелікті қолдану аясын тарылтатын БЕХС (IAS) 12-ге түзетулерді жариялады, осылайша ол тең салық салынатын және шегерілетін уақытша айырмашылықтарға әкелетін операцияларға қолданылмайды.

Түзетулер бұрын ұсынылған салыстырмалы кезеңнің басында немесе сол күннен кейін орын алған операцияларға қолданылуы тиіс. Сонымен қатар, кейінге қалдырылған салық активі (жеткілікті салық салынатын пайда болған жағдайда) және кейінге қалдырылған салық міндеттемесі де жалдау мен пайдаланудан шығару бойынша міндеттемелерімен байланысты барлық шегерілетін және салық салынатын уақытша айырмашылықтарға қатысты ұсынылған бұрынғы салыстырмалы кезеңнің басында мойындалуы тиіс.

Топ қазіргі уақытта түзетулердің ықпалын бағалауда.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

4. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, есептелген пайыздық кірістер		
Клиенттерге берілген кредиттер	27,820,255	23,587,828
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	10,113,376	8,689,438
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	4,475,470	1,709,951
Амортизация құны бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	502,658	—
Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, есептелген пайыздық кірістер	42,911,759	33,987,217
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	672	1,696
Басқа да пайыздық кіріс	672	1,696
Пайыздық шығыстар		
Клиенттердің қаражаты	(16,290,898)	(14,088,389)
Дережеленген борыш	(3,770,595)	(3,119,260)
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	(2,347,448)	(2,333,454)
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	(185,926)	(353,395)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар	(80,372)	—
Кредиттік мекемелердің қаражаты	(19,109)	(13,217)
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(5,726)	(10,297)
Пайыздық шығыстар	(22,700,074)	(19,918,012)
Таза пайыздық кіріс	20,212,357	14,070,901

5. КҮТІЛГЕН КРЕДИТТІК ШЫҒЫН БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржылық активтердің ККШ бойынша (шығыстары)/қалпына келтіру төмендегі кестеле берілген:

Мың теңге	Ескерту	2022 жыл			
		1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	(1,373)	—	—	(1,373)
Амортизация құны бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	14	(366,522)	—	—	(366,522)
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	(242,281)	—	—	(242,281)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	1	—	—	1
Клиенттерге берілген кредиттер	17	(1,977,263)	(541,936)	(7,982,931)	(10,502,130)
Басқа да қаржылық активтер	20	—	—	280,032	280,032
Қаржылық кепілдіктер	27	(3,556,984)	(91)	(485,963)	(4,043,038)
Күтілген кредиттік шығындар бойынша шығыстар жиынтығы		(6,144,422)	(542,027)	(8,188,862)	(14,875,311)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген қаржылық активтердің ККШ бойынша (шығыстары)/қалпына келтіру төмендегі кестеле берілген:

Мың теңге	Ескерту	2021 жыл			
		1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	1,338	—	—	1,338
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	14	(36,602)	—	—	(36,602)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	15	238	—	—	238
Клиенттерге берілген кредиттер	16	(1,535,353)	(1,540,714)	(3,493,377)	(6,569,444)
Басқа да қаржылық активтер	19	—	—	(634,985)	(634,985)
Қаржылық кепілдіктер	26	(304,338)	87,137	(981,176)	(1,198,377)
Күтілген кредиттік шығындар бойынша шығыстар жиынтығы		(1,874,717)	(1,453,577)	(5,109,538)	(8,437,832)

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

6. ТАЗА КОМИССИЯЛЫҚ КІРІС

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Комиссиялық кірістер		
Банктік картаға қызмет көрсеткені үшін комиссия	6,620,661	6,062,121
Аударма операциялары	4,644,112	4,252,502
Кепілдік пен аккредитив бергені үшін комиссия	1,424,663	703,594
Ақша қаражаттарын алғаны үшін комиссия	956,373	821,417
Шетел валютасындағы операциялар бойынша комиссия	643,974	369,692
Агенттік комиссиялар	15,752	13,253
Инкассация	9,313	35,861
Басқасы	67,852	63,750
	14,382,700	12,322,190
Комиссиялық шығыстар		
Банктік картаға қызмет көрсеткені үшін комиссия	(8,000,249)	(6,953,139)
Аударма операциялары	(266,153)	(199,119)
Кепілдіктер мен аккредитивтер шығару	(248,581)	(395,903)
Бағалы қағаздармен жасалған операциялар	(32,780)	(33,618)
Басқасы	(16,524)	(14,704)
	(8,564,287)	(7,596,483)
Таза комиссиялық кіріс	5,818,413	4,725,707

7. КІРІС НЕМЕСЕ ШЫҒЫН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАНАЛАТЫН ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫМЕН ОПЕРАЦИЯЛАРДАН ТҮСКЕН ТАЗА ПАЙДА

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Своп операцияларынан пайда	4,310,092	814,317
Борышқорлық қаржы құралдары	1,316	(32)
	4,311,408	814,285

8. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАРДАН ТҮСКЕН ТАЗА ПАЙДА

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Дилингілік операциялар, нетто	7,371,341	2,025,249
Шетел валютасын қайта бағалаудан таза бағамдық айырмашылық	(3,914,738)	(479,859)
	3,456,603	1,545,390

9. БАСҚА ДА ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КІРІСТЕР, НЕТТО

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалаудан кірістер (19-Ескерту)	644,331	—
Инвестициялық мүлікті жалға беруден келген кірістер (19-Ескерту)	393,680	419,845
Негізгі емес қызметтен түскен басқа да кірістер	228,803	332,186
Сатуға ұсталған ұзақ мерзімді активтерді сатудан түскен кірістер	106,663	212,648
Банктік қызметтен түскен басқа да кірістер	15,544	51,263
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен кірістер	1,202	283
	1,390,223	1,016,225

10. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ШЫҒЫСТАРЫ

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Еңбек ақы мен басқа да төлемдер	(6,508,603)	(5,811,093)
Еңбекақы бойынша салықтар мен аударымдар	(697,468)	(584,425)
	(7,206,071)	(6,395,518)

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

11. БАСҚА ДА ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл	2021 жыл
Ескіру мен амортизация	(1,225,128)	(1,036,658)
Ақпараттық және телекоммуникациялық қызметтер	(650,732)	(467,155)
Корпоративтік табыс салығынан басқа да салықтар	(561,363)	(485,606)
Сақтандыру төлемдерін кепілдендіру қорына жарна	(499,004)	(885,872)
Күзет	(394,593)	(561,745)
Жарнама мен маркетинг	(263,002)	(163,440)
Басқа да сақтандырулар	(236,134)	(155,951)
Жалдау операцияларының шығыстары	(169,293)	(194,536)
Коммуналдық қызметтер	(102,165)	(219,366)
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	(176,381)	(175,910)
Кәсіптік қызметтер	(133,623)	(170,091)
Көліктік шығыстар	(127,829)	(123,251)
Кеңсе тауарлары	(125,006)	(117,413)
Қайырымдылық және демеушілік	(119,825)	(83,880)
Инкассация қызметтері	(72,086)	(85,355)
Иссапар шығыстары	(43,587)	(19,079)
Пошта мен курьер шығыстары	(41,531)	(32,119)
Басқасы	(552,602)	(371,681)
	(5,493,884)	(5,349,108)

12. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ЭКОНОМИЯ/(ШЫҒЫСТАР)

Корпоративтік табыс салығы (бұдан былай – «КТС») бойынша экономияға /(шығыстарға) келесі баптар кіреді:

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл	2021 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығын	(7,100)	(31,642)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша экономия/(шығыстар)	(2,579,779)	137,705
Корпоративтік табыс салығы бойынша экономияның (шығыстардың) барлығы	(2,586,879)	106,063

2022 және 2021 жылдардағы ағымдағы және кейінге қалған КТС мөлшерлемесі 20% құрайды.

Корпоративтік табыс салығы бойынша осы шоғырланған қаржылық есептілікте көрсетілген шығындар мен 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы салықтың нормативтік мөлшерлемесіне көбейтілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығындарды есепке алғанға дейінгі табыс арасындағы салыстыру, төмендегідей берілген:

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл	2021 жыл
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығынға дейінгі табыс	8,243,524	1,909,006
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығын	1,648,705	381,801
Провизия құру бойынша есептен алынбаған шығындар	103,634	867,052
Салық алынбайтын, мұндай кіріс есептелген күні ҚҚБ ресми тізіміндегі мемлекеттік және басқа бағалы қағаздардан түскен пайыздық кіріс	(1,237,678)	(1,714,105)
Мойындалмаған кейінге қалдырылған салықтық активтерді өзгерту	1,018,899	119,004
Болашақ кезеңдерге қалдырылған салықтық шығындарды түзету	1,594,786	–
Басқа да (салық алынбайтын кірістер)/есептен шықпайтын шығындар	(541,467)	240,185
Корпоративтік табыс салығы бойынша (экономия)/шығыстар	2,586,879	(106,063)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

12. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ЭКОНОМИЯ/(ШЫҒЫСТАР) (ЖАЛҒАСЫ)

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттердің баланстық құндары мен салық салу базаны есептеу мақсатында қолданылатын сомалар арасында туындайтын мезгілдік айырмалар 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша кейінге қалдырылған салықтық активтердің пайда болуына алып келеді. Кейінге қалдырылған салықтық активтер осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ішінара көрсетілген.

Келешектегі салықтық жеңілдіктер есебіне қолданылмаған салықтық шығындарды өңгізу мүмкін болатындай, Банк табыс тапқан жағдайда ғана алынуы мүмкін және Қазақстан Республикасы заңнамасында Банктің келешек кезеңдерде аталған жеңілдіктерді пайдалануына ықпал ететіндей нашар өзгерістер жасалмасын. Аталған келешектегі салықтық жеңілдіктер, оны алуға байланысты белгісіздік болғандықтан, ішінара шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген. Табыс салығы бойынша салық салу базасының көлемін төмендетін мезгілдік айырмалар қолдану мерзіміне Қазақстан Республикасының қолданыстағы салықтық заңнамасы шектеу қоймайды. Келешек кезеңдерге көшірілген салықтық шығынды қолдану мерзімі 2031 жылы аяқталады.

2022 мен 2021 жылдар ішіндегі уақыт айырмашылығының шамасын өзгерту төменде берілген сипатта болады.

	2020 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қалдығы	Пайданың немесе шығынын құрамында көрсетілген	2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қалдығы	Пайданың немесе шығынын құрамында көрсетілген	Басқа да жиынтық табыстың құрамында көрсетілген	2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қалдығы
<i>Мың теңге</i>						
Табыс немесе шығын мен басқа кіріс жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	503,337	41,185	544,522	(544,522)	—	—
Клиенттерге берілген кредиттер	928,224	(3,715)	924,509	(570,456)	—	354,053
Пайдалану құқығы формасындағы актив	—	19,871	19,871	(10,963)	—	8,908
Басқа да активтер	—	—	—	—	—	—
Басқа да міндеттемелер	165,936	(1,530)	164,406	23,381	—	187,787
Болашақ кезеңдерге қалдырылған салықтық шығындар	5,142,200	(498,747)	4,643,453	(3,373,373)	—	1,270,080
Мойындалмаған кейінге қалдырылған салықтық актив	(1,275,074)	119,004	(1,156,070)	1,018,899	—	(137,171)
Еншілес ұйымдардың кейінге қалдырылған салықтық активтері	308	185	493	291	—	784
Кейінге қалдырылған салықтық актив	5,464,931	(323,747)	5,141,184	(3,456,743)	—	1,684,441
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	—	—	—	(294,584)	—	(294,584)
Негізгі құрал пен материалдық емес активтер	(2,246,120)	328,342	(1,899,389)	1,008,231	(640,938)	(1,532,096)
Жалдау бойынша міндеттемелер	—	—	(18,389)	10,311	—	(8,078)
Тәртіптелген облигациялар бойынша дисконт	(5,947,474)	132,743	(5,814,731)	153,418	—	(5,661,313)
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(8,193,594)	461,085	(7,732,509)	877,376	(640,938)	(7,496,071)
	(2,728,663)	137,338	(2,591,325)	(2,579,367)	(640,938)	(5,811,630)
Еншілес ұйымдардың кейінге қалдырылған салықтық міндеттері	(2,243)	367	(1,876)	(412)	—	(2,288)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелердің жиынтығы	(2,730,906)	137,705	(2,593,201)	(2,579,779)	(640,938)	(5,813,918)

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларына келесі позициялар кіреді:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Кассадағы ақшалай қаражат	11,671,464	10,708,371
ҚРҰБ-дағы ағымдағы шоттар	3,277,587	24,779,699
ҚРҰБ-дағы мерзімдік салымдар	14,021,566	–
Басқа банктердегі ағымдағы шоттар мен овернайт депозиттері		
АА– бастап АА+ дейінгі кредиттік рейтингпен	1,859,677	348,061
А– бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	–	54,372
ВВВ басталатын кредиттік рейтингпен	4,082,774	8,329
ВВ– бастап ВВ+ дейінгі кредиттік рейтингпен	49,262	397,326
В– бастап В+ дейінгі кредиттік рейтингпен	322	259,331
Кредиттік рейтинг тағайындалмағандары	692,716	–
Басқа банктердегі «Ностро» үлгісіндегі шоттар жиынтығы	6,684,751	1,067,419
Ақша қаражаттарының баламалары		
Басқа банктердегі қысқа мерзімдік депозиттер	–	863,600
АА– бастап АА+ дейінгі кредиттік рейтингпен	–	77,724
А– бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	83,277	259,253
ВВВ– бастап ВВВ+ дейінгі кредиттік рейтингпен	–	432,100
ВВ– бастап ВВ+ дейінгі кредиттік рейтингпен	–	1,504
Кредиттік рейтинг тағайындалмағандары	83,277	1,634,181
Басқа банктердегі мерзімдік депозиттердің жиынтығы	8,068,935	50,562,477
Кері репо мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	43,807,580	88,752,147
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиынтығы	(3,166)	(1,793)
Минус: Күтілген кредиттік шығын бойынша қор	43,804,414	88,750,354
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының жиынтығы		

Бұл кесте «Standard & Poor's» агенттігі тағайындаған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шәкілі бойынша жасалған рейтингідегі басқа рейтингтік агенттік тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

Кері репо мәмілелері бойынша қамтама

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша кері репо мәмілелері бойынша дебиторлық берешек келесі әділ құн бойынша құнды қағаздармен қамтамасыз етілген болатын:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік қазынашылық облигациялары	6,032,842	26,325,136
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	1,972,071	12,371,580
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еуро облигациялары	45,013	10,511,065
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	–	3,159,534
	8,049,926	52,367,315

Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының барлық қалдықтары 1-Кезенге жатқызылды. 2022 мен 2021 жылдардың ҚКШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезен
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ҚКШ бойынша қор	(3,131)
ҚКШ өзгерістері (5-Ескерту)	1,338
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ҚКШ бойынша қор	(1,793)
ҚКШ өзгерістері (5-Ескерту)	(1,373)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ҚКШ бойынша қор	(3,166)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

13. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (ЖАЛҒАСЫ)

Ең төменгі қорларға қойылатын талаптар

ҚРҰБ бекіткен нормативтік актілерге сәйкес қордың ең төменгі талаптары Банк міндеттерінің әртүрлі топтары арасында қойылған тепе-теңдік жалпы сома ретінде. Банктің аталған талаптарды орындауы активтер қорының орташа сомасына тең келетін деңгейде ұстау (кассадағы ақша қаражаттары мен ҚР ҰБ ағымдағы шотындағы қалдық) немесе ең төменгі талаптарды көтеру арқылы қамтамасыз етіледі.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша ең төменгі қордың сомасы 6,468,956 мың теңгені құрайды (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 5,084,394 мың теңге).

14. АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН БОРЫШКЕРЛІК БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

2022 жылы Қазақстандағы және халықаралық нарықтардағы оқиғалардың салдарынан туындаған өзгерістерге байланысты Банк басшылығы кейбір мемлекеттік борышкерлік бағалы қағаздар бойынша бизнес үлгіні өзгерту туралы шешім қабылдады, ол мақсатқа келісімшартта қарастырылған ақша ағындарын алу арқылы да, мақсатына келісімшартта қарастырылған ақша ағындарын алу арқылы ғана қол жеткізілетін бизнес үлгіге қаржылық активтерді сату арқылы да қол жеткізілді. Бұл ретте аталған бағалы қағаздардың келісімшарттық шарттары SPPI тестінің критерийлеріне сәйкес келуін жалғастыруда.

Құнсыздану қорын шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар келесілерден тұрды:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Борышкерлік құралдар		
Мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	37,329,347	—
Мемлекеттік облигациялардың барлығы	37,329,347	—
Минус: күтілген кредиттік шығын бойынша қор	(392,292)	—
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдардың барлығы	36,937,055	—

Төменде амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздарға сәйкес ККШ бойынша жалпы баланстық құндағы және тиісті бағалау резервтердегі өзгерістердің талдауы берілген:

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар

Мың теңге	Барлығы
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	—
ТШӨҚ бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (15-Ескерту)	37,023,601
Бағамдық айырмашылық	(86,546)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	36,937,055

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар бойынша ККШ бойынша қор

Мың теңге	Барлығы
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(202,572)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(265,236)
Бағамдық айырмашылық	(25,770)
ТШӨҚ бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (15-Ескерту)	(101,286)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(392,292)

**2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН
ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)**

**15. БАСҚА ДА КІРІСТЕРДІҢ ЖИЫНТЫҒЫ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР**

<i>Мың теңге</i>	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Борышкерлік құралдар		
Мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің облигациялары	34,301,992	19,114,017
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	9,403,789	53,237,963
ҚРҰБ қысқа мерзімдік ноталары	54,041,997	44,326,466
Мемлекеттік облигациялардың барлығы	97,747,778	116,678,446
Корпорациялар мен қаржылық институттардың облигациялары		
А– бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	323,471	340,922
BBB– бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	5,739,550	4,363,840
Кредиттік рейтингі жоқ	233,260	—
Корпорациялар мен қаржылық институттар облигацияларының барлығы	6,296,281	4,704,762
Борышкерлік құралдардың барлығы	104,044,059	121,383,208
Үлестік құралдар		
Рейтингсіз	2,795	2,795
Үлестік құралдардың барлығы	2,795	2,795
	104,046,854	121,386,003

Бұл кесте «Standard & Poor's», агенттігі тағайындалған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шәкілі бойынша алмастырылатын басқа рейтингтік агенттіктер тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

15. БАСҚА ДА КІРІСТЕРДІҢ ЖИЫНТЫҒЫ АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар

ККШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістердің талдауы төменде берілген талдау өзгерістеріне сәйкес келетін, басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздарына қатысты қолданылатын жалпы баланстық құны өзгерістерінің талдамасы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	98,178,702
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	304,637,743
Өтелген активтер	(272,072,525)
Сатылған активтер	(15,880,457)
Дисконт амортизациясы (пайыздық кіріс ретінде мойындалған)	5,794,320
Бағамдық айырмашылық	725,425
2021 жылдың 31 желтоқсанында	121,383,208
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	454,839,393
Өтелген активтер	(435,275,649)
Сатылған активтер	(6,406,055)
Дисконт амортизациясы (пайыздық кіріс ретінде мойындалған)	5,794,320
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтеріне аударым (14-Ескерту)	(37,023,601)
Бағамдық айырмашылық	732,443
2022 жылдың 31 желтоқсанында	104,044,059

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(143,772)
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(48,810)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(32,438)
Өтелген активтер	32,143
Сатылған активтер	12,503
Бағамдық айырмашылық	(1,500)
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(181,874)
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(147,040)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(230,966)
Өтелген активтер	30,213
Сатылған активтер	4,226
Бағамдық айырмашылық	(25,674)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтеріне аударым (14-Ескерту)	101,286
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(449,829)

Қамтама

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің 5,814,653 мың теңге сомасындағы Мемлекеттік қазынашылық облигациялары «Даму» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-нан алған қарыздар бойынша қамтама болып табылады (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 9,360,295 мың теңге).

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

16. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТТАР

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
ҚР ҰБ-дағы шартты депозит	967,781	1,107,426
Басқа да шоттар мен депозиттер:		
А– бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	–	2,113,230
BBB– бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	2,717,607	–
Кредиттік мекемелердегі қаражаттардың жиынтығы	3,685,388	3,220,656
Минус: күтілген кредиттік шығындар қоры	(19)	(20)
	3,685,369	3,220,636

Бұл кесте «Standard & Poor's», агенттігі тағайындалған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шөкілі бойынша алмастырылатын басқа рейтингтік агенттіктер тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

ҚРҰБ-тағы шартты депозит

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 193,176 мың теңге көлеміндегі қаражат (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 96,588 мың теңге) кредиттік келісімге сәйкес Қазақстан Даму Банкінен (бұдан былай – «ҚДБ») алынған.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 774,605 мың теңге көлеміндегі қаражат (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 1,010,838 мың теңге) кредиттік келісімге сәйкес «Даму» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-нан (бұдан былай – «Даму») алынған.

ҚРҰБ-тағы шартты депозиттегі қаражаттар жеңілдетілген шарттарда шағын және орта бизнес субъектілерінің арасында бөлінеді. ҚДБ немесе Даму рұқсаты болған жағдайда ғана, әрбір қаржылық институттан алынған депозит сомасының шегіндегі қаражаттарды шартты депозиттер есебінен алуға болады.

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі жалпы баланстық құнның өзгерістерінің талдауы төмендегі кестеде берілген:

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	16,353,837
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	15,929,264
Өтелген активтер	(29,124,320)
Бағамдық айырмашылық	61,875
2021 жылдың 31 желтоқсанында	3,220,656
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	4,573,937
Өтелген активтер	(4,287,996)
Бағамдық айырмашылық	178,791
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы	3,685,388

Банктер мен басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер 1-Кезеңге жатқызылған. Жыл ішіндегі ККШ сай бағалаушы қорлардың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(258)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	238
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(20)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	1
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(19)

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	156,472,745	140,108,424
ІІағын және орташа кәсіпорындарға берілген кредиттер	93,379,668	85,401,086
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	249,852,413	225,509,510
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер		
Тұтынушылық кредиттер	36,315,370	34,415,653
Ипотекалық кредиттер	5,837,263	5,206,930
Кредиттік карталар	58,701	94,837
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттердің барлығы	42,211,334	39,717,420
Күтілген кредиттік шығындар бойынша қор есептен шығарылғанға дейін клиенттерге берілген кредиттер	292,063,747	265,226,930
Минус: күтілген кредиттік шығындар қоры	(49,903,890)	(50,199,963)
Күтілген кредиттік шығын бойынша қорды есепке алмағанда, клиенттерге берілген кредиттер	242,159,857	215,026,967

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі ірі кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ бойынша жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	64,742,594	16,393,825	58,972,005	140,108,424
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	52,117,411	—	—	52,117,411
Өтелген активтер	(27,951,773)	(2,916,065)	(1,824,095)	(32,691,933)
2-Кезеңге аударымдар	—	1,700,102	(1,700,102)	—
3-Кезеңге аударымдар	—	—	—	—
Бағамдық айырмашылық	734,772	964,685	1,525	1,700,982
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(4,762,139)	(4,762,139)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	89,643,004	16,142,547	50,687,194	156,472,745
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,211,638)	(1,519,601)	(29,189,167)	(31,920,406)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(1,726,894)	—	—	(1,726,894)
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	878,736	100,118	1,385,372	2,364,226
2-Кезеңге аударымдар	—	(587,817)	587,817	—
3-Кезеңге аударымдар	—	—	—	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	—	587,817	(587,817)	—
Тәуекел модельдеріндегі/ өлшемдеріндегі өзгерістер	1,038,388	(614,306)	(8,500,378)	(8,076,296)
Бағамдық айырмашылық	(11,670)	(107,370)	(41,348)	(160,388)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	4,762,139	4,762,139
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(1,033,078)	(2,728,976)	(30,995,565)	(34,757,619)

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі ірі кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККПН бойынша жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	64,338,673	12,042,476	52,174,515	128,555,664
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	38,537,545	—	—	38,537,545
Өтелген активтер	(18,615,141)	(1,011,399)	(1,372,601)	(20,999,141)
2-Кезеңге аударымдар	(16,803,252)	16,803,252	—	—
3-Кезеңге аударымдар	(2,941,871)	(11,790,428)	14,732,299	—
Бағамдық айырмашылық	226,640	349,924	219,441	796,005
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(6,781,649)	(6,781,649)
2021 жылдың 31 желтоқсанында	64,742,594	16,393,825	58,972,005	140,108,424

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККПН бойынша қор	(2,168,498)	(5,375,170)	(22,891,885)	(30,435,553)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(479,341)	—	—	(479,341)
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	196,793	32,254	97,195	326,242
2-Кезеңге аударымдар	1,250,018	(1,250,018)	—	—
3-Кезеңге аударымдар	34,627	6,694,787	(6,729,414)	—
Кезең ішінде бір Кезеппен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	1,284,645	5,444,769	(6,729,414)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өйшемдеріндегі өзгерістер	(43,353)	(1,589,961)	(6,350,278)	(7,983,592)
Бағамдық айырмашылық	(1,884)	(31,493)	(96,434)	(129,811)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	6,781,649	6,781,649
2021 жылдың 31 желтоқсанында	(1,211,638)	(1,519,601)	(29,189,167)	(31,920,406)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі шағын және орта кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қор өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	65,789,346	344,568	19,267,172	85,401,086
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	35,475,251	—	—	35,475,251
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(24,694,812)	(82,705)	(913,222)	(25,690,739)
1-Кезеңге аударымдар	212,864	(168,302)	(44,562)	—
2-Кезеңге аударымдар	(316,041)	353,506	(37,465)	—
3-Кезеңге аударымдар	(2,487,815)	(65,412)	2,553,227	—
Бағамдық айырмашылық	615	—	2,053	2,668
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(1,808,598)	(1,808,598)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	73,979,408	381,655	19,018,605	93,379,668

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(806,465)	(31,331)	(4,856,026)	(5,693,822)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(840,719)	—	—	(840,719)
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	147,641	826	220,279	368,746
1-Кезеңге аударымдар	(31,266)	19,282	11,984	—
2-Кезеңге аударымдар	22,887	(30,439)	7,552	—
3-Кезеңге аударымдар	576,555	42,312	(618,867)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	568,176	31,155	(599,331)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(650,092)	(36,384)	(888,170)	(1,574,646)
Бағамдық айырмашылық	(4)	—	415	411
Есептен шығарылған сомалар	—	—	1,808,598	1,808,598
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(1,581,463)	(35,734)	(4,314,235)	(5,931,432)

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі шағын және орта кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қор өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	45,128,993	3,510,126	26,124,955	74,764,074
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	41,429,714	—	—	41,429,714
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(22,931,046)	(434,870)	(5,855,528)	(29,221,444)
1-Кезеңге аударымдар	3,233,785	(2,880,946)	(352,839)	—
2-Кезеңге аударымдар	(324,885)	405,203	(80,318)	—
3-Кезеңге аударымдар	(747,215)	(254,945)	1,002,160	—
Бағамдық айырмашылық	—	—	(11,143)	(11,143)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(1,560,115)	(1,560,115)
2021 жылдың 31 желтоқсанында	65,789,346	344,568	19,267,172	85,401,086

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(425,500)	(30,223)	(8,552,315)	(9,008,038)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(530,486)	—	—	(530,486)
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	133,545	1,830	2,535,315	2,670,690
1-Кезеңге аударымдар	(40,514)	11,062	29,452	—
2-Кезеңге аударымдар	3,370	(21,735)	18,365	—
3-Кезеңге аударымдар	107,396	17,330	(124,726)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	70,252	6,657	(76,909)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(54,276)	(9,595)	(330,921)	(394,792)
Бағамдық айырмашылық	—	—	8,689	8,689
Есептен шығарылған сомалар	—	—	1,560,115	1,560,115
2021 жылдың 31 желтоқсанында	(806,465)	(31,331)	(4,856,026)	(5,693,822)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі бөлшек сауда клиенттерін кредиттеу бойынша ККІП сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	23,810,193	378,102	15,529,125	39,717,420
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	17,285,596	—	—	17,285,596
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(8,975,656)	(203,257)	(1,231,143)	(10,410,056)
1-Кезеңге аударымдар	363,149	(175,594)	(187,555)	—
2-Кезеңге аударымдар	(208,025)	412,181	(204,156)	—
3-Кезеңге аударымдар	(1,680,288)	(148,443)	1,828,731	—
Бағамдық айырмашылық	—	—	14,615	14,615
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(4,396,241)	(4,396,241)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	30,594,969	262,989	11,353,376	42,211,334

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККІП бойынша қор	(1,513,992)	(10,682)	(11,061,061)	(12,585,735)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(615,944)	—	—	(615,944)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	118,059	5,919	313,804	437,782
1-Кезеңге аударымдар	(68,746)	20,824	47,922	—
2-Кезеңге аударымдар	97,133	(168,033)	70,900	—
3-Кезеңге аударымдар	1,422,611	87,146	(1,509,757)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	1,450,998	(60,063)	(1,390,935)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(326,438)	1,891	(513,838)	(838,385)
Бағамдық айырмашылық	—	—	(8,798)	(8,798)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	4,396,241	4,396,241
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(887,317)	(62,935)	(8,264,587)	(9,214,839)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі бөлшек сауда клиенттерін кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	23,213,812	721,287	17,326,093	41,261,192
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	12,111,072	—	—	12,111,072
Өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(10,679,944)	(261,794)	(1,927,763)	(12,869,501)
1-Кезеңге аударымдар	429,573	(122,390)	(307,183)	—
2-Кезеңге аударымдар	(193,941)	325,573	(131,632)	—
3-Кезеңге аударымдар	(1,070,379)	(284,574)	1,354,953	—
Бағамдық айырмашылық	—	—	29,983	29,983
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(815,326)	(815,326)
2021 жылдың 31 желтоқсанында	23,810,193	378,102	15,529,125	39,717,420

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(581,515)	(109,387)	(12,508,404)	(13,199,306)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(840,109)	—	—	(840,109)
Мойындауы тоқтатылған немесе жабылған активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	80,175	7,756	1,048,478	1,136,409
1-Кезеңге аударымдар	(213,516)	25,451	188,065	—
2-Кезеңге аударымдар	2,197	(2,197)	—	—
3-Кезеңге аударымдар	37,077	50,693	(87,770)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына күтілген кредиттік шығындарға ықпалы	(174,242)	73,947	100,295	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	1,699	17,002	(493,166)	(474,465)
Бағамдық айырмашылық	—	—	(23,590)	(23,590)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	815,326	815,326
2021 жылдың 31 желтоқсанында	(1,513,992)	(10,682)	(11,061,061)	(12,585,735)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік сапаны қамтамасыз ету мен көтерудің басқа да механизмдері

Берілуін Топ талап еткен қамтаманың көлемі мен түрі контрагенттің кредиттік тәуекелдерді бағалауына тәуелді болады. Қамтаманың рұқсат етілген түрлері мен бағалау өлшемдеріне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Қамтама алудың негізгі түрлері төменде көрсетілген:

- коммерциялық кредиттеу кезінде – жылжымайтын және жылжымалы мүлікті, тауар-материалдық құндылықтар мен ақша қаражаттарын кепілге қою;
- жеке тұлғаларды кредиттеу кезінде – тұрғын үйді, автокөлік құралдарын кепілге қою.

Топ сондай-ақ еншілес ұйымдарға берілген кредиттерге қатысты бас ұйымның кепілдіктерін алады.

Басшылық қамтама нарықтық құнына мониторинг жүргізеді және күтілген кредиттік шығындарға есептелген бағалаушы қордың жеткіліктігін тексеру барысында негізгі келісімге сәйкес қосымша қамтама сұратады.

Төмендегі кестеде ұсталатын қамтаманың ағымдағы әділ құнының талдауы мен кредиттік-құнсызданған активтерге (активтердің 3-Кезеңі) арналған кредиттік сапаны көтеру механизмдері берілген. Қамтама құны көптеген экономикалық сценарийлерді қолдана отырып, келешекте болжанған құнның өзінде, 3-Кезеңнің кейбір активтері бойынша ККШ қамтамасы деңгейіне қарай, LGD деңгейінен жоғары қамтама күтілген құны жоғары болған кезде, дербес негізде бағаланбауы мүмкін. Алайда 3-Кезеңнің ККШ көптеген экономикалық сценарийлерді қолдана отырып, бағаланған қамтаманың келешек құны төменде көрсетілген таза құнсызданудан төмен болуы мүмкін.

<i>Мың теңге</i>	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	47,394,146	59,861,603
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	22,332,941	19,831,810
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	10,965,538	11,093,286
	80,692,625	90,786,699

Топтың саясатына сәйкес, өндіріп алуға алынған жылжымайтын мүлік, белгіленген тәртіпте сатылады. Сатудан түскен түсім берешектерді азайту немесе өтеу үшін қолданылады. Өдетте, Топ өз қызметін не жүзеге асыру мақсатында мұндай жылжымайтын мүлікті ұстамайды. Өндіріп алу айналымына алынған және есеп күні ұсталып отырған активтердің баланстық құны туралы ақпарат төменде берілген.

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде Топ кепілге қойылған қамтамадан өндіріп алу арқылы қаржылық және қаржылық емес активтер алды. 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша басқа активтердің құрамындағы осы активтер сәйкесінше 4,385,461 мың теңге және 5,064,264 мың теңге сомасында «Алынған мүлік» бабында көрсетілді.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттердің экономика салалары мен географиялық өңірлер бойынша талдамасы

Кредиттер көбіне Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет ететін клиенттерге берілді.

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Көтерме сауда	39,846,217	35,788,524
Тамақ өнеркәсібі	31,538,680	26,277,041
Бөлшек сауда	30,368,403	27,239,654
Құрылыс	17,939,834	20,365,616
Инфрақұрылым нысандарының құрылысы	15,800,540	11,833,685
Демалыс пен ойын-сауық саласы	14,456,886	14,564,799
Тау-кен өнеркәсібі	13,738,501	7,492,232
Ауыл шаруашылығы	12,480,980	14,726,271
Білім	10,030,613	8,592,150
Көлік	8,469,044	5,973,824
Медицина мен фармацевтика	8,467,600	6,239,697
Қонақүйлер мен мейманханалар	8,421,747	7,040,378
Өңдеу өнеркәсібі	7,672,653	12,508,023
Қаржылық делдал қызметі	6,914,317	5,402,806
Жылжымайтын мүлік	6,052,731	6,523,334
Жеке меншіктегі заттарды жалдау	3,381,343	2,907,953
Байланыс	45,469	1,611,730
Баспа қызметі	60,869	159,708
Басқасы	14,165,986	10,262,085
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер		
Тұтынушылық кредиттер	36,315,370	34,415,653
Ипотекалық кредиттер	5,837,263	5,206,930
Кредиттік карталар	58,701	94,837
	292,063,747	265,226,930
Минус: күтілген кредиттік залалдардың қоры	(49,903,890)	(50,199,963)
	242,159,857	215,026,967

Клиенттерге берілген кредиттердің шоғырлануы

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Топтың он қарыз алушысы немесе өзара байланысқан қарыз алушылар топтары бар (2021 жылдың 31 желтоқсаны: сегіз қарыз алушы), кредиттердің қалдықтарын капиталдың 10% жоғары құрайды. 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша көрсетілген қарыз алушылардың кредиттері бойынша қалдықтардың жиынтық көлемін 81,440,277 мың теңге (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 56,268,380 мың теңге) құрайды.

Кредиттерді өтеу мерзімі

Есеп күніндегі күй-жайы бойынша кредиттік қоржынды құрайтын кредиттерді өтеу мерзімі 30-Ескертуде берілген және ол есеп күнінен бастап кредиттік келісімшарттар бойынша өтеу күнінен дейінгі уақыт кезеңін қамтиды.

Модификацияланған және қайта құрылымдалған қарыздар

Бастапқы мойындау кезінде, жасалған кредит САЖКҚ активі болып саналатын жағдайларды қоспағанда, кредиттер ККШ бағалау мақсаттары үшін 1-Кезеңге жатқызылады. Егер модификация ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, модификация мойындауды тоқтатуға әкелмейді. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде, Банк құнсызданудан болған шығын мойындалғанға дейін модификациядан түскен пайданы немесе шығынды мойындайды.

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНЫДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТІМЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

18. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

	Жер және ғимарат	Компьютерлік жабдықтар	Көліктік құралдары	Басқасы	Пайдалану құқығы түріндегі активтер	Барлығы
<i>Мың теңге</i>						
Нақты шығындар/Қайта бағаланған құны						
2021 жылдың 1 қаңтарындағы күй-жайы бойынша қалдығы	5,416,910	2,180,947	139,504	3,232,219	1,497,278	12,466,858
Түсім	—	87,561	338	62,744	1,062,737	1,213,380
Шығыс	—	(29,887)	(3,265)	(83,040)	(1,297,683)	(1,413,875)
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қалдығы	5,416,910	2,238,621	136,577	3,211,923	1,262,332	12,266,363
Түсім	35,907	288,275	10,137	203,155	530,862	1,068,336
Шығыс	—	(54,586)	(131)	(90,034)	(421,321)	(566,072)
Қайта бағалау	3,082,386	—	—	—	—	3,082,386
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қалдығы	8,535,203	2,472,310	146,583	3,325,044	1,371,873	15,851,013
Есептелген амортизация мен күнсыздану						
2021 жылдың 1 қаңтарындағы күй-жайы бойынша қалдығы	(1,228,891)	(1,261,084)	(123,369)	(2,494,486)	(692,091)	(5,799,921)
Жыл бойына есептелген амортизация	(50,222)	(181,048)	(2,705)	(143,209)	(495,901)	(873,085)
Шығыс	—	29,660	3,243	82,992	725,260	841,155
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қалдығы	(1,279,113)	(1,412,472)	(122,831)	(2,554,703)	(462,733)	(5,831,852)
Жыл бойына есептелген амортизация	(86,337)	(162,895)	(3,417)	(153,302)	(585,093)	(991,044)
Шығыс	—	52,172	931	82,967	374,328	510,398
Қайта бағалау	121,927	—	—	—	—	121,927
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қалдығы	(1,243,523)	(1,523,195)	(125,317)	(2,625,038)	(673,497)	(6,190,570)
Таза баланстық құны						
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша	4,137,797	826,149	13,746	657,220	799,599	6,434,511
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша	7,291,680	949,115	21,266	700,006	698,376	9,660,443

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

18. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Активтердің құнын қайта бағалау

Қазақстан Республикасындағы жылжымайтын мүлік бағасының айтарлықтай өсуіне байланысты Топ 2022 жылы жер учаскелері мен ғимараттарға бағалау жүргізді. Бағалауды тәуелсіз бағалау компаниясы «Kazakhstan Appraisal» ЖШС жүргізді. Активтерді қайта бағалау үшін, ұқсас ғимараттар мен жер учаскелерінің сатылу нәтижелеріне жасалған салыстырмалы талдауға негізделген нарықтық әдіс қолданылды. Жер учаскелері мен ғимараттардың жалпы ұлғайған сомасын 2,960,837 мың теңге құрайды.

Егер жер учаскелері мен ғимараттардың құнына қайта бағалау жүргізілмеген жағдайда, 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша олардың таза баланстық құнын 2,561,983 мың теңге (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 2,170,828 мың теңге) құрайтын еді.

19. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
1 қаңтардағы күй-жайы бойынша	9,068,394	9,471,542
Қайта бағалау	644,331	—
Құнсызданудан келген залал	—	(511,746)
Шығыс	(25,524)	(33,734)
Басқа да активтерден аударым	1,878,568	142,332
31 желтоқсандағы күй-жайы бойынша	11,565,769	9,068,394

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша инвестициялық жылжымайтын мүлік нысандарын жалға беруден түскен 393,680 мың теңге сомасындағы кіріс (2021 жылы: 419,845 мың теңге) басқа да кірістердің құрамына енгізілді. Топ 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде жалдаудан кіріс алған инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығындар 39,647 мың теңгені құрады (2021 жылы: 168,762 мың теңге).

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің инвестициялық жылжымайтын мүлік құнын есептеген кезде құн 3-Денгейге жатқызылған болатын. Қайта бағалау соңғы рет 2021 жылдың 23 желтоқсанында жүргізілді.

20. БАСҚА ДА АКТИВТЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Басқа да қаржылық активтер:		
Банктік қызмет бойынша басқа дебиторлар	7,487,286	5,329,847
Есептелген комиссиялық кіріс	353,706	1,063,027
ҚҚБ шотындағы пайдалану шектелген қаражаттар	2,060,269	745,000
Амортизация құнымен есепке алынатын басқа қаржылық активтер	5,245	5,702
	9,906,506	7,143,576
Минус: күтілген кредиттік залалдар қоры	(768,318)	(1,297,143)
Басқа да қаржылық активтердің барлығы	9,138,188	5,846,433
Басқа да қаржылық емес активтер:		
Алынған мүлік	1,913,730	5,134,264
Алдын ала төлем	733,620	1,438,396
Материалдық емес активтер	999,146	1,238,133
Материалдар мен қорлар	312,167	382,937
Корпоративтік табыс салығын қоспағанда, алдын ала төленген салықтар	337,602	313,497
Келешек кезеңдердегі шығыстар	333,049	239,327
Басқасы	357	337
	4,629,671	8,746,891
Минус: құнсыздану қоры	(439,698)	(719,478)
Басқа да қаржылық емес активтердің барлығы	4,189,973	8,027,413
Басқа да активтердің барлығы	13,328,161	13,873,846

Алынған мүліктердің негізін қамтама түріндегі жылжымайтын мүліктер, жер учаскелері құрайды, Топ оларды құнсызданған кредиттер бойынша өзінің құқықтары мен міндеттері ретінде қабыл етті. Топ аталған мүліктердің болашақта пайдалану түрлерін анықтамады, сата ма, әлде жалға өткізе ме белгісіз.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

20. БАСҚА ДА АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың басқа қаржылық активтері бойынша күтілген кредиттік шығындарға сай бағалаушы қорлардың өзгерістерін талдау төменде берілген:

Мың теңге	3-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,823,547)
Қорлар жасау бойынша кірістерді есепке алмағанда шығыстар (5-Ескерту)	(634,985)
Есептен шығару	1,175,170
Бағамдық айырмашылық	(13,781)
2021 жылдың 31 желтоқсаны	(1,297,143)
Қорлар жасау бойынша шығыстарды есепке алмағанда кірістер (5-Ескерту)	280,032
Есептен шығару	257,500
Бағамдық айырмашылық	(8,707)
2022 жылдың 31 желтоқсаны	(768,318)

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардың қаржылық емес активтердің құнсыздануы бойынша қорлардың өзгерістері келесідей әдіспен берілген:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Жыл басындағы күй-жайы бойынша құнсыздану қорының шамасы	(719,478)	(798,149)
Қорды қайта құру	238,692	78,419
Есептен шығару	41,088	252
Жыл аяғындағы күй-жайы бойынша құнсыздану қорының шамасы	(439,698)	(719,478)

2022 жыл ішінде алынған мүлік 123,220 мың теңге сомасына қайта бағаланды (2021 жылы: құнсызданудан болған залал 511,746 мың теңге).

21. БАНКТЕР МЕН БАСҚА ДА ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсандағы күй-жайы бойынша банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты төмендегі кестеде көрсетілген:

Мың теңге	Берілген жыл	Өтеу мерзімі	Сыйақы мөлшерлемесі	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Мемлекеттік ұйымдардан берілген кредиттер мен депозиттер	2014–2018	2023–2035	1.00% – 9.58%	6,384,023	11,072,366
Басқа да қаржы ұйымдарынан ағымдағы шоттар мен депозиттер	2022	2023	–	20,210	22,476
				6,404,233	11,094,842

Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражатына шағын және орта бизнесті қаржыландыру үшін «Даму» АҚ-дан алынған ұзақ мерзімдік қарыздары, корпоративтік бизнесті қаржыландыру үшін «ҚДБ» АҚ-дан алынған ұзақ мерзімдік қарыздары жатады. Банктің басшылығы бір қатар басқа да ұқсас қаржылық құралдарда Даму мен ҚДБ алынған қарыздардың жоғарыдағы сегментке ұқсас болғандықтан, оларды қызметін белгілі бір салаларда жүргізіп отырған компанияларды қолдау мақсатында Мемлекеттік ұйымдар берген қарыздарды жеке сегментке жатқызу керек деп есептейді. Нәтижесінде осы қарыздары тәуелсіз тараптардың арасындағы транзакциялар шеңберінде алынды, бұл орайда осы қарыздар бойынша алынған сомалар бастапқы мойындау кезіндегі қарыздардың әділ құны ретінде көрсетіледі.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

22. КЛИЕНТТЕРДІҢ ҚАРАЖАТЫ

<i>Мың теңге</i>	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер		
Корпоративтік клиенттер	79,074,742	86,557,584
Бөлшек сауда клиенттері	31,367,418	19,848,533
Мерзімдік депозиттер		
Корпоративтік клиенттер	102,892,002	102,273,864
Бөлшек сауда клиенттері	125,254,867	131,816,824
	338,589,029	340,496,805

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Топ клиенттерінің депозиттері түріндегі 34,987,373 мың теңге жалпы сома (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 21,003,014 мың теңге) Топ берген кредиттік құралдармен танылмаған кредиттердің міндеттерін орындау қамтамасы болып табылады.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Топтың бес клиенті бар (2021 жылдың 31 желтоқсаны: сегіз клиент), олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарын капиталдың 10% көп үлесін құрайды. 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша аталған клиенттердің шоттары мен депозиттеріндегі қалдықтардың жиынтық көлемін 74,141,853 мың теңге (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 101,268,816 теңге) құрайды.

23. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШКЕРЛІК БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР

<i>Мың теңге</i>	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Номиналды құны	25,000,000	25,000,000
Дисконт	(96,029)	(298,477)
Есептелген сыйақы	447,042	447,042
	25,351,013	25,148,565

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсаны күнгі күй-жайы бойынша ҚҚБ листингінде теңгедегі облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

<i>Мың теңге</i>	Шығарылған күні	Өтеу мерзімі	Купон мөлшерле месі	Тиімді мөлшерлеме	Баланстық құны	
					31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Үшінші шығарылым облигациялары	05.06.2013	05.06.2023	7.00%	8.50%	14,976,888	14,774,440
Төртінші шығарылым облигациялары	27.02.2019	27.02.2026	10.95%	11.50%	10,374,125	10,374,125
					25,351,013	25,148,565

24. ДӘРЕЖЕЛЕНГЕН БОРЫШ

<i>Мың теңге</i>	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Тәртіптелген облигациялар	28,269,800	26,927,459
Артықшылық берілген акциялардағы міндеттемелердің компоненті	2,268,859	2,268,859
	30,538,659	29,196,318

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша дәрежеленген борышқа артықшылық берілген акциялардағы міндеттемелердің компоненті кіреді.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

24. ДӘРЕЖЕЛЕНГЕН БОРЫШ (ЖАЛҒАСЫ)

Артықшылық берілген акциялар

Топтың артықшылық берілген акцияларының иелері акцияларының номиналды құнының жылдығы 10% көлемінде ең төменгі шоғырланбалы дивидендтер алады. Дивидендтер төлеуде мерзім кешіктірілген жағдайларды есепке алмағанда, артықшылық берілген акциялар дауыс беру құқығын бермейді. Топтың таза активтерінің қалдық құнын белгілеу кезінде барлық акциялардың кезектілігі бірдей, алайда артықшылық берілген акциялардың иелері дивидендтер төлеу сомасына қарай түзетілген акцияларды орналастыру құны аясында ғана таза активтердің қалдық құнын белгілеуге қатысуы мүмкін. Барлық артықшылық берілген акциялар орналастыру құны акция үшін 1,000 теңге түрінде шығарылған және толықтай төленген болатын. 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Топ артықшылық берілген акциялар бойынша 225,695 мың теңге (2021 жыл: 225,695 мың теңге) көлемінде дивидендтер аударды.

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша тәртіптелген облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

Мың теңге	Шығарылған күні	Өтеу мерзімі	Номиналды мөлшерлеме	31 желтоқсан 2021 жыл	31 желтоқсан 2020 жыл
Банктік сектордың қаржы тұрақтылығын көтеру бағдарламасы бойынша тәртіптелген облигациялар	29.04.2020	29.04.2035	4.0%	19,776,655	19,009,546
Үшінші шығарылымның девальвация жылдамдығына индекстелген, тәртіптелген облигациялар	27.01.2015	27.01.2028	4.0%+ девальвация эффектісі	8,493,145	7,917,913
				28,269,800	26,927,459

Дәрежеленген облигациялар

ҚРҰБ Басқармасының 2017 жылдың 30 маусымындағы №129 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына (бұдан былай «Бағдарлама») қатысуы мақұлданды. Банк Бағдарлама шарттарына сәйкес 2020 жылдың 29 сәуірінде айналым мерзімін 15 жыл құрайтын және купон мөлшерлемесінің жылдығы 4.0% құрайтын, 46,829,031 мың теңге сомасындағы купондық тәртіптелген облигацияларын («Облигациялар») ҚТҚ-ға орналастырды. Облигациялар орналасқан күні Бағдарлама бойынша орналастыру мөлшерлемесі мен табыстар мен залалдар есебінде кіріс түрінде мойындалған дисконт ретіндегі, жылдығы 15,6%-ды құрайтын нарықтық мөлшерлеме арасындағы 30,131,746 мың теңге сомасындағы айырмашылықты Банк көрсетіп берді. Төменде Бағдарлама бойынша шығарылған тәртіптелген облигациялардың қозғалысы бойынша ақпарат келтірілді:

Мың теңге	Дәрежеленген облигациялар
2021 жылдың 01 қаңтарына	18,345,829
Сыйақы төлемі	(1,253,977)
Есептелген сыйақы	1,253,977
Шығарылған дәрежеленген облигациялар бойынша дисконттар амортизациясы бойынша шығыстар	663,717
2021 жылдың 31 желтоқсанына	19,009,546
Сыйақы төлемі	(1,253,977)
Есептелген сыйақы	1,253,977
Шығарылған дәрежеленген облигациялар бойынша дисконттар амортизациясы бойынша шығыстар	767,109
2022 жылдың 31 желтоқсанына	19,776,655

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

24. ДӘРЕЖЕЛЕНГЕН БОРЫШ (ЖАЛҒАСЫ)

Дәрежеленген облигациялар (жалғасы)

Банк Облигацияларды орналастыру күнінен бастап 5 жыл бойы әрекет ететін келесі шектеулер мен шарттарды қабылдады:

- Банк Агенттік белгілеген жеке капиталының жеткіліктілік коэффициентін орындауды міндеттенеді.
- Банк өз активтерін шығару бойынша әрекеттер жасамауға міндеттенеді. Нәтижесінде Банкке айтарлықтай залал келген немесе залал келуі мүмкін және Банктің қаржылық жағдайының және/немесе төлем қабілетінің нашарлауына ұрындыруы мүмкін төмендегі оқиғалар – топтың активтерін шығару деген ұғымды береді:
- мүлiктi ұстау мен сатуға қатысты жұмсалған Банктің барлық шығындарын есепке ала отырып, тәуелсіз бағалаушы белгілеген құнмен, мүлiктiң нарықтық құнынан төменгi бағада Банктің мүлiктерiн үшiншi тұлғаларға сату/адалау;
- үшiншi тұлғалардан сапасы төмен немесе тәуелсіз бағалаушы белгілеген нарықтық құнынан жоғары бағада мүлiктi және (немесе) қызметтi сатып алу немесе үшiншi тұлғалардан балама болатын мүлiк және (немесе) қызмет сатып алынбаған;
- номиналды ұстаушылар – Қазақстан Республикасының резиденттерi мен бейрезиденттерiнде ашылған Банктің жеке шотынан, сонымен қатар нарықтық құнынан төменгi бағадағы тiзiмдемелер жүйесiнде, ұйымдасқан нарық айналымындағы бағалы қағаздарды үшiншi тұлғаларға сату/адалау;
- әдеттегiден тыс, тиiптiк емес немесе ауыртпалықты келiсiмшарттар жасау, соның iшiнде қайтарылмайтыны белгiлi қарыздар немесе әдеттегi шеңберден шығып кеткен жеңiлдiк шарттарымен қарыздар беру;
- дербес сипатта бағаланатын қарызды тұрақты емес кепiл затына 70% (жетпiс пайызы) және одан жоғары жатпайтын қамтамамен жауып, жабу деңгейiн төмендету;
- Банк, онымен ерекше қатынаста байланысқан тұлғамен келiсiмшарт жасаса және ол келiсiмшарт шарттарын орындамаса, ал келiсiмшартта шегiнбелi сома ретiнде Банкпен ерекше қатынаста байланысқан тұлғаға берiлетiн мүлiк алынған жағдайда, Банктің мүлкiн борышкерлiк мiндет бойынша шегiнбелi құн ретiнде өткiзу;
- әдеттегi шаруашылық қызметi облигацияларды орналастырған күнi жүргiзiлетiн тәртіпте қызметтiң үздіксіз орындалуы тиiс ұстанымы бойынша Банк пен Банктің еншiлес ұйымдарына шаруашылық қызметiн жүргiзуiне кедергi келтiретiн әрекеттер жасау.

Банк осы ережелер бойынша мiндеттерiн орындамаған жағдайда, облигацияларды ұстаушылар облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастай алады. Банк басшылығы 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй жайы бойынша Банктің Облигацияларды ұстаушылармен жасаған келiсiм шарттарына Банк сәйкес келедi деп есептейдi.

25. ЖАЛДАУ БОЙЫНША МIНДЕТТЕМЕЛЕР

<i>Мың теңге</i>	
2021 жылдың 1 қаңтары	882,575
Түсім	497,583
Түрленуі	111,194
Шығыс	(133,389)
Пайыздық шығын	111,164
Төлемдер	(631,050)
2021 жылдың 31 желтоқсаны	838,077
Түсім	100,262
Түрленуі	434,504
Шығыс	(24,849)
Пайыздық шығын	104,261
Төлемдер	(687,980)
2022 жылдың 31 желтоқсаны	764,275

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

26. БАСҚА ДА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
<i>Мың теңге</i>		
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша кредиторлық берешек	1,745,196	655,483
Есептелген операциялық шығыстар	894,917	662,929
	2,640,113	1,318,412
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша қорлар	5,712,499	1,669,461
Демалыстар бойынша қор	942,933	824,871
Банктік операциялар бойынша алдын ала төлем	418,824	987,098
Басқа да төленуі тиіс салықтар	362,235	351,738
Басқа да қаржылық емес міндеттер	480,416	325,425
	7,916,907	4,158,593
	10,557,020	5,477,005

2022 және 2021 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған кездегі берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша қорлардың өзгеруі келесі түрде берілуі мүмкін:

	2022 жыл	2021 жыл
<i>Мың теңге</i>		
Жыл басындағы күй-жайы бойынша қордың шамасы	1,669,461	471,084
Таза қорды түзу (5-Ескерту)	4,029,328	1,198,377
Бағамдық айырмашылықтар	13,710	—
Жыл аяғындағы күй-жайы бойынша қордың шамасы	5,712,499	1,669,461

27. АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ МЕН ҚОРЛАР

Шығарылған акционерлік капитал

Топтың төленген жарғылық капиталы 2022 жылдың 31 желтоқсандағы күй-жайы бойынша 147.649.693 мың теңгені (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 147.649.693 мың теңге) құрады.

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталды 133,700,000 жай акциялар мен 300,000 артықшылық берілген акциялар құрайды (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 133,700,000 жай акциялар мен 300,000 артықшылық берілген акциялар). Шығарылған және айналымдағы акционерлік капитал 2022 жылдың 31 желтоқсанында 13,494,068 жай акциядан және 225,876 артықшылық берілген акциядан (2021 жылдың 31 желтоқсаны: 13,494,068 жай акция мен 225,876 артықшылық берілген акция) тұрады. Акциялардың номиналды құны жоқ.

Жай акциялардың иелерінің жариялануына қарай дивидендтер алуына құқығы бар, сондай-ақ олар Банк акционерлерінің жалпы жиналыстарында бір дауыс құқығын иеленеді.

Қорлардың сипаттамасы мен мақсаты

Жерлер мен ғимараттарды оң бағытта қайта бағалау

Жерлер мен ғимараттарды оң бағытта қайта бағалауға бастапқы құн мен кейінге қалған корпоративтік салықты есепке алмағанда, активтерді мойындау немесе олардың құнсыздануы тоқтатылған сәтке дейінгі жерлер мен ғимараттарды оң бағытта берілген жинақталған құндардың арасындағы айырмашылық алынады.

Әділ құн бойынша қор

Әділ құн бойынша қорға басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланған әділ құнды таза өзгертуде жинақталған борышкерлік қаржылық активтер, сондай-ақ осы активтер шығарылған сәтке дейін осы активтер бойынша бағалаушы қорлардың өзгеру шамалары кіреді.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫҢДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

27. АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ МЕН ҚОРЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Дивидендтер

Қазақстан Республикасы заңнамасының және Топтың құрылтай құжаттарының талаптарына сәйкес қорларды белгілеу үшін қол жетімді шамалар Қазақстан Республикасының нормативтік –құқықтық актілерінің реттеуінде болады. Жай акциялардың дивидендтері, олар аударылған кезең үшін белгіленбеген пайда ретінде көрсетіледі. 2021 мен 2020 жылдарға дивидендтер жарияланбады.

Акционерлерден сатып алынған меншікті акциялар

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Топ 13,192 меншікті жай акциялар мен 1,445 артықшылық берілген акцияны сатып алды.

28. ЖАЙ, БАЗАЛЫҚ ЖӘНЕ БЫТЫРАҢҚЫ АКЦИЯЛАР ТАБЫСЫ (ТЕНГЕДЕГІ)

Акциялардың базалық табысы

Акциялардың базалық пайда көрсеткіші жай акциялардың иелеріне тиесілі таза пайдаға және айналымдағы жай акциялардың орташа есеппенелген санына негізделеді және олар төмендегідей анықталады.

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Жыл ішіндегі пайда	5,656,645	2,015,069
Акциялардың базалық пайдасын есептеудегі орташа есеппенелген жай акциялардың саны	13,494,068	13,494,068
Жыл ішіндегі акциялардың базалық табысы, тенгеде	419.19	149.33

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылы әлеуетті бытыраңқы акциясы төмендегідей берілді:

	2022 жыл	2021 жыл
Акцияның базалық табысын есептеуге қажетті жай акциялардың орташа өлшенген саны	13,494,068	13,494,068
Бытыраңқылық тиімділігі, шартталған айырбасталатын тәртіптелген облигациялар	13,359,818	13,359,818
Бытыраңқылық тиімділігін есепке ала отырып, түзетілген жай акциялардың орташа өлшенген саны	26,853,886	26,853,886
	2022 жыл	2021 жыл
Бытыраңқы табысты есептеу үшін жыл ішіндегі пайда	5,882,340	2,015,069
Акцияның бытыраңқы табысын есептеуге қажетті жай акциялардың орташа өлшенген саны	26,853,886	26,853,886
Жай акцияға бытыраңқы пайда, тенгеде	219.05	75.04

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Тәуекелдерді басқару банктік қызметтер негізінде жатыр және ол Топтың операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Топ өз қызметін жүзеге асыру үдерісі кезінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады.

Тәуекелдерді басқару саясаты мен жосықтары

Топтың тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Топ ұрынатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдерге лимиттер мен сәйкесті бақылау белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жосықтары ұсынылған банктік өнімдер мен қызметтерге қарай нарықтық жағдаяттың өзгерістеріне қарсы тұру мақсатында жүйелі негізде қайта қарастырылады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқаруды бақылау жүйелерінің лайықты жұмысы, басты тәуекелдерді басқару мен тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен жосықтарды мақұлдау, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдау үшін жауапкершілікке тартылады.

Басқарма тәуекелдерді төмендету шараларына мониторинг енгізу, сондай-ақ Топ қызметін белгіленген тәуекелдер шегінде жүргізуін бақылау үшін жауапкершілікке тартылады.

Тәуекелдер департаменті басшысының міндетіне жалпы тәуекелдерді басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуына бақылау жүргізу, сондай-ақ жалпы ұстанымдардың қолданылуына бақылау жүргізу мен анықтау әдістерін бағалау, қаржылық та, қаржылық емес те тәуекелдер бойынша есептер әзірлеу кіреді. Ол тікелей Басқарма Төрайымына және Директорлар кеңесіне жанама түрде есеп беруге міндетті.

Кредиттік және нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелі жалпы қоржын деңгейінде де, сонымен қатар жекелеген мәмілелер деңгейінде де, Кредиттік комитеттер және Активтер мен пассивтерді басқару жөніндегі комитеттің (АПБК) жүйелері арқылы басқарылады және бақыланады. Шешімдер қабылдау үдерісінің тиімділігін арттыру мақсатында Топ тәуекелдерге ұрыну түрі мен шамаларына қарай кредиттік комитеттердің иерархиялық құрылымын жасады.

Тәуекелдің сыртқы, сонымен қатар ішкі деректері ұйымның шеңберінде анықталады және басқарылады. Тәуекелдің деректерінің толық тізімін анықтауға және тәуекелдерді төмендетудің ағымдағы жосықтарының жеткілікті деңгейін белгілеуге ерекше назар аударылады. Кредиттік және нарықтық тәуекелдерге стандарттық талдау берумен қатар, Тәуекелдер департаменті жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу үшін операциялық бөлімшелермен тұрақты түрде кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық құндардың өзгерістер себебінен қаржылық құралдарға қатысты әділ құнның немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелер өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да құнға қатысты тәуекелдерден тұрады. Нарықтық тәуекел нарықта жалпы және ерекше өзгерістердің ықпалына және нарықтық құндар мен валюталардың айырбас бағамдарындағы өзгерістер деңгейінің әртараптылығының әсеріне түсетін қаржылық құралдардың пайыздық және үлестік орнынан қатысты туындайды. Нарықтық тәуекелді басқару тапсырмасы нарықтық тәуекелдің қолайлы шамалардан артып кетпеуін бақылау болып табылады, бұл орайда қабыл етілген тәуекелден алынатын кірістердің оңтайлылығын қамтамасыз етілуі қажет.

Банктің Басқарма Төрайымы басқаратын АПБК нарықтық тәуекелді басқарғаны үшін жауапкершілікке тартылады. АПБК Тәуекелдер департаментінің ұсыныстарына сүйене отырып, нарықтық тәуекелдің лимиттерін бекітеді. Топ қоржынның шамасына қатысты ашық орындар бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту мерзімдерін, валюталық жай мен нәтижесін Банк Басқармасы қарайтын және бекітетін жүйелі мониторингі жүргізу арқылы нарықтық тәуекелдерді басқарады.

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту себебінен қаржылық құрал бойынша әділ құнды немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгергуден келетін тәуекел. Топ, оның қаржылық жағдайына басымдықты нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді толқуынан және ақша қаражаттары ағымының өзгеруіне болатын ықпалға ұрынуы мүмкін. Мұндай құбылу пайыздық маржаның деңгейін өсіруі мүмкін, алайда түсіруі де, әлде өзгерістер пайыздық мөлшерлемелер аяқасты өзгерген жағдайда, шығындарға ұрындыруы да мүмкін.

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНЫДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТІПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдау

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі көбіне пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістеріне мониторинг жүргізу арқылы басқарылады. Негізгі қаржылық құралдар бойынша пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдеріне қатысты қысқаша ақпарат төмендегідей берілуі мүмкін:

Мәңгі теңге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан көп	Пайызсыз	Баланстық құны
2022 жылдың 31 желтоқсаны							
АКТИВТЕР							
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	28,753,525	—	—	—	—	15,050,889	43,804,414
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	—	—	—	—	—	10,132	10,132
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	54,913,468	13,552,415	9,216,191	22,156,528	4,205,557	2,695	104,046,854
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	—	—	—	—	36,937,055	—	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	967,763	—	2,717,606	—	—	—	3,685,369
Клиенттерге берілген кредиттер	43,814,842	19,778,624	44,504,596	117,182,476	16,879,319	—	242,159,857
Басқа да қаржылық активтер	—	—	—	—	—	9,138,188	9,138,188
	128,449,598	33,331,039	56,438,393	139,339,004	58,021,931	24,201,904	439,781,869
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	688,728	395,321	668,847	1,935,334	2,716,003	—	6,404,233
Клиенттердің қаражаты	46,007,573	89,487,721	63,160,060	37,221,620	9,552,243	93,159,812	338,589,029
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	374,125	—	14,976,888	10,000,000	—	—	25,351,013
Дәрежеленген борыш	141,970	1,253,980	—	—	26,873,850	2,268,859	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	—	—	—	764,275	—	—	764,275
Басқа да қаржылық міндеттемелер	—	—	—	—	—	2,640,113	2,640,113
	47,212,396	91,137,022	78,805,795	49,921,229	39,142,096	98,068,784	404,287,322
	81,237,202	(57,805,983)	(22,367,402)	89,417,775	18,879,835	(73,866,880)	35,494,547

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕНГІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдау (жалғасы)

Мәңгі	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан көп	Пайызсыз	Баланстық құны
2021 жылдың 31 желтоқсаны							
АКТИВТЕР							
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	52,195,332	—	—	—	—	36,555,022	88,750,354
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бааланатын қаржылық активтер	—	—	—	—	—	12,035	12,035
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бааланатын қаржылық активтер	32,593,190	24,674,484	2,103,331	11,941,826	50,070,477	2,695	121,386,003
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	1,107,406	—	2,113,230	—	—	—	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	41,240,767	7,821,686	19,880,904	82,683,313	63,400,297	—	215,026,967
Басқа да қаржылық активтер	—	—	—	—	—	5,846,433	5,846,433
	127,136,695	32,496,170	24,097,465	94,625,139	113,470,774	42,416,185	434,242,428
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	62,130	34,774	143,070	1,293,039	9,561,829	—	11,094,842
Клиенттердің қаражаты	93,756,207	32,724,596	79,763,212	63,072,666	3,874,233	67,305,891	340,496,805
Шығарылған Борышкерлік бағамы қағаздар	374,125	72,917	—	24,701,523	—	—	25,148,565
Дәрежеленген борыш	—	1,253,977	132,358	—	25,541,124	2,268,859	29,196,318
Жалдау бойынша міндеттемелер	—	2,443	232,046	603,588	—	—	838,077
Басқа да қаржылық міндеттемелер	—	—	—	—	—	1,318,412	1,318,412
	94,192,462	34,088,707	80,270,686	89,670,816	38,977,186	70,893,162	408,093,019
	32,944,233	(1,592,537)	(56,173,221)	4,954,323	74,493,588	(28,476,977)	26,149,409

«НҮРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Төмендегі келесі кестеде орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме мен 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша міндеттер көрсетілген. Бұл пайыздық мөлшерлемелер сәйкесті активтер мен міндеттемелерді өтеуге дейінгі шамамен алынған кірісті көрсетеді.

	31 желтоқсан 2022 жыл			31 желтоқсан 2021 жыл		
	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %			Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %		
	Тенге	АҚШ доллары	Басқа да валюталар	Тенге	АҚШ доллары	Басқа да валюталар
Пайыздық активтер						
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13.83	1.27	0.05	8.16	0.02	0.17
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	12.71	3.09	3.66	—	—	—
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	—	4.88	—	9.33	2.97	2.57
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	12.39	0.28	8.85	—	0.46	4.13
Клиенттерге берілген кредиттер	12.86	6.30	5.55	12.47	7.39	—
Пайыздық міндеттемелер						
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	2.01	—	—	2.21	0.39	—
Клиенттердің қаражаты						
– Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер	0.06	—	—	1.06	0.03	—
– Мерзімдік депозиттер	10.36	0.82	—	9.74	0.88	0.44
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	9.46	—	—	9.48	—	—
Дәрежеленген борыш	11.27	—	—	11.34	—	—
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	8.06	—	—	—	—	—

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістеріне деген сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржылық активтер мен міндеттердің сезімталдық мониторингімен толықтырылады. Таза пайданың немесе шығынның және капиталдың (салықтарды есепке алмағанда), пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе төмендеу жағына 100 базистік орындағы қисық кірістің параллель қозғалуының қарапайым сценарийі негізінде құрылған және 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттер қайта қарастырылған орындар негізінде жасалған (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) сезімталдығын талдау төмендегідей беріледі:

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл	2021 жыл
Мөлшерлемелерді төмендету жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	(25,987)	(200,222)
Мөлшерлемелерді өсіру жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	25,987	200,222

Таза пайданың немесе шығынның және капиталдың әділ құны бойынша бағаланған қаржылық құралдардың әділ құны өзгерістеріне қатысты сезімталдықты талдау, пайыздық мөлшерлемелерді (2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әрекет еткен орындарға қарай және пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе төмендеу жағына 100 базистік орындағы қисық кірістің параллель қозғалуының қарапайым сценарийі негізінде құрылған) өзгерістер себебінен кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланған құрамындағы өзгерістер төмендегідей көрсетілуі мүмкін:

<i>Мың теңге</i>	2022 жыл		2021 жыл	
	Табыс немесе шығын	Капитал	Табыс немесе шығын	Капитал
Мөлшерлемелерді төмендету жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	—	770,411	—	7,458,992
Мөлшерлемелерді өсіру жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	—	(676,822)	—	(6,254,483)

Валюталық тәуекел

Топтың бірнеше шетелдік валютада қамтылған активтері мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел — бұл валюта айырбастау бағамдарының өзгеруі себебінен қаржылық құралдар бойынша әділ құн немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгеру тәуекелі. Топ өзінің валюталық тәуекелге ұрынуы мүмкін екенін хеджирлеген күннің өзінде мұндай операциялар ҚЕХС сәйкес қарым-қатнасты хеджирлеу анықтамасына сәйкес келмейді.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Валюталық тәуекел (жалғасы)

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша валюталарға қатысты бөлігінде қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы келесі үлгіде берілген:

	АҚШ доллары	Еуро	Басқа да валюталар	Барлығы
31 желтоқсан 2022 жыл				
АКТИВТЕР				
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	4,511,166	1,943,042	2,433,329	8,887,537
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	10,132	—	—	10,132
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	7,692,023	3,532,286	—	11,224,309
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	36,937,055	—	—	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	2,717,606	—	—	2,717,606
Клиенттерге берілген кредиттер	41,278,816	28,945	1,180	41,308,941
Басқа да қаржылық активтер	2,644,037	11,291	311,704	2,967,032
Активтердің барлығы	95,790,835	5,515,564	2,746,213	104,052,612
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	86,871,054	4,923,117	2,516,820	94,310,991
Басқа да қаржылық міндеттемелер	91,957	14,141	2,346	108,444
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	17,108	1,938	292	19,338
Дөрежеленген облигациялар	8,493,145	—	—	8,493,145
Міндеттемелердің барлығы	95,473,264	4,939,196	2,519,458	102,931,918
Таза баланстық позиция	317,571	576,368	226,755	1,120,694
Таза баланстан тыс позиция	(2,354,889)	—	—	(2,354,889)
Нетто позициясы	(2,037,318)	576,368	226,755	(1,234,195)
31 желтоқсан 2021 жыл				
АКТИВТЕР				
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	22,066,826	2,158,390	960,136	25,185,352
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	8,209	—	—	8,209
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	51,636,675	4,647,662	—	56,284,337
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	2,113,529	—	53	2,113,582
Клиенттерге берілген кредиттер	36,944,395	245,319	—	37,189,714
Басқа да қаржылық активтер	3,316,834	9,907	344,945	3,671,686
Активтердің барлығы	116,086,468	7,061,278	1,305,134	124,452,880
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	(104,356,797)	(6,583,702)	(951,726)	(111,892,225)
Басқа да қаржылық міндеттемелер	(163,301)	(14,930)	(374)	(178,605)
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	(304)	(21,490)	—	(21,794)
Дөрежеленген облигациялар	(7,917,912)	—	—	(7,917,912)
Міндеттемелердің барлығы	(112,438,314)	(6,620,122)	(952,100)	(120,010,536)
Таза баланстық позиция	3,648,154	441,156	353,034	4,442,344
Таза баланстан тыс позиция	1,498,694	21,325	—	1,520,019
Нетто позициясы	5,146,848	462,481	353,034	5,962,363

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Валюталық тәуекел (жалғасы)

Қазақстандық теңге бағамын 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 20 %-ға және 2021 жылы 20%-ға өзгерту келесі валюталарға қатысты бұдан былай капитал мен пайданы немесе шығынды өсіру/ (төмендету) келесі кестеде көрсетілген. Мұндай талдау салықтарды есепке алмастан жүргізіледі және Топтың көзқарасынша, есептік кезеңнің аяғындағы жай-күй бойынша негізделген болып табылатын валюталық бағамдардың өзгерістеріне негізделеді. Талдау қалған барлық уақытша мөлшерлемелер, әсіресе пайыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалатынын білдіреді.

	2022 жыл	2021 жыл
2022 жылы (2021 жылы: 20%) АҚШ доллары бағамының қазақстан теңгесіне қатысты 20 %-ға өсуі	(407,464)	1,029,370
2022 жылы (2021 жылы: 20%) еуро бағамының қазақстан теңгесіне қатысты 20 %-ға өсуі	115,274	92,496
2022 жылы (2021 жылы: 20%) басқа валюталар бағамының қазақстан теңгесіне қатысты 20 %-ға өсуі	45,351	70,607

Қазақстандық теңге бағамының 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұрын аталған валюталарға қатысты өсуі, барлық басқа уақытша шамалар өзгеріссіз қалған жағдайда, кері әсер етеді..

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – Топтың қарыз алушылары немесе контрагенттері міндеттерін орындамауы нәтижесінде туындайтын қаржылық шығын тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді жекелеген контрагенттер, тәуекелдің географиялық немесе салалық шоғырлануына қарай тәуекел көлемін шектеу арқылы, сондай-ақ тәуекелге қойылған лимиттерді ұстануына мониторинг жүргізу арқылы басқарады.

Қамтама көлемін қайта қарау кезеңін қосқанда, бұрын орын алған өзгерістерді қамтамасыз ету үшін Топ кредиттік сапаны тексеру жосығын жасап шықты.

Кредиттік сапаны тексеру жосықтары Топқа тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындарды көлемін бағалауға және қажетті шараларды қабылдауға мүмкіндік береді.

Туынды қаржылық құралдар

Туынды қаржылық құралдарға қатысты кредиттік тәуекел қаржылық жағдайы туралы шоғырланған есепте мойындалған оң бағыттағы әділ құндағы туынды құралдармен кез келген уақытта шектеледі.

Кредиттік сипаттағы міндеттермен байланысқан тәуекелдер

Топ өзінің клиенттеріне кепілдіктер алу мүмкіндігін береді, соған орай клиенттердің атынан Топқа төлемдер жүргізу қажеттілігі туындауы мүмкін. Клиенттер мұндай төлемдерді берілген аккредитивтің шарттарына сәйкес Топқа өтеп береді. Көрсетілген келісімшарттар бойынша Топ тәуекелдерге ұрынады, бұл тәуекелдер кредиттік тәуекелдер ұқсас болады және олар тәуекелдерді бақылау саясаты мен жосықтары көмегімен төмендетіледі.

Өзара есептесу туралы бас келісімдер мен қамтама беру туралы келісімдерді қолдану себебінен болған тәуекелдердің салдарының ықпалын есепке алмағандағы қаржылық жағдайы туралы шоғырланған есеп баптарының баланстық құны осы баптардың кредиттік тәуекелдерінің ең жоғарғы көлемін мейілінше дәл қамтиды.

Әділ құн бойынша көрсетілетін қаржылық құралдар, олардың баланстық құны кредиттік тәуекелдердің ағымдағы көлемі түрінде беріледі, алайда ол құнның келешекте өзгеруі нәтижесінде туындауы мүмкін тәуекелдің жоғарғы көлемін көрсете алмайды.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫҢДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Кредиттік сипаттағы міндеттермен байланысқан тәуекелдер (жалғасы)

Қаржылық құралдардың әрбір сыныбы бойынша кредиттік тәуекелдердің ең жоғарғы көлемі туралы толығырақ ақпарат жекелеген ескертулерде берілген.

Қазынашылық және банкаралық қатынастар

Топтың қазынашылық және банкаралық қатынастарына қаржылық қызметтер көрсететін ұйымдар, банктер, брокер-дилерлер, биржалар мен клирингтік ұйымдар секілді контрагенттермен жасалатын қатынастар кіреді. Мұндай қарым-қатнасты бағалау үшін Топтың кредиттік тәуекелдер департаменті қаржылық есептілік, басқа сыртқы көздерден алынған мәліметтер, мысалы, сыртқы рейтингілер секілді жалпы жұртқа мәлім ақпараттарды талдайды және төмендегі кестеде көрсетілгендей ішкі рейтинг деңгейін тағайындайды.

Коммерциялық кредиттеу және шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу

Коммерциялық кредиттеу жағдайында қарыз алушыларға бағалауды Топтың арнаулы кредиттік тәуекелдер департаменті жүргізеді. Кредиттік тәуекелдерді бағалау әртүрлі тарихи, ағымдағы және болжау ақпараттарына негізделген:

- Клиенттерге қатысты әзірленген болжамдар мен жоспарлармен бірге тарихи қаржылық ақпарат. Мұндай қаржылық ақпаратқа алынған және күтілген нәтижелер, төлем қабілеттілігінің коэффициенттері, өтімділік коэффициенттері мен клиенттің қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалауға қолайлы басқа кез келген коэффициенттер туралы мәліметтер жатады. Мұндай көрсеткіштердің бөлігі клиенттермен жасалған келісімшарттарда бекітіледі, демек оларды бағалауға үлкен назар бөлінеді.
- Сыртқы ақпарат көздерінен алған клиенттер туралы жалпы жұртқа мәлім ақпарат. Мұндай ақпаратқа рейтингтік агенттіктер тағайындаған сыртқы рейтингілер, тәуелсіз сарапшылардың есептері, нарық айналымындағы облигациялардың құны немесе баспасөз хаттары мен баптар кіреді.
- Макроэкономикалық немесе геосаяси ақпараттар, мысалы, ІАӨ өсу қарқыны нақты сала мен клиент өз қызметін жүргізіп отырған географиялық өңірге қатысты қолданылады.
- Ұйымның қызметінің нәтижелерін анықтау үшін қолданылуға қолайлы клиентті басқару сапасы мен мүмкіндігі туралы негізделген және расталған басқа да ақпараттар.

Кредиттік сапаны бағалау күрделілігі мен әдістерінің егжей-тегжейі Топтың тәуекелге ұрынғыштығына және клиенттің күрделілігі мен көлеміне қарай ерекшеленеді. Шағын бизнес кәсіпорындарының кейбір күрделі емес кредиттерін Топ бөлшек сауда өнімдеріне арналған моделдерді қолдана отырып бағалайды.

Тұтынушылық кредиттеу мен ипотекалық кредиттеу

Тұтынушылық кредиттеуге жеке тұлғалардың кепілдерімен қамтамасыз етілмеген кредиттері, Кредиттік карталар мен овердрафттар жатады. Бұл өнімдерді бағалау негізгі көрсеткіші кешіктірілген күндер саны болып табылатын скорингтің автоматтандырылған жүйелерін қолдана отырып, ипотекалық кредиттермен және шағын бизнес кәсіпорындарының кейбір күрделі емес кредиттерімен бірге жүргізіледі. Жұмыссыздық деңгейі, халық кірістерінің / еңбек ақы деңгейінің өзгеруі, жеке борыштардың сомалары, сондай-ақ ипотекалық кредиттеу жағдайында кредит сомасының сатып алынатын мүліктің құнына қатыстылығы коэффициенті моделдерде қолданылатынынан басқа негізгі бастапқы мәліметтер болып табылады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫҢДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Тұтынушылық кредиттеу мен ипотекалық кредиттеу (жалғасы)

Топ ішкі кредиттік рейтингтің келесі деңгейін қолданады:

Ішкі рейтинг деңгейі	Ішкі рейтинг санаты	Қаржылық жағдайдың интерпретациясы
Төменгі кредиттік тәуекел	АА-дан ААА дейін А	Оң бағыттағы қаржылық жағдай Тұрақты қаржылық жағдай
Орташа кредиттік тәуекел	ВВ-дан ВВВ-ға дейін В	Қанағаттанарлық қаржылық жағдай Тұрақты емес қаржылық жағдай
Жоғарғы кредиттік тәуекел	С-дан ССС-ға дейін	Қанағаттандырылмайтын қаржылық жағдай
Дефолт алды жағдайы	Д	Сыни қаржылық жағдай

Дефолт тәуекеліне ұрынған шама

Дефолт тәуекеліне ұрынған шама (ЕАД) құнсыздануы бағалануы қаржылық құралдардың жалпы баланстық құны түрінде беріледі және ол клиенттің дефолт жақындаған кезде өз берешектерін арттыруы, сондай-ақ мерзімінен бұрынғы өтеу тәсілдерін қамтиды. 1-Кезең кредиттерінің ЕАД есептеу мақсатында Топ 12 айлық ККШ бағалау үшін 12 ай ішіндегі дефолттың орын алу ықтималдығын бағалайды. Қаржылық активтердің 2-Кезең мен 3-Кезең активтерінің көрсеткіші үшін құрал әрекет еткен бүкіл мерзім ішінде орын алуы мүмкін оқиғаларға арналған ЕАД құралдары қарастырылады. Топ әртүрлі уақыт кезеңдеріндегі дефолт орын алған кездегі мүмкін болған нәтижелерді моделдеу арқылы ЕАД көрсеткішін анықтайды, бұл көптеген сценарийлерге сәйкес келеді. Осыдан кейін Топ моделдерінің нәтижелеріне қарай ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес әрбір экономикалық сценарийге PD көрсеткіші тағайындалады.

Топ өзінің корпоративтік және жекелеген клиенттеріне Топтың бір-ақ күн ішінде хабарлай отырып, кері шақыруға және/немесе лимиттерін азайтуға құқығы бар әртүрлі овердрафттар мен Кредиттік карталар ұсынады. Топ кредиттік шығындардың тәуекелге ұрынғыштығын хабарлау үшін келісілген мерзімдермен шектемейді, есесіне Топ клиенттің әрекетіне қатысты болжамын, дефолт ықтималдығы мен кредиттік тәуекелдерді төмендету бағытында Топ қолданған келешек шаралар қамтитын, кезеңнің ішіндегі ККШ есептейді. кредиттік карталарға арналған ККШ дисконттау үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлеме күтілген кезеңдегі тәуекелге ұрынғыштыққа қатысты қолданылады деп күтілген орташа тиімді пайыздық мөлшерлемеге негізделеді. Мұндай бағалауда көптеген кредиттер ай сайын толық көлемде төленеді, осыған орай оларға пайыз есептелмейді.

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі

Коммерциялық кредиттеу жағдайында LGD көрсеткішін клиенттермен жұмыс істеу жөніндегі менеджерлер аз дегенде үш айда бір рет бағалайды және оны Топтың кредиттік тәуекелдер департаменті қайта қарастырады және бекітеді.

Кредиттік тәуекелдерді бағалау нәтижесінде LGD белгілі бір деңгейлері белгіленетін LGD бағалау стандартты моделдеріне негізделеді. LGD бұл деңгейлері ұсталған қамтаманы қалпына келтіру немесе сату нәтижесінде қол жеткізілетін сомалармен салыстырғанда EAD күтілген көрсеткішін есепке алады.

Топ өзінің бөлшек сауда кредиттік өнімдерін келешек ақша ағымдарын орынды бағалауға қажетті негізгі сипаттамаларға сүйене отырып, біртекті топтарға біріктіреді. Осы мақсатта өткен кезеңдердің шығындар туралы ақпараттар қолданылады және мәмілелерге тән (мысалы, өнімнің түрі, қамтама түрі), сондай-ақ қарыз алушы сипаттамаларының кең спектрі қарастырылады.

Қажет болған кездерде, ҚЕХС (IFRS) 9 бойынша қаржылық құралдардың әрбір тобына арналған LGD деңгейін анықтау үшін жаңа мәліметтер мен болжанған экономикалық сценарийлер қолданылады. Болжама ақпараттарын бағалау кезінде күтілген нәтижелері көптеген сценарийлерге негізделеді. Негізгі бастапқы мәліметтердің мысалдарына ипотекалық кредиттеу жағдайында тұрғын үйдің құнын қосқанда, қамтама құнының, тауарлар құнының, төлем мәртебесінің немесе құралдар тобына қатысты шығындарды білдіретін басқа да деректердің өзгеруі жатады.

1, 2, 3-Кезеңдер мен КҚСЖ активтерінің барлық сыныптарына арналған LGD деңгейлері бағаланады. LGD мұндай деңгейлерінің бастапқы мәліметтері бағаланады және мүмкін болған жағдайларда жақында қалпына келтірілген тарихи мәліметтер негізінде тестілеу арқылы түзетіледі. Қажет болған жағдайда әрбір экономикалық сценарийдің мұндай мәліметтері анықталады.

Кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуі

Топ тұрақты түрде КҚШ есептелетін барлық активтерді тексеріп отырады. Құрал немесе құралдардың қоржыны бойынша (яғни сомада 12-айлық КҚШ немесе КҚШ бүкіл мерзімде) құнсызданудың бағалаушы қорын қандай сомада құру қажет екенін анықтау үшін бастапқы мойындау сәтінен бастап бұл құралға немесе құралдардың қоржыны бойынша кредиттік тәуекелдер бірталай өскен-өспегенін Топ талдайды. Егер бастапқы мойындау сәтінен бастап ҚЕХС (IFRS) 9 бойынша PD көрсеткіші бүкіл мерзімде екі есеге, жыл ішінде 20 базистік орынға артса, онда Топ бастапқы мойындау сәтінен бастап қаржылық құралдың кредиттік тәуекелі бірталай өсті деп есептейді.

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуі (жалғасы)

Топ сондай-ақ актив бойынша кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуінің орын алғанын көрсету үшін қосымша сапалы мысалы, кредиттік оқиғаларға байланысты клиентті/кредитті проблемалы немесе қайта құрылымдау тізіміне аудару секілді әдіс қолданады. Кейбір жағдайларда Топ сондай-ақ жоғарыда «Дефолтты анықтау» тарауында берілген оқиғаларды, дефолт ретінде емес, кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуі ғана деп қарастыруы мүмкін. Кредиттік рейтинг деңгейлерінің өзгерістеріне қарамастан, егер келісімшартта қарастырылған төлемдер 30 күннен артық мерзімге кешіктірілсе, онда бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер бірталай өскен деп есептеледі.

ККШ топтық негізде бағаланған жағдайда, Топтың ұқсас активтердің тобына онда бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер бірталай өскен активтерге пайдаланылған бағалау ұстанымдарын қолданады.

Топтық негізде бағаланатын қаржылық активтердің топтамасы

Төменде көрсетілген деректерге қарай Топ дербес негізде, әлде топтық негізде ККШ есептейді.

Топ дербес негізде ККШ есептейтін активтердің сыныптары төмендегідей:

- қаржылық активтердің сыныбына қарамастан, 3-Кезеңнің барлық активтері;
- 2-Кезең бен 3-Кезеңнің коммерциялық кредиттеу қоржыны;
- шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу қоржынындағы ірі және ерекше құралдар;
- қазынашылық және банк аралық қатынастар (мысалы, банктегі қаражаттар, амортизацияланған құнмен және БЖКӨҚ бойынша бағаланатын ақна қаражаттары мен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар баламалары).

Топ топтық негізде ККШ есептейтін активтердің сыныптары төмендегідей:

- шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу қоржыны аясындағы кішігірім және стандартты активтер;
- 1 мен 2-Кезеңдердің ипотекалық және тұтынушылық кредиттері, сондай-ақ 1-Кезеңнің коммерциялық кредиттеу қоржыны;
- топтық негізде басқарылатын сатып алынған кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер.

Топ осы қаржылық активтерді кредиттердің ішкі және сыртқы сипаттамаларына, мысалы, ішкі кредиттік рейтингіне, төлемдерді кешіктірген мерзіміне, өнім түріне, кепілзаттық коэффициентіне немесе қарыз алушы өз қызмет жүргізетін саласына қарай біртекті топтарға біріктіреді.

Кредиттік сапасының (құнсыздануды қосқанда) нашарлауымен қарыз алушының берешегінің дербес қорының шамасын есептеу үшін, кредиттік шығынның әртүрлі сценарийлерге арналған ықтимал бағалары бойынша өлшенген берешектерді өтеудің/реттеудің әртүрлі сценарийлер негізінде қарыз алушының барлық келісімшарттары бойынша берешектерге арналған күтілген кредиттік шығындар бағаланады.

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Дербес негіздегі күтілген кредиттік шығындарды бағалау

Дербес негізде қорландыру шеңберінде келесі кезеңдер анықталды:

- 1) қарыз алушы жұмысының ағымдағы стратегиясын анықтау;
- 2) берешектерді өтеу мен олардың орын алу ықтималдығын анықтау сценарийлері;
- 3) ақша ағымдарын сценарийлерге қатысты моделдеу.

Бастапқы кезеңде, есеп жүргізу сәтіндегі барлық қолда бар ақпараттарды ескере отырып, кредитті өтеудің ең ықтимал сценарийлеріне сараптамалық бағалау жүргізіледі. Қарыз алушымен жұмыс істеу стратегиясына қарай әртүрлі сценарийлер жүзеге асырылуы мүмкін.

Күтілген кредиттік шығындарды ұжымдық негізде бағалау

Күтілген кредиттік шығын бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер біршама өсуіне қарай 12 айлық немесе қызмет мерзімі негізінде бағаланады немесе қаржылық актив кредиттік-құнсызданған деп есептеледі. Күтілген кредиттік шығындар тәуекелдің келесі өлшемдерінің дисконтталған нәтижесі түрінде беріледі – Дефолт ықтималдылығы (PD), Дефолт жағдайындағы шығындар тәуекелі (EAD) мен төмендегідей анықталған Дефолт жағдайындағы шығындар (LGD). Қаржылық активтердің құнсыздану қорлары мен кредиттік сипаттағы міндеттерді ұжымдық бағалау, кредиттік тәуекелдер ұқсас сипаттарына сәйкес қоржын бөлінетін біртекті топтар негізінде жүргізіледі.

Дефолт ықтималдылығының коэффициенті (PD) артық күш және шығын шығармастан, бағалау күні қол жетімді болған тарихи статистикалық негізде миграция матрицасын қолдана отырып есептеледі. PD бағалау мақсатында Топ тарихи матрицаға көшу болжамдық сценарийді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін Мергтон–Васичек (Merton–Vasicek model) моделінің негізінде әзірленген әдістемені қолданады.

Кредиттік талаптардың шамаларын бағалау EAD өлшемдері болып табылады. Демек есептік күннен кейін кредиттік талаптар шамасының сомаларын, атап айтқанда, қаржылық құралдың пайыздары мен номиналды құндарының төлемдерін өзгертуден тұратын дефолт тәуекеліне ұрынуы мүмкін сомалар. Дисконттау мөлшерлемесі ретінде қаржы құралының бастапқы тиімді мөлшерлемесі пайдаланылады.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған ККШ қорларын бағалау

Қарыз алушыда кредиттер бойынша ағымдағы баланстық берешектер болған кезде кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған қорларды бағалау, қабылданған қарыз алушымен жұмыс істеу стратегиясына қарай, сол қарыз алушының баланстық берешектерін қорландыруда қолданылатын тәсілдерге сәйкес жүргізіледі. Кредиттік тәуекелдердің кәдімгідей өсуін бағалау үшін қорландыру талаптарын қолдануды бастапқы мойындау мақсатындағы күні ретінде Топ өзіне кері қайтарылмайтын міндеттерді алған күн қолданылады.

Кредиттік тәуекелдердің біршама өскендігін білдіретін деректері қарыз алушының сегментіне қарай қолданылады. Кредиттік сипаттағы міндеттерге арналған күтілген кредиттік шығындардың есебі кредиттік сипаттағы міндеттердің көлеміне қарай дербес немесе ұжымдық негізде есептеледі.

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған ККШ қорларын бағалау (жалғасы)

Кредиттік сипаттағы міндеттер бойынша қорларды дербес бағалау, Топ бенефициар алдындағы шартты міндеттерді орындау ықтималдығын есепке ала отырып, қабылданған қарыз алушымен жұмыс жүргізу стратегиясына (кредиттік немесе дефолттық) қарай жүргізіледі.

Берешектері бар қарыз алушының кредиттік сипаттағы маңызды және құнсызданған болып табылатын барлық міндеттері бойынша Топ келесі істерді жүргізеді:

- күтілген ақша түсімдері мен күтілген ақша қаражаттарын шығару уақыты мен сомаларын бағалау;
- күтілген бастапқы ақша ағымдарының ағымдағы келтірілген құны мен әрбір сценарий шеңберінде күтілген ақша түсімдерінің келтірілген құны арасындағы айырмашылықтарды бағалау. Дисконттау үшін қолданылатын мөлшерлеме осы нақты міндеттерге тән нарықтық пайыздық мөлшерлеме мен тәуекелдерді көрсетуі тиіс.

Ақша ағымын құру мүмкін болмаған жағдайда, Топтың ақша қаражаттарын қарыз алушының қолдану ықтималдығын есепке ала отырып, уәделген пайым негізінде кредиттік сипаттағы міндеттердің қорларын дербес бағалануы мүмкін:

- егер қарыз алушы кредиттік стратегия қабылдаса — шартты міндеттер мен құжаттамалық операциялардың дебиторлық берешектері бойынша бағалау ұжымдық негізде жүргізіледі, күтілген бастапқы ағымдардың ағымдағы келтірілген құны мен күтілген ақша түсімдерінің келтірілген құны арасындағы айырмашылық кредиттік желілер бойынша баға болып табылады, әлде баланстық берешек бойынша қорландыру мөлшерлемесі қолданылады;
- егер қарыз алушы бойынша дефолт стратегиясы қабылданса — шартты міндеттер мен құжаттамалық операциялардың дебиторлық берешектері бойынша бағалау баланстық берешектердің қорларын бағалауға ұқсас негізде жүргізіледі, қол жетімділік болмаған жағдайда, кредиттік желілер бойынша қорларды бағалау жүргізілмейді, ол нөлге тең.

Ұжымдық негізде кредиттік сипаттағы міндеттер бойынша қорларды есептеу тәсілі біртекті қарыздарға қолданылатын тәсілге ұқсас қорландырудың үш сатысына негізделеді.

Болжамдық ақпараттар мен көптеген экономикалық сценарийлер

Егер ККШ есептеу үшін қолданылатын басты рұқсаттар, 1 пайыздық орынға өзгертін болса, негізгі қоржындар бойынша ККШ қалай өзгерегініне қатысты сезімталдыққа Топ талдау жүргізді. ККШ өзінің есептік моделдерінде Топ бастапқы экономикалық мәліметтер ретінде болжамдық ақпараттың кең спектрін қолданады, мысалы:

- жұмыссыздық деңгейін;
- Ұлттық Банктің базалық мөлшерлемелерін;
- ақша айырбас бағамдарын.

Болжамдық ақпаратты алу үшін Топ сыртқы көздердің (сыртқы рейтингтік агенттіктердің, мемлекеттік органдардың, мысалы, орталық банк пен халықаралық қаржылық институттардың) мәліметтерін қолданады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржылық активтердің сыныптары бойынша кредиттік сапа

Топ қаржылық активтердің кредиттік сапасын жоғарыда баяндалғандай, рейтингтер тағайындаудың ішкі жүйелерінің көмегімен басқарады. Төмендегі кестеде Топтың кредиттік рейтингтері жүйелерінің негізіндегі қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің кредиттік баптарына байланысты активтердің сыныптарына қатысты кредиттік сапаға талдау берілген.

	Ескерту	Жоғарғы рейтинг	Стандартты рейтинг	Стандартты рейтингтен төмен	Құнсызданған	Жиынтығы
31 желтоқсан 2022 жыл						
Қолма-қол қаражатты есепке алмағанда, ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	32,132,950	—	—	—	32,132,950
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	14	36,937,055	—	—	—	36,937,055
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер		10,132	—	—	—	10,132
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	104,046,854	—	—	—	104,046,854
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	3,685,369	—	—	—	3,685,369
	1-Кезең	36,917,659	51,692,267	—	—	88,609,926
– Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	—	—	13,413,571	—	13,413,571
	3-Кезең	—	—	—	19,691,629	19,691,629
– Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	5,593,837	66,804,108	—	—	72,397,945
	2-Кезең	—	—	345,921	—	345,921
	3-Кезең	—	—	—	14,704,370	14,704,370
– Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	17	15,095,767	14,414,738	197,147	—	29,707,652
	2-Кезең	—	—	200,054	—	200,054
	3-Кезең	—	—	—	3,088,789	3,088,789
Басқа да қаржылық активтер	20	353,706	—	—	—	353,706
	2-Кезең	—	—	—	8,784,482	8,784,482
Жиынтығы		234,773,329	132,911,113	14,156,693	46,269,270	428,110,405

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

	Ескерту		Жоғарғы рейтинг	Стандартты рейтинг	Стандартты рейтингтен төмен	Құнсызданған	Жиынтығы
31 желтоқсан 2021 жыл							
Қолма-қол қаражатты есепке алмағанда, ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	1-Кезең	78,041,983	—	—	—	78,041,983
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	1-Кезең	121,201,334	—	—	—	121,201,334
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	1-Кезең	3,220,636	—	—	—	3,220,636
	17	1-Кезең	15,255,567	48,275,389	—	—	63,530,956
– Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер		2-Кезең	—	11,999,633	2,874,591	—	14,874,224
		3-Кезең	—	—	—	29,782,838	29,782,838
– Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	1-Кезең	9,442,153	55,520,809	19,919	—	64,982,881
		2-Кезең	—	284,413	28,824	—	313,237
		3-Кезең	—	—	—	14,411,146	14,411,146
– Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	17	1-Кезең	—	22,058,313	237,888	—	22,296,201
		2-Кезең	—	—	367,420	—	367,420
		3-Кезең	—	—	—	4,468,064	4,468,064
	20	1-Кезең	1,063,027	—	—	—	1,063,027
		3-Кезең	—	—	—	4,783,406	4,783,406
Басқа да қаржылық активтер							
Жиынтығы			228,224,700	138,138,557	3,528,642	53,445,454	423,337,353

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан былайғы кестеде берілген ақпараттарға қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы төмендегідей ақпараттар кіреді:

- Топтың қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара алынатын; немесе
- қаржылық жағдайы туралы жеке есепте өзара есепке алынбайтындығына қарамастан, ұқсас қаржылық құралдарға қатысты қолданылатын, заңдық қолданыстағы өзара есепке алу туралы бас келісімдердің немесе ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын.

Ұқсас қаржылық құралдарға туынды қаржылық құралдар, репо мәмілелері, кері репо мәмілелері, кірме мен құнды қағаздар қарыз беру туралы келісімдер жатады.

Топ орталық контрагент арқылы туынды қаржылық құралдармен биржада атқарылмайтын операциялар жүргізеді. Басшылық мұндай келісімдер мәні жағынан өзара есепке алмасумен теңестіріледі деп есептейді және де Топ өзара есеп алмасуды жүргізу өлшемдері үшін жауап береді, өйткені толық сомадағы есептердің механизмінде кредиттік тәуекел мен өтімділік тәуекелін жоқ ететін немесе ең төменгі деңгейге түсіретін сипаттар бар, сондықтан Топ бірінғай есептілік үдерістің немесе циклдың шеңберінде дебиторлық және кредиторлық берешекті реттей алады.

Топ нарық айналымындағы ақша қаражаттары мен құнды қағаздар түріндегі келесі мәмілелер қатысты қамтамаларды алады және қабылдайды:

- «своп» операциялары бойынша мәмілелер;
- репо мәмілелері, кері репо мәмілелері.

Бұл кепіл қамтамасы ретінде алынған/өткізілген аталған құнды қағаздар мәмілелер әрекет еткен мерзімі ішінде кепілге тапсырылуы немесе сатылуы мүмкін екенін білдіреді, алайда мәмілелердің өтеу мерзімі аяқталғанға дейін қайтарылуы тиіс. Сондай-ақ мәміле шарттары әрбір контрагентке, контрагент қамтама беруге шамасы жетпеуі нәтижесінде мәмілелерді тоқтатуға құқық береді.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫRLАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТІСЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұдан былайғы кестеде заңдық қолданыстағы өзара алмасу туралы бас келісімдер мен ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер берілген:

Қаржылық активтердің/міндеттемелердің түрі	Мойындалған қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған		Таза сома
		қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) таза сомасы	Қаржылық құралдар қамтама	
Клиенттерге берілген кредиттер	81,931,719	81,931,719	-	(25,112,955)
Қаржылық активтердің барлығы	81,931,719	81,931,719	-	(25,112,955)
Клиенттердің қаражаттары	(35,201,120)	(35,201,120)	-	35,201,120
Қаржылық міндеттемелердің барлығы	(35,201,120)	(35,201,120)	-	35,201,120
				56,818,764

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұдан былайғы кестеде заңдық қолданыстағы өзара алмасу туралы бас келісімдер мен ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер берілген:

Қаржылық активтердің/міндеттемелердің түрі	Мойындалған қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған		Таза сома
		қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) таза сомасы	Қаржылық құралдар қамтама	
Клиенттерге берілген кредиттер	40,033,534	40,033,534	-	(14,364,252)
Қаржылық активтердің барлығы	40,033,534	40,033,534	-	(14,364,252)
Клиенттердің қаражаттары	(15,986,004)	(15,986,004)	-	15,986,004
Қаржылық міндеттемелердің барлығы	(15,986,004)	(15,986,004)	-	15,986,004
				25,669,282

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Топтың қаржылық міндеттерді орындау кезінде туындайтын қиыншылықтармен байланысқан тәуекел, оның есептері ақша қаражаттарын немесе басқа қаржылық активті өткізу арқылы жүргізіледі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттердің өтеу мерзімдерінде сәйкессіздік болған кезде туындайды. Активтер мен міндеттердің мерзімдері мен пайыздық мөлшерлемелерінде сәйкестік және/немесе бақылаудағы сәйкессіздік өтімділік тәуекелдерін басқарудағы ең басты негіздеме болып табылады. Жүргізетін операциялардың әр алуандығы себебінен және активтер мен міндеттердің өтеу мерзімдеріне қатысты белгісіздіктің, толық сәйкестіктің болуы қаржылық институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды, бұл операциялардың табыстылығын арттырады, алайда шығындар тәуекелінің туындауын арттырады.

Топ өтеу мерзімдерінің келуіне қарай барлық міндеттерді орындауға қажетті ақша қаражаттарының тұрақты түрде болуын қамтамасыз ету мақсатында керекті өтімділік деңгейін ұстайды. Өтімділік жөніндегі басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді.

Топтың жедел және ойланбастан, болжау мүмкін болмаған өтімділік талаптарына қатысты әрекет етуі үшін Топ шығарылған борышкерлік бағалы қағаздары, басқа банктердің ұзақ мерзімдік және қысқа мерзімдік кредиттері, негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттері, сондай-ақ өтімділігі жоғары активтердің әртараптандырылған қаржы секілді әртараптандырылған және тұрақты құрылым қаржыландыру көздерін белсенді түрде қолдауға ұмтылады.

Өтімділікті басқару саясаты төмендегідей бөліктерден тұрады:

- өтімді активтердің деңгейіне қажетті ақша қаражаттарының ағымы туралы мәліметтерге байланысты негізгі валюталар мен шоттарға қатысты ақша қаражаттарының ағымдарын болжау;
- қаржыландыру әртараптандырылған құрылым көздерін қолдау;
- қарыз қаражаттарын жинақтылығы мен құрылымын басқару;
- қарыз қаражаттарының есебінен қаржыландыру тарту жоспарларын әзірлеу;
- қасалық өтімділік әлсіреген кезде қорғаныс шаралары ретінде еркін сатуға болатын өтімділігі жоғары активтерді қоржынына қолдау көрсету;
- өтімділік пен қаржыландырудың жоғарғы деңгейін қолдау мақсатында қосалқы жоспарлар әзірлеу;
- өтімділік көрсеткішінің сәйкестігін бақылауды белгіленген нормативте заңды түрде жүзеге асыру.

Қазынашылық бөлімшелерден өздерінің қаржылық активтері мен міндеттерінің өтімділік құрылымы мен келешекте бизнестен жоспарлы күтілген ақша қаражаттарын ағымдарының болжамы туралы ақпараттарды алады. Содан кейін, Қазынашылық Топтың жалпы өтімділігін сақтауға қажетті деңгейді қамтамасыз ету үшін негізінен саудаға арналған қысқа мерзімдік өтімді бағалы қағаздардан, банк берген кредиттер мен аванстардан және басқа да банкаралық өнімдерден тұратын қысқа мерзімдік өтімді активтердің сәйкесті қоржынын құрады.

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Қазынашылық күн сайын өтімділік орнынан мониторинг жүргізеді және қалыпты және жайсыз жағдайлардағы әртүрлі мүмкін болған сценарийлерді есепке ала отырып, нарықтың жағдайына жүйелі негізде «стресс-тест» өткізеді. Қалыпты нарықтық жағдайларда өтімділік жағдай туралы есептер апта сайын жоғарғы басшылыққа тапсырылып отырады. Өтімділікті басқару жөніндегі саясатқа қатысты шешімдерді АПБК қабылдайды және Қазынашылық оларды орындайды.

Бұдан былайғы келесі кесте келісімшарттарда белгіленген өтеу мерзімдері орын алған күндерді ең ерте мерзімін көрсете отырып, қаржылық активтердің, қаржылық міндеттердің дисконтталған ақша қаражаттарын ағымы мен кредиттік сипаттағы шартты міндеттерін көрсетеді. Бұл кестелерде аталған ақша қаражаттары ағымдарының түсімі мен шығуындағы жинақталған шамалар қаржылық активтердің, кредиттік сипаттағы міндеттердің немесе шартты міндеттердің ақша қаражаттарының келісілген дисконтталмаған ағымы түрінде беріледі. Келісімшарттарға шығарылған қаржылық кепілдіктерге қатысты кепілдіктердің ең жоғарғы шамасы кепілдік қолданылуы мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес салымшылар кез келген уақытта банктен өздерінің мерзімдік депозиттерін алуға құқылы, бұл орайда, көп жағдайларда, олар есептелген пайыздық кірісті алу құқығынан айырылады. Бұл депозиттер келісімшартта белгіленген өтеу мерзімдерін ескере отырып берілген.

Дегенмен де, басшылық мерзімінен бұрын алу үдерісі болғанына қарамастан, салымшылардың басым көпшілігі талап етілгенге дейінгі шоттар мен депозиттерді таңдайды, шоттар мен депозиттердің санына қатысты мәліметтер мен салымшылардың түрлерін диверсификация жасаудан және Топтың өткен тәжірибесінен ұзақ мерзімдік бұл шоттар қаржыландырудың тұрақты көзі деп есептейді.

Топ қасалық өтімділік әлсіреген кезде еркін сатуға болатын өтімділігі жоғары және әртараптандырылған активтердің қоржынына қолдау көрсетеді. Топ өтімді құралдардың қажеттілігін қанағаттандыру үшін бағалануы мүмкін кредиттік желілерді ұстайды.

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОКСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрініс тапқан сомалардың талдамасы келесі кестеде берілген (күтілген өтеу мерзімдеріне қатысты бөлігінде).

	Талап етілгенге дейін және 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Мерзімсіз өтеу	Мерзімі кешіктірілген	Барлығы
31 желтоқсан 2022 жыл								
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	43,804,414	-	-	-	-	-	-	43,804,414
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	-	10,132	-	10,132
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	92,499,266	26,320	8,770,180	2,521,543	226,850	2,695	-	104,046,854
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	36,937,055	-	-	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	967,762	-	2,717,607	-	-	-	-	3,685,369
Қиындықтарға берілген кредиттер	17,248,918	11,259,518	64,283,220	117,182,476	16,879,319	-	15,306,406	242,159,857
Басқа да қаржылық активтер	9,138,188	-	-	-	-	-	-	9,138,188
Активтердің барлығы	163,658,548	11,285,838	75,771,007	119,704,019	54,043,224	12,827	15,306,406	439,781,869
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының құралдары	276,594	412,134	1,064,168	1,935,335	2,716,002	-	-	6,404,233
Клиенттердің қаражаты	30,964,174	28,791,580	152,647,781	37,221,620	9,552,243	79,411,631	-	338,589,029
Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар	-	374,125	14,976,888	10,000,000	-	-	-	25,351,013
Дережеленген борыш	141,970	-	1,253,980	-	26,873,850	2,268,859	-	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	-	-	-	764,275	-	-	-	764,275
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2,640,113	-	-	-	-	-	-	2,640,113
Міндеттемелердің барлығы	34,022,851	29,577,839	169,942,817	49,921,230	39,142,095	81,680,490	-	404,287,322
Таза позиция	129,635,697	(18,292,001)	(94,171,810)	69,782,789	14,901,129	(81,667,663)	15,306,406	35,494,547

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОКСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

29. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрініс тапқан сомалардың талдамасы келесі кестеде берілген (күтілген өтеу мерзімдеріне қатысты бөлігінде):

	Талап етілгенге дейін және 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Мерзімсіз өтеу	Мерзімі көшіктірілген	Барлығы
31 желтоқсан 2021 жыл								
Туынды емес қаржылық активтер								
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	88,750,354	-	-	-	-	-	-	88,750,354
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	-	12,035	-	12,035
Басқа да жынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	107,710,359	30,648	1,475,663	9,491,834	2,674,804	2,695	-	121,386,003
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	1,107,406	-	2,113,230	-	-	-	-	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	12,173,963	15,825,318	49,471,324	102,885,887	16,652,386	-	18,018,089	215,026,967
Басқа да қаржылық активтер	5,846,433	-	-	-	-	-	-	5,846,433
Активтердің барлығы	215,588,515	15,855,966	53,060,217	112,377,721	19,327,190	14,730	18,018,089	434,242,428
Туынды емес қаржылық міндеттемелер								
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының құралдары	62,130	34,774	143,070	1,293,039	9,561,829	-	-	11,094,842
Клиенттердің қаражаты	56,304,509	37,451,698	112,487,808	63,072,666	3,874,233	67,305,891	-	340,496,805
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	-	374,125	72,917	24,701,523	-	-	-	25,148,565
Дережеленген борыш	-	-	1,386,335	-	25,541,124	2,268,859	-	29,196,318
Жалпау бойынша міндеттемелер	-	-	-	838,077	-	-	-	838,077
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1,318,412	-	-	-	-	-	-	1,318,412
Міндеттемелердің барлығы	57,685,051	37,860,597	114,090,130	89,905,305	38,977,186	69,574,750	-	408,093,019
Таза позиция	157,903,464	(22,004,631)	(61,029,913)	22,472,416	(19,649,996)	(69,560,020)	18,018,089	26,149,409

30. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

ҚРҰБ Топ капиталының деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді және орындалуын бақылайды. Жалпы алғанда Топ капиталға қойылатын сыртқы талаптар нысаны болып табылмайды. Топ капитал ретінде заңнамаға сәйкес кредиттік институттардың капиталын құрайтын баптар ретінде белгіленген баптарды анықтайды.

- 1-деңгейдің капиталы негізгі капитал мен қосымша капитал сомасы түрінде беріледі. Негізгі капиталға кейінге қалған салықтық міндеттерді, басқа да қайта бағалау қорларын алып тастап, гудвилді, ағымдағы жыл мен өткен кезеңдердегі шығындарды, кейінге қалған салықтық активті қосқандағы, жеке сатылып алынған жай акцияларды, материалдық емес активтерді, жай акцияларды, эмиссиялық кірісті, ағымдағы жыл мен өткен кезеңдердегі бөлінбеген табысты, қорлар формасындағы акционерлік капиталдан жатады. Қосалқы капиталға мерзімсіз келісімшарттар мен төленген артықшылық берілген акциялар, келесі түзетулерді алып тастағанда: жеке мерзімсіз қаржылық құралдар мен сатып алынған артықшылық берілген акцияларға салынған инвестициялар кіреді.
- 2-деңгейдің капиталына Топ 10% немесе жоғары пайыздық акцияларын иеленетін қаржылық институттардың дәрежеленген борыштарындағы инвестицияларды есепке алмағанда, дәрежеленген теңгедегі борыш жатады.

1-кезең капитал мен 2-кезең капиталының сомасы жеке капитал болып табылады.

Капитал базасының дәрежелеудегі басқа да әртүрлі шектеулер мен өлшемдер жоғарыда көрсетілген элементтерге қолданылады.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес Топ келесі коэффициенттегі жеткілікті капиталды ұстауы тиіс:

- негізгі капиталдың кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k_1);
- 1-деңгей капиталының кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k_{1-2});
- жалпы капиталдың кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k_2).

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Топқа қолданылатын коэффициенттердің ең төменгі деңгейі төмендегідей болып келеді:

- k_1 – 0.055 төмен емес
- k_{1-2} – 0.065 төмен емес
- k_2 – 0.080 төмен емес

Топ капиталға қатысты сыртқы талаптарды ұстанады.

Топ инвесторлардың, кредиторлар мен нарықтың сенімін сақтау, сондай-ақ бизнесті келешекте дамытуды қамтамасыз ету үшін тұрақты капитал базасын қолдау саясатын ұстайды. Топ капитал пайдасының орташа көрсеткіштерінің ықпалын мойындайды, жоғары деңгейдегі кіріс баланс болғанда жетуге мүмкін болатын артықшылықты және қауіпсіз жоғарғы кірістілік пен тұрақты жағдайда орнығуын қамтамасыз ететін капитал арасындағы жоғары кірістілікті қолдау қажет екенін мойындайды.

Топ 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша сомалардың негізінде капиталдың заңды түрде белгіленген коэффициенттерін сақтайтыны, содан кейін 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша нормативтік қаржылық есептілікте берілгені туралы есепті ҚРҰБ өткізеді.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

31. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕР

Топтың кредиттік ресурстар беру жөніндегі шартты міндеттер бар. Бұл кредиттік сипаттағы шартты міндеттер кредиттік ресурстар формасындағы мақұлданған кредиттер, кредиттік карталарға лимиттер, сондай-ақ овердрафттар беруді қарастырады.

Топ банктік кепілдіктер береді және өзінің клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттерін орындауын қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Аталған келісімдер міндеттердің лимитін тіркейді, әдетте оның мерзімі бес жылға дейін созылады. Топ сондай-ақ бағалы қағаздар қарыздарының операциялары бойынша есептік агент ретінде әрекет етіп, кепілдіктер береді. Топ қаржылық кепілдіктер, кредиттік шартты міндеттер мен аккредитивтер берген кезде, клиенттерге кредиттер берген жағдайдағы тәуекелдерді басқару саясатын мен жосықтарды қолданады.

Кредиттік сипаттағы берілген шартты міндеттердің келісілген сомасының санаттарға қатысты кестесі төменде берілген. Кредиттік сипаттағы шартты міндеттерге қатысты кестеде көрініс тапқан сомалар аталған шартты міндеттердің толығымен орындалатынын білдіреді. Кестеде көрініс тапқан кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты сомалар, егер контрагенттер өзінің міндеттерін келісімшарттар шарттарына сәйкес орындай алмайтын болса, есеп күнгі жай-күй бойынша бухгалтерлік шығынның жоғарғы шамасын береді.

<i>Мың теңге</i>	31 желтоқсан 2022 жыл	31 желтоқсан 2021 жыл
Келісімшартқа сәйкес сома		
Кредиттер мен кредиттік желілер беру жөніндегі міндеттемелер	36,688,404	47,251,387
Кепілдіктер мен аккредитивтер	38,931,500	24,774,590
Минус: кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша күтілген кредиттік шығындарға сай қор (26-Ескерту)	(5,712,499)	(1,669,461)
	69,907,405	70,356,516

ККШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

<i>Мың теңге</i>	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
2021 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(204,786)			(471,084)
ККШ өзгерістері	(304,338)	(88,590)	(177,708)	(1,198,377)
2021 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(509,124)	(1,453)	(1,158,884)	(1,669,461)
ККШ өзгерістері	(3,556,984)	(91)	(485,963)	(4,043,038)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(4,066,108)	(1,544)	(1,644,847)	(5,712,499)

Кредиттік сипаттағы аталған шартты міндеттердің көпшілігі ішінара немесе толықтай орындалмастан, тоқтатылуы мүмкін. Осының себебінен бұрын аталған кредиттік сипаттағы келісілген шартты міндеттер ақша қаражаттарының күтілген сыртқы кетуін білдіреді.

32. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Салықтық заңнама

Қазақстан Республикасындағы салықтық жағдай өзгерістерге ұшырайды және қолданылуы мен түсініктеме берілуде дәйексіздік байқалады. Қазақстандық уәкілетті органдардың Қазақстан заңдары мен Топтың жағдайларына түсініктеме берудегі қайшылықтары қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімақылардың салынуына алып келуі мүмкін.

Қазақстан заңдары мен салық салу тәжірибесі үздіксіз даму үстінде, сондықтан да ол әртүрлі түсініктемелер мен жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл кері күштерге соқтыруы мүмкін. Кейбір жағдайларда, салық салу базасын анықтау мақсатында, салықтық заңнамалар ҚЕХС ережелеріне сілтеме жасайды, бұл орайда қазақстандық сәйкесті салық органдарының ҚЕХС шарттарына жасаған түсіндірмелері осы жеке қаржылық есептілікті әзірлеу кезінде басшылық қолданған есептік саясаттардан, пайымдау мен бағалаудан ерекше болуы мүмкін, бұл өз кезегінде Топта қосымша салықтық міндеттердің туындауына әкелуі мүмкін. Салықтық органдар салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеру жүргізуі мүмкін.

Топ басшылығы сәйкесті заңнаманың түсіндірмесі қолайлы болып табылады Топтың салық позициясы негізделген деп есептейді.

Сот талап-арыздары мен талаптары

Топ іскерлік операциялармен байланысты әртүрлі сот қарауларының әлеуетті нысаны болып табылады. Топ қанағаттанбаған немесе қатерлі мұндай талап-арыздардың жеке немесе қосыла отырып қауіпті екенін, олардың Топтың қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне айтарлықтай жағымсыз ықпал ету ықтималдығы бар деп есептемейді.

Топ жекелеген жағдайлардың нәтижесінде туындайтын маңызды міндеттемелердің ықтималдығын бағалайды және міндеттемелердің туындауына себеп болған оқиғалардың орын алатыны және міндеттемелердің сомасы жеткілікті деңгейде нақты болуы есептелген ықтималды жағдай туындаған кезде ғана өзінің жеке қаржысы есебінен қорлар құрады. Осы жеке қаржылық есептілікте жоғарыда сипатталған қандай да бір шартты міндеттемелерге ешқандай қор құрылған жоқ.

33. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР

Бақылау қатынастары

«J.P. Finance Group» ЖШС Топтың бас кәсіпорны болып табылады. Топтың бас кәсіпорны сыртқы қолданушыларға қолжетімді қаржылық есептілік дайындайды. Р.Т. Сарсенов мырза Топқа соңғы бақылау жүргізетін Тарап болып табылады. Топқа соңғы бақылау жүргізетін Тарап сыртқы қолданушыларға қолжетімді қаржылық есептілік дайындамайды.

Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен жасалған операциялар

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі «Қызметкерлердің шығыстары» бабына енгізілген сыйақылардың жалпы көлемі келесі үлгіде беріледі.

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Қызметкерлерге берілетін қысқа мерзімдік сыйақы	285,440	250,477
Әлеуметтік қамтаманың шығыстары	7,040	5,227
	292,480	255,704

Көрсетілген соманың құрамына Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне берілген ақшалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

33. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен жасалған операциялар (жалғасы)

2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен жасалған операциялар бойынша шоттардағы қалдықтар мен мөлшерлеменің орташа пайызы төмендегідей:

Мың теңге	31 желтоқсан 2022 жыл	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	31 желтоқсан 2021 жыл	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %
Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есеп				
АКТИВТЕР				
Клиенттерге берілген кредиттер	1,323	11	2,840	—
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің ағымдағы шоттары мен депозиттері	3,608,762	15.8	1,548,124	0.5–11.8
Басқа да кредиторлық берешек	64	—	106	—

31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен жасалған операциялар бойынша пайданың немесе шығынның құрамына енгізілген сома келесі үлгіде берілуі мүмкін.

Мың теңге	2022 жыл	2021 жыл
Табыс немесе шығын		
Пайыздық кірістер	391	565
Пайыздық шығыстар	(122,551)	(86,146)
Комиссиялық кірістер	1,958	791
Провизиялық шығыстар	(28)	(85)
Басқа да жалпы және әкімшілік шығыстар	(6,328)	(3,425)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

33. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Акционермен және басқа байланысқан тараптармен жасалған операциялар

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шоттардағы қалдықтар мен мөлшерлеменің орташа пайызы, сондай-ақ 2022 жыл ішіндегі басқа байланысқан тараптарға сәйкесті операциялар бойынша орын алған табыс немесе шығын төмендегідей:

Мың теңге	Акционерлер		Еншілес компаниялар		Басқа да байланысқан тараптар*		
	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлемес, %	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлемес, %	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлемес, %	Барлығы мың теңге
Қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есеп							
АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
– қазақстан теңгесінде	–	–	2,268,552	0.1	10,339,904	0.1-29.2	12,608,456
Инвестициялық жылжымайтын мүлік							
– қазақстан теңгесінде	–	–	1,160,924	–	–	–	1,160,924
Басқа да активтер							
– қазақстан теңгесінде	–	–	374,613	–	225,417	–	600,030
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің қаражаты							
– қазақстан теңгесінде	84,038	0.0-14.5	2,334,534	0.0-12.0	32,275,796	0.0-15.8	34,694,368
– АҚШ долларында	3,492,571	0.0-1.0	2,025	0.0-0.6	31,988,348	0.0-1.0	35,482,944
– басқа да валютада	1	–	1	–	409,445	–	409,447
Басқа да міндеттемелер							
– қазақстан теңгесінде	–	–	2,621	–	67,494	–	70,115
– АҚШ долларында	–	–	–	–	40	–	40
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мойындалмаған баптар							
Шығарылған аккредитив							
Кепілдіктер мен аккредитивтер	–	–	–	–	670,424	0.0-4.0	670,424
Кредит пен кредиттік желі беру жөніндегі міндеттемелер	–	–	–	–	1,591,986	–	1,591,986
Табыс/(шығын)							
Пайыздық кірістер	–	–	392,840	–	1,092,377	–	1,485,217
Пайыздық шығыстар	(119,903)	–	(143,924)	–	(2,132,395)	–	(2,396,222)
Құнсызданудан келген шығындар	–	–	(639,769)	–	–	–	(639,769)
Комиссиялық кірістер	1,613	–	3,143	–	260,697	–	265,453
Басқа да шығыстар	–	–	61,319	–	–	–	61,319

* Соңғы бақылаушы Бас компанияның тарабынан бақылауға алынған кәсіпорындар басқа байланысқан тараптар болып табылады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

33. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Акционермен және басқа байланысқан тараптармен жасалған операциялар (жалғасы)

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шоттардағы қалдықтар мен мөлшерлеменің орташа пайызы, сондай-ақ 2021 жыл ішіндегі басқа байланысқан тараптарға сәйкесті операциялар бойынша орын алған табыс немесе шығын төмендегідей:

Мың теңге	Акционерлер		Еншілес компаниялар		Басқа да байланысқан тараптар *		
	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерле ме, %	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлем е, %	мың теңге	Орташа пайыздық мөлшерлеме, %	Барлығы мың теңге
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп							
АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер	—	—	2,686,863	0.1	5,165,385	6.0-15.0	7,852,248
— қазақстан теңгесінде	—	—	—	—	—	—	—
Басқа да активтер	—	—	618,986	—	167,277	—	786,263
— қазақстан теңгесінде	—	—	—	—	—	—	—
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің қаражаты	8,644,812	0.0-11.8	863,132	0.0-10.0	30,608,783	0.0-11.8	40,116,727
— қазақстан теңгесінде	—	—	—	—	—	—	—
— АҚШ долларында	10,249,118	0.0-1.5	1,886	0.0-0.6	18,282,194	0.0-0.5	28,533,198
— басқа да валютада	13,617	—	—	—	699,446	—	713,063
Басқа да міндеттемелер	—	—	—	—	—	—	—
— қазақстан теңгесінде	—	—	—	—	22,735	—	22,735
Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мойындалмаған баптар							
Шығарылған аккредитив							
Кепілдіктер мен аккредитивтер	—	—	—	—	458,967	—	458,967
Кредит пен кредиттік желі беру жөніндегі міндеттемелер	—	—	—	—	3,070,491	—	3,070,491
Табыс/(шығын)							
Пайыздық кірістер	—	—	32,886	—	568,409	—	601,295
Пайыздық шығыстар	761,573	—	84,945	—	1,731,805	—	2,578,323
Комиссиялық кірістер	1,568	—	7,883	—	255,569	—	265,020
Басқа да шығыстар	—	—	63,188	—	—	—	63,188

* Соңғы бақылаушы Бас компанияның тарабынан бақылауға алынған кәсіпорындар басқа байланысқан тараптар болып табылады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОКСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕНТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТІНЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

34. ӘДІЛ КҮН МЕН ЕСЕНТІК СЫНЫПТАУ

Есептік сыныптау мен әділ күн

Төмендегі кестеде 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша активтер мен міндеттердің баланстық және әділ құнын қамтиды:

	31 желтоқсан 2022 жыл			31 желтоқсан 2021 жыл		
	Баланстық құны	Әділ құны	Мойындалмағ ан табыс/ (шығын)	Баланстық құны	Әділ құны	Мойындалмағ ан табыс/ (шығын)
<i>Мың теңге</i>						
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	43,804,414	43,804,414	-	88,750,354	88,750,354	-
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер	10,132	10,132	-	12,035	12,035	-
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	104,046,854	104,046,854	-	121,386,003	121,386,003	-
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	36,937,055	29,065,084	(7,871,971)	-	-	-
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	3,685,369	3,685,369	-	3,220,636	3,220,636	-
Клиенттерге берілген кредиттер	242,159,857	242,326,817	166,960	215,026,967	216,083,844	1,056,877
Негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	7,291,680	7,291,680	-	4,137,797	4,137,797	-
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	11,565,769	11,565,769	-	9,068,394	9,068,394	-
Басқа да қаржылық активтер	9,138,188	9,138,188	-	5,846,433	5,846,433	-
	458,639,318	450,934,307	(7,705,011)	447,448,619	448,505,496	1,056,877
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	6,404,233	6,404,233	-	11,094,842	11,094,842	-
Клиенттердің қаражаты	338,589,029	340,203,582	1,614,553	340,496,805	340,203,582	(293,223)
Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар	25,351,013	23,209,388	(2,141,625)	25,148,565	24,711,563	(437,002)
Дережеленген борыш	30,538,659	30,538,659	-	29,196,318	29,196,318	-
Жалдау бойынша міндеттемелер	764,275	764,275	-	838,077	838,077	-
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2,640,113	2,640,113	-	1,318,412	1,318,412	-
	404,287,322	403,760,250	(527,072)	408,093,019	407,362,794	(730,225)

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

34. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік сыныптау мен әділ құн (жалғасы)

Әділ құнды бағалау, бағалау жасалған күнгі нарықтың қатысушылары арасындағы ұйымдастырылған нарықта жасалатын активті сатқанда немесе міндеттер өткізгенде төленгенде алынуы мүмкін шартты операциялар құнын анықтауға бағытталған. Дегенмен де, белгісіздік пен субъективті пайымдауды пайдалану жағдайын есепке ала отырып, әділ құн активтерді жедел сатудан немесе міндеттерді өткізу шеңберінде іске асырылатын активтер немесе міндеттер ретінде түсіндірілмеуі тиіс.

Белсенді нарық айналымындағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Топтың барлық басқа да қаржылық құралдарының әділ құнын Топ бағалаудың басқа да әдістерін қолдана отырып анықтайды.

Бағалау жасалған күнгі нарықтың қатысушылары арасындағы ұйымдастырылған нарықта жасалатын активті сатқанда немесе міндеттер өткізгенде төленгенде жасалуы мүмкін операциялардың құнын көрсететін әділ құнды бағалау тәсілдеріне қол жеткізу бағалау мақсаты болып табылады.

Бағалау әдістемесіне, нарықтық баға белгілеу қатысты болған, ұқсас құралдармен салыстырылған, ағымдағы берілген құн мен ақша қаражаттарының ағымдарының таза дисконттаудан келген бағалау моделдері кіреді. Бағалауда қолданылатын пайымдар мен мәліметтерге тәуекелдерсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, кредиттік спрэдтер мен басқа да түзетулер, бағалауда қолданылатын мөлшерлемелерді дисконттау, акциялар мен облигацияларға құн белгілеу, валюта бағамдары, қорлардың индекстері, сондай-ақ күтілген құбылмалы құндар мен салыстырмалар кіреді. Бағалау әдістемесі нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтай алатындай, есеп күнгі жай-күй бойынша қаржылық құралдардың құны көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Топ қаржылық құралдардың әділ құнын анықтау үшін бағалаудың танымал моделдерін кенінен қолданады. Бақылауға алынған баға белгілеу борышкерлік және үлестік бағалы қағаздар нарығындағы және нарық айналымындағы моделдерге арналған бастапқы мәліметтер әдетте биржа айналымындағы туынды құралдар, сондай-ақ биржалық емес жай туынды қаржылық құралдар, пайыздық айырбастар қол жетімді болады.

Топ әділ құн бойынша есептелмейтін қаржылық құралдардың мәліметтердің әділ құнын бағалау үшін келесі әдістер мен рұқсаттарды қолданады.

Кредиттік мекемелердегі қаражаттар және кредиттік мекемелердің қаражаттары

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтер мен міндеттерге жататын қаржылық құралдарды салыстырмалы түрде қысқа болғандықтан, олардың баланстық құны әділ құнмен шамалас болып келеді. Өтеу мерзімі бір айдан жоғары активтер мен міндеттердің әділ құнын бағалауда жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып, ақша қаражаттарының қозғалысын дисконттау негізіне сүйенеді.

Клиенттерге арналған қарыздар

Жыл аяғында барлық банктер бойынша тартылған депозиттер мен орташа пайызды спрэд бойынша нарықтық мөлшерлемелерді қолдана отырып, өтеудің есептік мерзімдеріне қарай жекелеген сомалар бойынша келешекке болжанған ақша қаражаттарының қозғалысын дисконттау арқылы бағалау жүргізілді.

Клиенттердің қаражаттары

Клиенттердің қаражаттары бойынша пайыздық мөлшерлемелер нарықтық мөлшерлемелерге жақындатылған, сондықтан да баланстық баға әділ құнмен шамалас болып келеді.

34. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік сыныптау мен әділ құн (жалғасы)

Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар

Нарық айналымындағы шығарылған борышкерлік бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар қолданылды. Шығарылған басқа да борышкерлік құнды қағаздарды бағалау келешекке болжанған ақша қаражаттарының қозғалысын жыл аяғындағы нарықтық мөлшерлемелерді қолдана отырып, жүргізілетін өтеудің есептік мерзімдеріне қарай жекелеген сомалар бойынша дисконттау арқылы орындалады.

Әділ құн бағаларының иерархиясы

Әділ құнды құру кезінде қолданылатын маңызды мәліметтер есепке алатын әділ құны бағаларының келесі иерархиясын қолдана отырып, Топ әділ құнды бағалайды.

- 1-Денгей: ұқсас қаржылық құралдарға қатысты белсенді нарықта баға белгілеу (түзетілмеген).
- 2-Денгей: 1-Денгейге жататын баға белгілеуге ұқсамайтын, тікелей қол жетімді (яғни баға белгілеу) немесе жанама (яғни туынды баға белгілеу мәліметтері) мәліметтер. Бұл санатқа: белсенді нарықтағы ұқсас құралдарға арналған нарықтардағы баға белгілеу, белсенді ретінде қарастырылмайтын ұқсас құралдардың нарығындағы нарықтық баға белгілеу немесе барлық қолданылатын мәліметтер жанама емес немесе жанама негізде бақылаудағы бастапқы мәліметтерге негізделген басқа да әдістерін бағалауды қолдана отырып бағаланатын құралдар кіреді.
- 3-Денгей: мәліметтері қолжетімді емес. Бұл санатқа бақылаудағы бастапқы мәліметтерге негізделмеген ақпараттарды қолдана отырып бағаланатын құралдар жатады, бұл орайдағы мұндай бақылауға алынбаған мәліметтер бағалау құралына біршама ықпал етеді. Бұл санатқа құралдар арасындағы айырмашылықтарға қарсы тұру үшін, маңызды бақылауға алынбаған түзетулерді немесе пайымдауды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға баға белгілеу негізінде бағаланатын құралдар жатады.

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

34. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

Төмендегі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлеріне қатысты 2022 және 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әділ құн бойынша талдау берілген. Сомалар қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрініс тапқан сомаларға негізделді.

	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
			Қадағалаудағы	Қадағалауға	
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Деңгей)	маңызды бастапқы мәліметтер (2-Деңгей)	алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Деңгей)	
Мың теңге					
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер					
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	104,046,854	—	—	104,046,854
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	31 желтоқсан 2022 жыл	10,132	—	—	10,132
Негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	7,291,680	7,291,680
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	11,565,769	11,565,769
Әділ құны ашық берілетін активтер					
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	31 желтоқсан 2022 жыл	43,804,414	—	—	43,804,414
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	3,685,369	—	3,685,369
Клиенттерге берілген кредиттер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	242,326,817	242,326,817
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	29,065,084	—	29,065,084
Басқа да қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	9,138,188	9,138,188

«НҰРБАНК» АҚ

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

34. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу мәліметтер (1-Деңгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Деңгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Деңгей)	
Мың теңге					
Әділ құны ашық берілетін міндеттемелер					
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	31 желтоқсан 2022 жыл	—	6,404,233	—	6,404,233
Клиенттердің қаражаты	31 желтоқсан 2022 жыл	—	340,203,582	—	340,203,582
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	31 желтоқсан 2022 жыл	23,209,388	—	—	23,209,388
Дөрежеленген борыш	31 желтоқсан 2022 жыл	—	30,538,659	—	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	764,275	764,275
Басқа да қаржылық міндеттемелер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	2,640,113	2,640,113

2021 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әділ құн қайнар көзіндегі иерархия деңгейлеріне қарай шоғырландырылған қаржылық есептілікте берілген активтердің әділ құн бойынша талдауы:

	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Қадағалауға алынбаған			
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Мың теңге					
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер					
Басқа да кірістердің жиынтығы арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	121,386,003	—	—	121,386,003
Табыс немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	31 желтоқсан 2022 жыл	12,035	—	—	12,035
Негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	4,137,797	4,137,797
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	9,068,394	9,068,394
Әділ құны ашық берілетін активтер					
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	31 желтоқсан 2022 жыл	88,750,354	—	—	88,750,354
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	3,220,636	—	3,220,636
Клиенттерге берілген кредиттер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	216,083,844	216,083,844
Басқа да қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	5,846,433	5,846,433

2022 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІНІҢ ЕСКЕРТПЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

34. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу мәліметтер (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Мың теңге					
Әділ құны ашық берілетін міндеттемелер					
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	31 желтоқсан 2021 жыл	—	11,094,842	—	11,094,842
Клиенттердің қаражаты	31 желтоқсан 2021 жыл	—	340,203,582	—	340,203,582
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	31 желтоқсан 2021 жыл	24,711,563	—	—	24,711,563
Дәрежеленген борыш	31 желтоқсан 2021 жыл	—	29,196,318	—	29,196,318
Жалдау бойынша міндеттемелер	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	838,077	838,077
Басқа да қаржылық міндеттемелер	31 желтоқсан 2021 жыл	—	—	1,318,412	1,318,412

2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде 1, 2 және 3 Денгейлер арасында аудармалар болмады.

Бастапқы мойындау кезіндегі бақылауға алынбаған бағалаушы мәндер арасындағы айырмашылықтар

Көп жағдайларда, бағалау әдістері барлық маңызды негізделетін бастапқы мәліметтер толықтай қолжетімді болып табылады, мысалы, көтерме дилерлік нарықтағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратты ескере отырып. Барлық бастапқы мәліметтер бақылаудағы болмаған жағдайларда, мысалы, есеп күнгі жай-күй бойынша ұқсас сипаттамалары бар тәуекелдерге байланысты бақылауға алынған мәмілелер жоқ болғанда. Топ бақылаудағы емес бастапқы мәліметтерге ғана негізделген әдістерді қолданады, мысалы, мәмілелердің тоқтатылу мерзімдерін күтіп жатқан қаржылық құралдардың негізінде орналасқан құбылмалы әдіс. Бастапқы мойындау кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеу ісімен расталмаған немесе бақылауға алынған бастапқы мәліметтер ғана қолданылатын бағалау әдістеріне негізделмеген жағдайда, бастапқы мойындау кезіндегі әділ құн мен мәмілелердің бағалары арасындағы кез келген айырмашылық пайданың немесе шығынның құрамында бірден көрсетілмейді, бірақ келешек кезеңдерге аударылады (3-Ескерту).